SÖZ

Haftalık Haber Yorum Dergisi

TARİH: 15 MART 1997 • SAYI: 109 • FİYATI: 100.000 TL (KDV DAHİL)

• ALMANYA 4 DM • İSVİÇRE 4 Sfr • FRANSA 14 FF • İNGİLTERE 1.7£ • HOLLANDA 5 Hfl • AVUSTURYA 28 AS • ABD 3$

Elveda SÖZ, merhaba...

SÖZ

Eylem yine baharı getirdi...

'Atakürtçülük'ün esas

Atakürt

Conileşmek!

SÖZ yayınına son veriyor. 'Yeni yılda yeni bir SÖZ' diye başlattığımız çalışmalar, giderek yeni bir haftalık yayına dönüştü. 3 Mayıs Cumartesi günü çıkacak bu yeni dergide buluşmak üzere.

Söz çalışanları 109 sayılık SÖZ serüvenini anlattılar.

Sayfa 10 - 11 - 12 - 13'de

Susurluk'un üstü örtüldü

Bırakın Çiller'i, Ağar'ı, Bucak'ı, teslim oluşuna bakılırsa İbrahim Şahin bile paçayı kurtarabilir.

Haberi

3. sayfada

Dünya Kadınlar Günü kutlandı

'Bizsiz isyanın hükmü yoktur' diyen kadınlar İstanbul'da 'Erkek eli değmeyen' mitingde buluştular.

Ayla Önder'in haberi

7. sayfada

'Üniversite buluşması'

'Halkın çocukları değil, çeteler yargılansın' diyerek gösteri yapan arkadaşlarına tutuklu öğrencilerden mektup

Bülent Yoldaş'ın haberi

8. sayfada

Arnavutluk'ta askerler de isyancıların saflarında

Hükümet yanlıları tarafından basılarak tahrip edilen bağımsız Koha Jone gazetesinin yayın yönetmeni **Ben Bluşi** yazdı

14. sayfada

SÖZ bitti, kriz bitmedi!

İran krizi, **L**ibya krizi, **K**ardak krizi, **B**ayrak krizi, **S**usurluk krizi, **MGK** krizi, **İ**mza krizi, **Ş**iir krizi... derken krizler bir türlü bitmiyor. Ama bu arada **SÖZ** bitti. Bu sayımızla bir buçuk aylık bir ara veriyoruz ve mayıs başında yeni yayında buluşmayı umuyoruz.

HAFIZA Feza Kürkçüoğlu

Faşist saldırıların yeniden başlamasından 19 yıl önce

Bir uğursuz mart günü

Evet, artık mart ayının uğursuz olduğuna inanmaya başladım. Şöyle bir düşününce bu kanıya varmak pek de şaşırtıcı değil. Hep ölümler, hep kötü olaylar damgalamış bu ayı. İlk ağızda sayabildiklerim;

● 2 Mart 1995, Şair A. Kadir öldü.

● 3 Mart 1995, Şair ve güzel arkadaşım Mustafa Irgat öldü.

● 4 Mart 1925, İstiklal Mahkemeleri kuruldu, hukukdışı yargılamalar antidemokratik uygulamaların yolunu açtı.

● 8 Mart 1977, Yazar Fikret Ürgüp öldü.

● 10 Mart 1993, Yazar, insan haklarının inatçı savunucusu Emil Galip Sandalcı öldü.

● 12 Mart 1971, ülkeyi bir karabasana sokan "askeri müdahale", cunta ilan edildi. "Kendilerinden" olmayan herkes sindirildi, hapsedildi, öldürüldü.

● 11 Mart 1965 Zonguldak'ta grevci işçilere ateş açan polisler, Satılmış Tepe ve Mehmet Çavdar isimli işçileri öldürüldüler.

● 12 Mart 1995, İstanbul'da Gazi Mahallesi'nde Alevilerin katledilmesiyle başlayan olaylarda 17 kişi hayatını kaybetti.

● 14 Mart 1883, Karl Marks öldü.

● 16 Mart 1971, Deniz Gezmiş ve Yusuf Aslan Sivas yolunda yakalandılar.

● 16 Mart 1978, İstanbul Üniversitesi öğrencilerine bomba atıldı, 7 devrimci öldü.

● 30 Mart 1972, Kızıldere'de Mahir Çayan ve 9 yoldaşı öldürüldü.

Haksız mıyım, düşüncemde...? Gelgelelim, "Mart bahardır" diyor bir arkadaşım. Çiçeklerin, papatyaların açtığı ay... O da haklı!

16 Mart 1978'de Türkiye'de faşist saldırılara bir yenisi eklendi. Hatice Özen, Baki Ediz, Hamit Akıl, Ahmet Turan Ören, Abdullah Şimşek, Cemil Sönmez adlı devrimciler olay yerinde, Murat Kurt ise daha sonra öldü.

16 Mart 1978 perşembe günü, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nin devrimci öğrencileri öğle yemeği için okul dışına çıkıyorlardı ki, kapı önünde bir grup faşistin beklemekte olduğunu gördüler. Dışarı çıkmak istemeyen devrimcileri okul polisi zorla çıkarırken, her zaman devrimcilere eşlik eden polis yerinden kıpırdamadı. Av. Orhan Apaydın "Kim öldürüyor? Niçin Öldürüyor?" adlı kitabında o günü bir tanık ifadesiyle şöyle aktarıyor: "Dışarda faşistlerin başında Mehmet Gül vardı (İstanbul Ülkü Ocakları eski başkanı). Biz çıkınca Mehmet Gül'ün başında bulunduğu faşistler marş söylemeye başladı. Faşistler marş söylemeye devam ediyorlardı ki öndeki arkadaşlarımız kendilerini yere attılar ve ortalarında bomba patladı." Saat 13.20'yi gösterirken parça tesirli bomba patlamış, ardından da ateş edilmeye başlanmıştı. Faşistler marş söylemeye ve slogan atmaya devam ediyorlardı. Ana kapıda on beş polis vardı ve onlar yerlerinden hiç ayrılmadılar. Saldırının sonunda altı devrimci öğrenci ölmüş, kırk kadarı da yaralanmıştı. Saldırının ardından gelen polis yine devrimcileri kovalamış, çevredeki devrimcilerin kaldığı yurtları basmıştı.

Katliamın duyulmasıyla İstanbul'un bütün okullarında forumlar yapılarak boykota gidilmiş, İstanbul Üniversitesi yaklaşık iki bin kişi tarafından işgal edilmişti. Polis üniversiteden atılmış, Dev- Genç bir işgal komitesi kurmuştu. İstanbul'da katliamı duyan binlerce kişi Beyazıt'a gelmeye başlamıştı. Geceden başlayarak sabaha kadar üniversite bahçesinde ateşler yakılıp, anfilerde, koridorlarda ağıtlar söylenmişti.

Sabah olduğunda İstanbul'daki üniversitelerde ve liselerde boykot ilan edilmiş, öğrenciler ve kitle örgütlerinin üyeleri yürüyüş için Beyazıt Meydanı'nı doldurmuştu. Öğleye doğru kırk bin kişi Sirkeci'ye doğru yürüyüşe geçti. Morgtan alınan arkadaşlarımızın cenazelerini gözyaşlarımızla gömülmek üzere uğurladığımızda kortejin bir ucu Sirkeci'ydeyken öbür ucu Beyazıt'taydı.

16 Mart katliamınından sonra DİSK 20 Mart'ta iki saatlik genel grev ilan etti. Tüm demokratik kitle örgütlerinin katılımı ile yapılan "Faşizme ihtar Eylemi" ile ülke çapında yüzbinler faşizmi lanetledi.

16 Mart katliamı olduğunda iktidarda CHP vardı. Başbakan Bülent Ecevit 16 Mart'ın katillerinin yakalanmasını sağlayacağı yerde, 20 Mart eylemini yapanları tehdit etmiş ve "Demokrasinin gereğidir, yapılacaktır, ama sorumlular da cezalandırılacaktır" diyebilmiştir. Hiçbir zaman, hiçbir sorumluluğu üstlenmeyen sosyal demokratların başkanı Ecevit daha da ileri gidip şu demeci verebilmiştir: "Bu yasadışı aktif direnişleri düzenleyenler, herhalde İstanbul'daki insanlık dışı saldırı olayından bugünkü hükümeti sorumlu tutmuyorlardır, ki bu saldırıları düzenleyenler aslında her şeyden önce bu hükümete karşıdırlar."

Herşey ortadayken, 16 Mart katliamından önce böyle bir katliamın olacağı on gün önceden bilinirken hiç bir şey yapmayanlar, olaydan sonra 23 Mart 1978'de Pol-Der Başkanı Kazım Bilir'in yaptığı basın açıklamasında sunduğu belgeyi dönemin İçişleri Bakanı İrfan Özaydınlı tarafından kabullenmekten başka bir şey yapmadılar.

8. 2. 1978 tarih, 1297 sayı ile Toplum Zabıtası Md. Vekili Murat Azimoğlu tarafından imzalanan belge şöyleydi: "İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde 8. 2. 1978 günü ülkücü gruba mensup öğrencilerin karşıt görüşlü öğrencilere Anfi-1'de saldıracakları, sol gruba mensup öğrencilerin fakülteye gelmeye devam etmeleri halinde 8- 10 gün içinde bu grup üzerine dinamit atılacağı Em. Md'lüğünün 7. 3. 1978 gün ve Plan ve Hrk. Şb. Ks. 1- 892 yazılarıyla bildirilmiştir. Bilgi edinilmesini ve herhangi bir olay vukuunda gerekli emniyet tedbirlerinin alınmasını rica ederim." Gerekli emniyet tedbirleri alınır ama sadece "güvenlik kuvvetleri" için, öğrenciler yalnız bırakılır.

Sosyal demokratlar ise durumu "saptamakla" yetinirler her zaman olduğu gibi. Yıllar sonra yine iktidardayken, Sivas'ta yakılan 35 kişiyi seyretmekle kaldıkları gibi, yapılan bütün yargısız infazlara sessiz kaldıkları gibi... Olayların ardından yıllar geçti, "yakalanmaları an meselesi" diye demeç verenler hâlâ aramızda ve yüzsüzce dolaşmaktalar.

Katliamla ilgili hakkında dava açılan Ülkü Ocaklı'lar, Mehmet Gül, Orhan Çakıroğlu, Sıddık Polat, Ahmet Hamdi Paksoy ve MHP'li Kazım Ayaydın Sıkıyönetim Mahkemelerinde yargılanıp beraat ettiler.

1992'de Hukuk Fakültesi'nde bu katliamı yaşayan avukatların çabalarıyla dava yeniden açıldı. Ve sorumlular, sorumsuzlar, çeteler ortaya döküldü. 16 Mart davası devam ediyor, ve biz her zaman olduğu gibi yine sadece seyrediyoruz. Sivas davası devam ediyor, bir çok yargısız infaz davası devam ediyor, düşünce suçu davaları devam ediyor... biz de sadece gazetelerden izliyoruz. Bu ayıp bize yeter diye düşünüyorum. Yaşadığımız tarihe bile sahip çıkmayı beceremeyen bizler, yaşadığımız bu cehennemi hakediyoruz sanıyorum. Hayat ancak müdahale edebildiğimiz kadarıyla bizim olabiliyor.

16 Mart 1997'de yine Beyazıt Meydanı'ndayız. Hatice'lere, Baki'lere, Hamit'lere, Turan'lara, Murat'lara, Abdullah'lara, Cemil'lere bir kez daha selam vereceğiz, onları unutmadığımızı ve unutmayacağımızı tekrarlayacağız.

Edip Aksoy 1995 yılında Diyarbakır'da gözaltına alındı ve bir daha kendisinden haber alınamadı

Savaşın kayıp yüzü

Hacer Yıldırım

Edip Aksoy

Rukiye Aksoy 21 yaşında Diyarbakır'da oturuyor. Eşi Edip Aksoy 7 Haziran 1995 yılında Diyarbakır'da Yeşilçay bahçesinde otururken polisler tarafından gözaltına alındı ve bir daha kendisinden haber alınamadı.

Rukiye Aksoy, eşi Edip Aksoy'un beyaz Reno marka bir arabadan inen iki sivil polis tarafından gözaltına alındığını gören tanıkların olduğunu ama bunu emniyetin kabul etmediğini söylüyor.

Rukiye Aksoy "Eşim tütün işiyle uğraşıyor. Daha önce altı defa gözaltına alınıp bırakıldı. Gözaltına alınma gerekçesi olarak PKK'ye yardım, yataklık ettiğini söylediler" diyor.

Rukiye, Diyarbakır'a taşınmadan önce Lice'nin Dolunay köyünde oturduklarını söylüyor. Bir gün köyü askerler basıyor ve köyü boşaltmalarını istiyor. Köyü boşaltmamak için ve korucu olmamak için direnen köylüler köyleri yakıldıktan sonra boşaltmak zorunda kalıyorlar. Ve çoğunluğu Diyarbakır'a taşınıyor.

Edip Aksoy köyde otururken de dört defa gözaltına alınıyor. Diyarbakır'a taşındıktan sonra evlerine baskınlar devam ediyor.

Eşinin gözaltına alındıktan sonra bir daha eşinden haber alamayan Rukiye emniyete başvuruda bulunuyor. Emniyetten aldığı cevap ise eşinin gözaltına alınmadığı dağa kaçmış olabileceği yönünde. Rukiye 1.5 yaşındaki kızı Beritan ile iki gözü de kör olan yaşlı annesinin evine taşınıyor. Ve evin geçimini sağlamak için kızını annesine bırakarak evlere temizliğe gidiyor. Evin geçimini sağlamakta çok güçlük çektiğini söyleyen Rukiye "Eşimin kayboluşundan bir yıl sonra sık sık eve polis baskın yaptı. Eşimi sordular bende kendi ellerinde olduğumu söyledim" diyor. Rukiye eşinin akıbetiyle ilgili kendisine bilgi verilmesini istiyor. Diyarbakır'da yaşayan kadınlarla konuşurken hemen hemen hepsinin yüzünde yorgunluk ifadesi vardı. Savaş yorgunluğu. birçok aileden biri ya kaybedilmiş, ya tutuklanmış, ya da faili meçhul bir biçimde öldürülmüştü. eşlerinin, oğullarının akıbetini öğrenebilmek için karakollar, cezaevleri, siyasi partilerin, meclisin yolunu aşındırmanın acısı ve yorgunluğunu taşıyorlar. ve artık nefes almak istiyorlar. Rukiye bu kadınlardan yalnızca biri ve tek bir şey istiyor "barış".

21 yaşındaki Rukiye artık çok yorulduğunu ifade ediyor: "Ben kadın olarak şimdi yalnızca yaşama mücadelesi veriyorum. Ve yalnızca barış istiyorum. Artık bu savaş bitsin. Bugüne kadar yüzlerce kişi kayıp oldu. Bundan sonra bir daha kayıplar olmasın."

Medyanın Susurluk ağıdı ve MGK şenliği

28 Şubat "muhtırası"ndan beri medyada bir kargaşadır gidiyor... Vaziyet almakta zorlanan zorlanana...

Bir yandan MGK bildirisinin haklılığını mı savunsunlar, ardından Deniz Kuvvetleri Komutanı'nın "şiir"e yönelik "ihtarı"nı mı allayıp pullasınlar, derken Demirel "rahatlattı" der demez, Genelkurmay Başkanlığı'nın "bildirisi"yle işler "kızıştı" mı, yoksa "yatıştı" mı diye yorumlasınlar, ya da "ordu demokrasiye bağlılığını vurguladı" derken, dönüp, "darbe"yi sıcak tutma adına, "bildiri"yi bir "meçhul asker"e yorumlatıp, "asker hükümetin emrinde olmadığını sert biçimde açıkladı" diye mi yazsınlar, velhasılı ordu-hükümet-medya üçgeninde yollarını şaşırmış, ne diyeceklerini bilemez bir haldeler...

Bu bilemez hallerin tümünü bir kızıl iplik gibi kesen görüş, Türk Silahlı Kuvvetleri'ne tastamam ve eksiksiz bağlılık olsa gerek...

Ama iş orduya sımsıkı sarılmakla bitmiyor ki...

Memleketimizi kapımıza ha dayandı ha dayanacak "asakir-i muhammediye" ordularının işgalinden koruyacağı umulan ordunun, 28 Şubat "bildirisi"nde bir tek sözcükle olsun, "Susurluk"tan söz etmeyişi de "bir kısım" medyayı alabora etmekte...

MGK "bildirisi"yle "takunyalılara" tepeden bakma fırsatı bulan ve neredeyse "Yaslı gittim, şen geldim" marşıyla şenlenen bu medya, Susurluk Komisyonu'nun son kararıyla şallak mallak olmuş bir vaziyette. Bilindiği gibi, TBMM Soruşturma Komisyonu aldığı bir kararla çalışmalarına son verdi ve böylece sözüm ona komisyonda Çillerler'i, Tuğgeneral Veli Küçük'ü ve başkalarını sorgulamaktan, ayrıca çetenin "muhkem mevzii" sayılan "Güneydoğu"da araştırma yapmaktan vazgeçti.

Komisyon'un bu kararını, İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin aldığı bir karar izleyince kafalar iyice karıştı. DGM Hakimi Sedat Karagül "tevzide adaletsizlik yapıldı. Kur'a çekilmesi gerekiyordu. Oysa dosya direkt bize yollandı" diyerek, çete dosyasına bakmama kararı alıverdi.

Bu da bardağı taşıran son damla oldu. MGK ile şenlenenler, DGM ile kederlendiler. Sadece kederlenmediler, sanırız, Radikal'de Koray Düzgören'in çok güzel alaya aldığı gibi, "gaza" gelerek döktürdükleri manşetler, yorumlar, yazılar, haberler için "can korkusu" ile "özür dilemeye" doğru adımlar atmaya başladılar. Sabah başyazarı Güngör Mengi az sonra kendisine de bulaşacağından emin olduğumuz "can güvenliği riski"nden şöyle söz etti:

"Susurluk'la bağlantılı çete davası açılamıyor. Çünkü dava dosyasının verildiği İstanbul 6 Numaralı DGM davayı kabul etmedi. Neden? Davanın karmaşıklığından ileri gelen zorluk mu, yoksa CAN GÜVENLİĞİ İLE İLGİLİ RİSKLER mi korkuttu?"

Sabah başyazarının DGM gibi bir olağanüstü yargı organında çalışanların "can güvenliği ile ilgili riskler" karşısında korkuya kapıldığını düşünmesi gelinen noktanın ne denli kritik olduğunu pek güzel ortaya koymuştur. Bu mahkemeler ki, önlerine fırlatılmış her Türk ya da Kürt sanığın özel timlerin kurbanı olduğunu gayet iyi bilmekte, çeteyle bağlı kimi polis şeflerinin bu sanıklar hakkında verdikleri raporları ve sanıklara "filistin askısı" zoruyla kabul ettirdikleri ifadeleri neredeyse olduğu gibi mahkeme kararlarının temeli haline getirmekte, örneğin bir eski DGM Başsavcısı Nusret Demiral kontr-gerilla, gladio ya da çeteyi savunacak kadar bu odaklarla içiçe bulunmakta ve işte şimdi bu mahkeme çete davasına "can güvenliği riski" nedeniyle bakamaz hale gelmektedir.

Can Ataklı ise, mahkemenin aldığı bu kararı "haklı" bulmakta, demektedir ki, "hakim çete mensuplarını diyelim ki 'tahliye' ettiği takdirde kamuoyu baskısından çekinmektedir."

Bu pek ikna edici bir argüman olarak görünmüyorsa da ortada görünüşe göre "çete" ya da "kamuoyu" korkusu var...

Peki ama, bu çete mensuplarının üçünün geçtiğimiz günlerde teslim olmalarına kadar polis ve Özel Harekat Timleri tarafından yakalanmayışı da mı "korku"dan, koskoca emniyet teşkilatının bu zevatın kendiliğinden "teslim" olmasını beklemeleri de mi tabansızlıktan?..

Değil elbette...

Ne DGM, ne de polis çeteden korkuyor...

Ama bütün kurumlarıyla devlet, Susurluk olayının üstünü örtüyor....

Bu durum, kimilerinin sandığı gibi kaçırılmış bir fırsat değildir... Devletin hiç bir ciddi kurumu, Susurluk olayının üstüne hiç bir zaman ciddiyetle gitmedi, gidemezdi de... Devlet iktidarının zirvesi ile çete denilen dallı budaklı kaneroin şebekesi öylesine iç içe geçmiştir ki, bu şebeke hem süregiden savaşta, hem tüm bölge devletleriyle olan pazar-hegemonya kavgasında, hem de Türk kapitalizminin tamamlayıcı parçası olan narko-ekonomide öylesine büyük bir rol oynamaktadır ki, ve bunların en sıradan ayakçıları bile kazara ağzını açsa, işler öylesine hiç umulmadık "saygın" kimselere kadar bulaşabilir ki, bugünkü devlet kendi kendine vurur gibi bu çeteye fiske vuramaz.

Çeteyi ancak halk süpürebilirdi... Ama o da sırtından vuruldu... İşçi sınıfının sendikal örgütlerinin kimi önderleri milyonlarca çalışan insanın çeteye karşı mücadelesini, gidip MGK'nin önüne fırlattı ve "bir dakika karanlık" kampanyasını "muhtıra"ya toplumsal bir taban olarak sundu. Elbette bu sendikaların içinde tutarlı güçler de var ve bunlar sendika kitlesini arkadan vuranlara ellerinden gelen bütün güçle karşı durdular... Ama olan şimdilik oldu...

Toplumsal muhalefetin sosyalist güçleri iyi başladıkları işi, hız eksikliğinden, esnek bir örgütlenme yoksunluğundan ve başka etkenlerden ötürü aynı şekilde iyi bitiremediler. MGK'nin sopasıyla bir günde kampanyayı çete-devlet-aşiret-sermaye hedefinden, "şeriat" karşıtı hedefe doğru çevirmesinin önüne geçmek için güç yetiremediler.

Sonuç ne oldu?

Eğer toplumsal muhalefet hızla derlenip toparlanır, sosyalistlerle Kürt demokratları belirli bir düzeyde bir ittifakı sağlar ve tüm bu güçler kimi yönetimleri darbecilerden umut duyma dışında umudunu yitirmiş, ana kitlesiyle kararsızlığa sürüklenmiş sosyal demokrat kitleyle bir işbirliği gerçekleştirirse, yitirilen zaman kazanılabilir ve şimdi belirteceğimiz olumsuz durumun doğması önlenebilir...

Susurluk skandalının üstünü örtmeye izin vermek bir tek sonuç doğuracaktır: Susurluk kazası ile ortaya dökülen gerçekler, bir çırpıda "gladio"nun, "çetenin", "kontrgerilla"nın reklamına dönüşecek, aylardan beri bu canavarı gören, medyadan edindiği izlenimle onun kesinlikle yok edileceğine inanan ve "temiz toplum" hayali gören örgütsüz, yarı-örgütlü insanlar "mum" yakarken, elektriklerini yakıp söndürürken ve "düdük" çalarken gösterdikleri "cesaretten", korkunun burgacına bir çırpıda yuvarlanmaya başlayacaklardır.

Herşey kolektif aklımıza bağlı kalıyor...

İçişleri Bakanı Akşener, geçen hafta Özel Tim'e moral verdi. Bıyıklara bakın. Bir de kurt işareti yapsalar!

Amerikalı mı şaşkın, gazeteci mi?

Cumhuriyet'in 12 Mart tarihli sayısında Ortadoğu ve Türkiye uzmanı olduğu söylenen bir Amerikalı'ya bazı güncel sorular sorulmuş...

Uzman hakkında kısaca, ama doğrusu yeterli bilgi verilmiş..! Örneğin 1975'te Michigan Üniversitesi tarih bölümünde çalıştığı, 1978-79 yıllarında da "Fullbright Bursu" kazandığı öteki özelliklerinin yanında sıralanmış... Bu arada soyadı da yazılmış: Makovsky...

Gelgelelim, ne uzman hakkında yazılan tanıtım yazısından, ne de yapılan söyleşinin metninden bu Makovsky'nin adını da, göbek adını da öğrenmek mümkün değil... Eğer Amerikalı uzmanın, diyelim ki Amerikan NBA liginde oynayan bir oğlu varsa, biz spor sayfasında Makovsky soyadına rastladığımızda, karışıklığı bir düşünün... Hazretin yalnız yetenekli bir basketbolcu olmakla kalmadığını, aynı zamanda "Ortadoğu ve Türkiye konularında belki de en sağlam argümanlara (her ne demekse - SÖZ) sahip kişi" olduğunu zannedeceğiz.

Söyleşi ile ilgili zorluklar bu kadar olsa, hiç önemli değil. Bize bu Amerikalı uzmanın mutlaka ismi gerekiyor. Çünkü onunla yapılan söyleşide öyle tuhaflıklar var ki, SÖZ dergisi olarak derhal telefona sarılıp bu Makovsky ile görüşmemiz zorunlu hale geldi.

Peki ama, diyelim ki, bu uzman Washington'da oturuyor. Biz bu kentin telefon rehberini ele geçirsek bile, büyük olasılıkla onlarca Makovsky arasından asıl Makovsky'yi nasıl bulacağız?

Telefona sarılma zorunluğumuz şuradan geliyor:

Bu Makovsky soyadını taşıyan zat, Türkiye'de bir darbe olursa, Amerikan hükümeti ne yapar türünden bir soruya şaşırtıcı yanıtlar vermiş... Şimdi sırasıyla bu yanıtları inceleyelim:

Birinci konum: "Fakat Türk Silahlı Kuvvetleri eğer bir kriz görüyorsa ve darbe şeklinde bir tavır gösterirse, Washington'dan hatırı sayılır bir sempati görecektir..."

Bu cümleye bakılırsa, Amerikan hükümeti, TSK'nın "icabında" bir darbe yapmasını bu sözlerle teşvik etmekte, komutanlarımızın, öyle böyle de değil, "hatırı sayılır" bir sempati göreceklerini şimdiden duyurmaktadır.

Siz general olsanız bu hatırı sayılır sempati karşısında darbe yapmaz da ne halt edersiniz?

Soyadı belli, adı belirsiz 'uzman' Makovsky

İkinci konum: "ABD bir darbe istemiyor. Ama eğer olursa karşılıklı ortak çıkarlara dayanan pragmatik bir cevap verir..."

Gördünüz mü şu işi.... Muhayyel generalimiz tam hevesleniyorken, birden şüpheli bir durumla yüzyüze geliyor. "Pragmatik bir cevap" akıl karıştırıcı bir ifade oluyor çünkü... "Öyle de yapabilir, böyle de" anlamına geliyor... Yani çıkarı ne gerektirirse onu yapacak...

Bu riskli bir durumdur. General olsanız bu durum karşısında tereddüde düşmez de ne halt edersiniz...

Üçüncü konum: "Askeri bir darbe olursa bu, Türkiye'nin Avrupa'ya karşı çok ciddi bir kara lekesi olur..."

Hoppala... Kafalar büsbütün karışmakta... Bu adam ne demektedir? Darbeciler "hatırı sayılır bir sempatiyle" mi karşılanacak, yoksa "pragmatik bir cevap" mı alacak? Acaba, ABD için darbe "kara leke" olmayacak da, Avrupa karşısında mı alınmıza "kara leke" sürülecek? Buradan Avrupa darbeye karşı çıksa da, ABD çıkmayacak sonucunu tam çıkarıyoruz ki, bu defa dördüncü konum her şeyi, aklı, mantığı, iz'anı altüst ediyor.

Dördüncü konum: "ABD de dahil olmak üzere uluslararası toplum, eğer darbe olursa bunu kabullenmez..."

Haydi bakalım, aklınız yatıyorsa darbe yapın da görelim....

Son söz: Makovsky mi şaşkın yoksa, onunla söyleşi yapan Fuat Kozluklu mu?

Buna da siz karar verin....

Panorama sayfalarını hazırlayan: *Ali Saim Doğan*

'Dört tarafı ateş çemberi ile çevrili Türkiye...'

Sık sık "Türkiye'nin dört tarafının ateş çemberiyle çevrili olduğu" söylenir, durur. Bu çember hakkında Türkiye'de yaşayan insanların bilgisi var mı? "Dört tarafımızdaki ateş çemberi" nedir? İşleri darbe eşiğine kadar getirenlerin, bir kez olsun "dört tarafımızı çeviren ateş çemberi" hakkında bir açıklama yapmaları gerekmez mi? Hayır... Yapmazlar...

Örneğin Türk-İran ilişkilerinin bugün nasıl bir düzeyde olduğunu anlayan biri varsa beri gelsin. Medyaya bakılırsa, İran karşısında güya iki devlet vardır: Birisi Demirel, Çiller ile ordu tarafından temsil edilen devlet, ötekisi de Erbakan'ın temsil ettiği devlet. Bu karışık durum İran Dışişleri Bakanı Velayeti'nin Türkiye ziyareti esnasında, Demirel ile Çiller'in bu zatı "içişlerimize karışma" diye uyarmasına, buna mukabil, Erbakan'ın da aynı zata "bizde basın hürdür, orada yazılan yazılar sizi üzse de bu durumu sabırla karşılamanız bizi memnun etti" demesine bağlanarak, sözde açıklanmış olur.

Medyanın bu türden aydınlatma görevini savsaklayan yüzeysel tutumu, dış politik sorunları kamuoyunun gözünden kaçırmayı ilke edinmiş devlet zirvesine yapılan en büyük yardımdır. Çünkü sorun, Türkiye'nin etrafının ateş çemberiyle çevrili olmasıyla sınırlı değildir, aynı zamanda, tehdit edilen Türkiye'nin kimleri tehdit ettiği sorusu da ilkesel önem taşımaktadır. Medya gürültü patırtı arasında bu soruyu gözlerden gizlemektedir. Yardımdan kastımız da budur.

İran, Türkiye'nin kapitalist çıkarlarını tehdit ediyor mu?

Kesinlikle ediyor. Peki Türkiye, İran'ın kapitalist çıkarlarını tehdit etmiyor mu? Bundan kuşku bile duyulamaz. O halde akla şu soru geliyor:

"Laik"ler İran'ın tehdidine karşı koyarken, "şeriatçılar" da Türkiye'yi tehdit eden İran'ın "beşinci kolu" durumundalar mı? İşte kafa karıştıranların yol açtığı, fakat henüz açıkça dile getirilmeyen soru budur.

Bu sorunun yanıtı henüz belli değildir. Burada açık olan ise, İran'da belirli bir süreden beri, Türkiye'nin "beşinci kolu" olarak suçlanmaya aday bir "muhalif" politik odak yoktur. Meğer ki, alttan alta İran Azarbeycanı'nda Türk tarafınca örgütlenmekte olan böyle bir muhalefet mayalanıyor olmasın.

Şu anda İran karşısında Türkiye'nin politikasının başlıca özelliklerinden birisi, İran'la farklı ilişkiler kuran dünya emperyalist merkezlerini aynı anda idare etmek, İran politikasında ihtilaf içinde olan Alman ve Amerikan çelişkisine intibak etmeye çalışmaktır. Bu politikanın Türk siyasi yaşamına yansıması ve İran karşısında farklı eğilim gösteren güçlerin ortaya çıkması elbette şaşırtıcı değildir. Türkiye'nin üzerinde hangi emperyalist merkez ağırlık kazanır, sonucu tayin ederse, Türkiye'nin içindeki yerli akımların akıbeti de başka etkenlerin yanı sıra buna uygun olarak çizilecek. Denge sürüyor ve bundan dolayı Türk-İran ilişkileri düşük yoğunluklu bir gerilim içinde yürümektedir.

Bir de Balkanlar'da hegemonya sorunu var... Yani dört tarafımızın ateş çemberiyle çevrili olduğuna dair sözlerin Türkçeye çevrilmesi sonucu elde edilen kavramla Balkanlar'da Türk-Yunan çekişmesi sorunundan söz ediyoruz.

Şu anda bu hegemonya kavgası, Arnavutluk'ta patlayan ayaklanma ile sıkı bir ilişki içinde bulunuyor. Uzun söze gerek yoktur. Türkiye'nin Balkanlar'da nüfuz alanı elde etmesiyle ilgili ateşli yazılar yazan Cengiz Çandar'dan yapacağımız alıntı sorunu ve "ateş çemberi"ni çok güzel anlatıyor. Okuyalım:

"Yunanistan-Sırbistan ekseni, Arnavutluk'u ve tüm Arnavutları hem coğrafi, hem de 'sosyolojik' temel üzerinde parçalamayı hesaplıyor. Arnavutluk'un parçalanmasının tüm bölgedeki Arnavutlar üzerinde yaratacağı 'travma', Yunanistan'ı rahatlatacak: Türkiye'ye karşı 'kuzeybatı kanadı'nda rahatlayacak. Bundan sonra, Sırbistan ile bir olup, Makedonya'yı da 'sandviç gibi' sıkıştırarak, Türkiye'nin Balkanlar'daki tüm beşeri ve manevi ağırlığını bertaraf edebilecek. Aynı şekilde Sırplar da, Kosova açısından rahatlayarak, yakın gelecekte, Bosna üzerine daha rahat çullanabilirler..."

Bu kadarı yeter...

AZALIRKEN Yelda

'Herkes farklı, herkes eşit' olabilmesi için

Çoğunluk hakları sınırlandırılmalı

'Tarih bilinci olmayınca hukuk bilinci uyanmaz' der Çetin Altan. İslami kesimle benzer şekilde kullandığımız 'bir arada ne güzel yaşardık' söylemini terkedelim. Çoğulculuk demokrasiyle olur. Demokrasi geçmişte değil, gelecekte!

Söz dergisi epeydir krizdeydi. Yenilik yapmak denendi. Benim açımdan yenilik, AzalIrken'e verilen yerin azaltılması oldu... İki sayfada, hatta bazı haftalar üç sayfada yazdıklarımı, yarım sayfaya sığdırmam gerekti. Az lafla çok şey anlatmak marifet ister, böyle bir marifetim yoktur dediysem de, dinletemedim. Başedemeyince teşekkür ettim, zorla kalifikasyonumu yükseltiyor arkadaşlar diye! Tıpkı, egemen olmayan gruplara yapıldığı gibi...

Tehdit altında yaşayınca, "herkesten" (güç sahibi olanlardan) daha fazla yasaklamalara tabi tutulunca yaratmak zorunda kalıyor farklı olanlar. Mesela tarımın önemli olduğu çağda Avrupa'da toprak sahibi olmalarına izin verilmeyen Yahudiler ticarete yönelmeyecek de ne yapacaktı... Osmanlı'da da gayrimüslim etnik gruplara benzer şekilde bazı alanlar kapalıydı. Müslümanlıkta yeri yoktur, günahtır denen mesleklerde ustalaşıyorlardı. Değirmencilik, mimarlık, fotoğrafçılık, kuyumculuk, hekimlik... Bugün de hâlâ devlet memuru olamazlar mesela. Devlete vergi verir, ama devletten geçinemezler.

Azaltılmak, hatta yok edilmek istenenler husumet altında, kem gözler altında, aşağılanan, istenmeyen işlerde marifet göstermek zorunda kalıyor yaşamlarını devam ettirebilmek için.

1933-35'te Kafkaslar'dan ve Balkanlar'dan göç eden Müslümanlara kucak açan Türkiye, onlara Anadolu'da yağmalanan Ermeni evlerini verdi. Mesela Sivas'ta, bahçe içinde üç katlı evi olan bir Ermeni kadın bu şekilde bir anda evsiz kalıyor; 'ya kira ver ya da çık evden' deniyor kendisine. Kendi evine kira ödemeyi hazmedemeyen kadın göç ediyor. Önce İstanbul'a. Yıllar sonra oğlu ev almak istediğinde, izin vermiyor, karşı çıkıyor: "Ev alıp ne yapacaksın oğlum, zaten elinden alırlar"... Oğlu ev almıyor, birikimini işe yatırıyor, böylece, ister istemez, parasını ölü yatırıma bağlamamış oluyor...

Ya da başka bir örnek: Bir İstanbullu Ermeni genç, tramvaya vatman olmak istermiş hep. Çok uğraşmış, ısrar etmiş; yapmamışlar gayrimüslim diye. (Azınlıkların tembellik hakkı yoktur...) İşportacılık, küçük bir dükkan, sonra atölye derken işadamı olmuş. Resmî vergisini ödüyormuş ama yetmemiş, yarı-resmî vergilendirmeye de kalkmış birileri. Haraççılara karşı kendisini koruyacak bir hukuk sistemi görememiş, kalkmış Amerika'ya gitmiş. O şimdi dolar zengini...

Evet, iktidarı elinde bulundurandan farklı kimliğe sahip olanlar kıyıda köşede kalmış, burun kıvrılan işlere değer kazandırdıklarında ise, yerlerine göz konuyor. Birilerinin Öztürk, Türker, Vural, ötekilerin Terziyan, Abacı, Hekimoğlu oluşu tesadüf mü?..

Azınlıklar hünerlidir genellemesi yapmak değil niyetim. Bir gruba değişmez özellikler atfetmek ırkçılıktır. "Azınlıkların" marifetli olmak zorunda bırakıldıklarını anlatmaya çalışıyorum.

Durum tespitiyle, önyargılı genelleme arasında ince ayrım var. Mesela 'zenginler azınlıktır, yoksullar çoğunluk' derken sınıfları kastetmemiz gerekirken, bazen pusula şaşıyor, sonuçta, 'azınlıklar zengindir, çoğunluk yoksul' önyargısı yer ediyor zihinlerde...

Egemenlerin temsil ettiğinden farklı kimliğe sahip olanlar çeşitli uygulamalarla azaltılıp, sonra da 'bunlar azınlıktır' deniyor. Azınlık kavramı, iktidardakilerin tarif ettiği bir şeydir. Kimlerden oluşacağını onlar tespit edebilir, hatta yaratabilir. Gücü ele geçirenler, kendilerine çoğunluk süsü veren azınlık olabilir, zaman içinde bu yalanlarını gerçek hale getirebilirler.

Osmanlı'da hakim millet azınlık, mahkum millet çoğunluktu. Mesela 1844'teki nüfus sayımına göre 21 milyon Müslüman, 14 milyon gayrimüslim yaşıyordu... Bugün solcular da çoğunluk-azınlık terimleriyle tarihe gönderme yapıyorlar düşünmeden. Oysa bu, inkarcılıktan başka bir şey değildir. Azınlık-çoğunluk hiyerarşisi solcular tarafından sorgulanmadığında sonuç: Azınlıklara bir karış, uluslara kucak dolusu hak savunmak adil sayılabiliyor. Hani, ulusların, kendi kaderini tayin hakkı; azınlıkların, azınlık hakları vardır ya...

Son yıllarda etnik kimlikleri tartışırken, "Kürtler, Türkler, Lazlar, Çerkezler, Gürcüler vesaire" deniyor çokça. "Vesaireler", Müslüman olmayan halklar... "Vesairelerin" hakları olduğunda içimize sindirememiş, ayrıcalık/imtiyaz olarak tanımlayageldiğimizden herhalde.

Mensup olduğu grubun avantajlarını yaşadığını itiraf etmekten hoşlanmayan çoğunluk solcularında, "onlarla" yaşanmış eski güzel günleri anmaya bir merak vardır. Haklılar; "çoğunluk" refah içindeyse "onlarla" komşuluk edilebilir. Ama "onların", kriz dönemlerinde başlarında kabak patlatılacak unsurlar olduğunu unutuyorlar... "O eski mutlu günlerde" de gavur diyerek ayrıldıklarını da. Ekonomik, sosyal sorunlar olduğunda düşmanlar hatırlanır, yenileri yaratılır. Elkoymayı, ahlaki olmayanı meşrulaştırmak için, ötekine, kötülükler atfedilir. Eh, kötülüklerden kurtulmak da, gayet makul, değil mi...

Farklılığı kabul etmek gerek tabii, ama altını çizmeden, dışlamadan...

Onlar bizdendir diyerek olmaz; bedel ödemeye hazır olmak lazım.

AzalIrken'in yerinin azaltılması Söz'ün krizini çözmedi tabii ki. Bu elinizdeki son sayısıdır. 1 Mayıs'ta çıkarılacak yeni yayında kendime yer edinebilmek için yazdım bunları.

Ortaklıkları geliştirmek için, herkesin farklı ve eşit olması için çoğunluk haklarının sınırlandırılması lazım. Yeni yayın "Herkes farklı, herkes eşit" sloganını içine sindirebilecek mi bakalım...

DGM'lerin kapsamı daraltılıyor, işkence kalkıyormuş!

Burns ve Kohl için mi, Mehmet, Ayşe için mi?

Sınırlandı filan falan derken, Başbakan Yardımcısı Çiller de yalnız mahkemenin değil, işkencenin de "sınırlandığını" açıklarken, geçtiğimiz 1 Mayıs gösterilerinde, polisin iki devrimciyi öldürmesiyle patlayan olaylardan ötürü tutuklanan gençlere "sınırlanan" DGM'de, mahkeme heyetinin gözlerinin önünde epeydir pek görülmeyen türden "sınırsız" bir "meydan dayağı" atıldı.

Gerçi aynı mahkemelerin salonlarında bir Rus gemisini silah zoruyla ele geçiren Türk-Çeçen fundamentalist teröristlerin hakaretlerine ve görevlilere saldırılarına aynı kolluk kuvvetleri pek nazik davranmışlar ve memleket çapında mahkemelerde "küfür etme, yargı kürsüsüne doğru hamle yapma" gibi özgürlüklerin nasıl geliştiğine dair bir kanı da boy vermeye başlamıştı. Ama görüldü ki, "küfür etme, yargı kürsüsüne doğru hamle yapma" özgürlüğü sağlanmış olsa da, "ayağa kalkarak, Gazi mahallesi şehitleri için saygı duruşu yapma" özgürlüğünün sağlanmadığı ortaya çıktı.

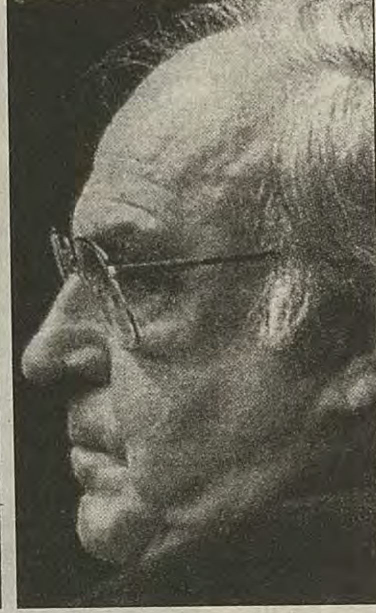
Ekranlardaki görüntüler, DGM hakiminin ve bazı subayların, görünüşe göre, yargılanan gençlere akıl almaz bir kin ve nefretle saldıran kolluk kuvvetlerine engel olmak istediğini gösterdiğine göre, bu üniformalı zorbaların emir dışı giriştikleri saldırıya nasıl anlam vermeli?

Soru sanıldığından da kolaydır...

Türkiye'de, diyelim ki Avrupa Birliği'ne girebilmek için varolan resmi-terör yasalarının her hafifletilmesi, beraberinde yasa dışı zorbalık mekanizmalarının daha etkin harekete geçirilmesini sağlıyor. Yasalarla elde edilen en küçük özgürlükler, bu yolla dengeleniyor... Rejimin yasalarla sağlanan "legal" otoriter yanı, bir parça hafifliyorsa, aynı rejimin yasadışı, illegal otoriter yanı o ölçüde güç kazanıyor.

Bu olgu, kendisini, 12 Eylül rejiminin kanlı uygulamaları hafifletildikçe, "gladio"nun harekete geçirilmesinde, binlerce faili-meçhul cinayette, gözaltında kayıplarda göstermiştir.

Şimdi Başbakan Yardımcısı Çiller'in "işkence"ye ilişkin sözleri bu genel uygulamayı hemen akla getiriyor. Çiller bu açıklamasında Türkiye'de uygulanan işkence türlerini ezbere sayarken, "filistin askısından, elektrik işkencesinden" söz ederken adeta suçunu itiraf eden, ama ilk fırsatta aynı suçu bir kere daha işlemeye hazır bir maznun gibi medyaya poz verdi. Onun hali, mahkeme heyetine itirafta bulunurken, gerçekte asıl patronlarına seslenen suçluların haline benziyordu.

Nitekim, bu açıklamaya ilk tepki, her an işkenceye alınma tehdidiyle yaşayan solculardan değil, fakat ABD'den geldi. Artık hepimizin aşina olduğu ABD Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü Nicholas Burns "yasanın hızlı ve etkin biçimde uygulamaya konması durumunda Türkiye'nin insan hakları karnesini düzeltebileceğini" söyleyiverdi.

Çıkarılan yasa ve "karakol denetlemeleri" ile Burns'un sözlerini nasıl anlamalı? Hayra mı, şerre mi yormalı?

Deneyim bize, bu gibi durumlarda ihtiyatı elden bırakmamayı, yasadaki esnek ifadelerin yaratacağı boşluktan işkencecilerin yararlanabileceği gerçeği bir yana, fakat, bu yasadan yararlanarak işkenceden kurtulma olasılığı bulunanların bu defa başka yollarla tehdit altına alınacaklarını hesaba katmayı öğretmiştir.

İçişleri Bakanı olan bitenden sonra, en azından lağvedilmesi, haydi diyelim ki, işsiz kalmamaları için trafik şubesine gönderilmesi gereken, sarkık bıyıklı, kafa kafaya toslaşarak MHP selamından hoşlanan Özel Timcileri yerinde ziyaretle onlara moral veriyor... Çiller, Ağar'ı yanıbaşından eksik etmiyor ve ona "Türkiye seninle gurur duyuyor" diye yırtınan amigolar temin ediyor... Kaçak Özel Tim şefi İbrahim Şahin tutuklandıktan sonra, saygılı polis tarafından kapısı açılan lüks arabalarla cezaevine yolcu ediliyor... İnsanın bir de arabanın ardından bir kap da "geri dön" suyu dökseydiniz bari diyeceği geliyor...

Özetle diyeceğimiz şu: Dikkat! Kanuni boyunduruğun bir düğüm gevşetildiği her durum, kanun dışı boyunduruğun bir düğüm sıkılmasına yol açabilir...

Devlete egemen zirvenin illegal aygıtını ortadan kaldırmadıkça, hiç bir yasal düzenlemeye güvenilemez.

Zaten bu düzenlemeler sizin, bizim için değil, müttefik Türkiye'ye arka çıkmak için kıvranan Burns ve Kohl için yapılmıyor mu?

Susurluk davasından sonra önemli bir 'kontra davası' daha

'Sıradan faşizm' değil 'ekstradan kontra eylemi'

Mustafa KAYA

Denizli- Sabah erken saatte düşünceli bir şekilde uyandı. Gece boyunca telefon "zır zır" çalmış, ne uykusu ne de ağzının tadı kalmıştı. Tam da yeni atandığı yüksek mevkiin tadını çıkaracağı günlerdeydi. Ancak iki Muratlar'ın ortaya çıkması ve kendi isminin de geçtiği "ifşaatlara" başlaması tüm planlarını altüst etmişti. Kötü geçeceği baştan belli güne hazırlandı. Makam otosuna binerek Genel Müdürlük'teki "makam odası"nın yolunu tuttu. Bunca sıkıntının üstüne Ankara'nın trafiği hiç de çekilecek gibi değildi. Düşüncelerini bir türlü toparlayamıyor ve aklı sürekli olarak Denizli'ye kayıyordu. Bu kent kendisini atandığı yüksek makama ne de güzel uğurlamıştı. Sanayiciler, işadamları, mesai arkadaşları, kentin bilcümle eşrafı "veda yemeği"nde etrafında sevinç halkası oluşturmuş ve başkente adeta "omuzlarda" gönderilmişti. En çok da "gazeteci arkadaşlar" ve basının değerli temsilcilerinin gösterdiği yakınlıktan duygulanmıştı. Bu taşra kentinde gazeteciler ne kadar "acar" ve sevecendi. Emniyet'te yapılan "zanlıları teşhir" törenlerinde hep karşılarına çıkar ve "baba emniyet tavrıyla" nasihatler çekerdi. Sevdiğini göstermek istediği insanların ve gazetecilerin ise hep "gözlerini" öperdi.

Murat İpek ve Murat Demir'in açıklamalarından sonra telefonda yine sevgili gazetecilerin gözlerini öpüyordu:

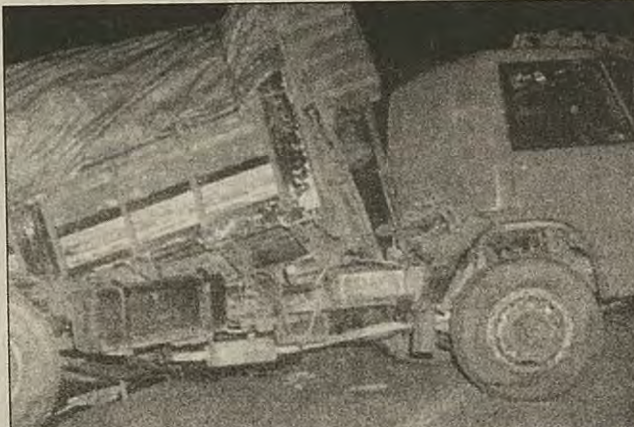
- Bülent'ciğim, bunların söyledikleri hep yalan. Bunlar deli, çatlak. Bülent'im, Cengiz'im, Mustafa'm ve Emin'im için nasıl böyle bir şey düşünebilirim. Sizi ve Denizli'yi çok seviyorum. İnanmayın. Sözlerime itibar edin. Zaten sözlerime inanmanız önemli...

Makam odasına daha telefonları ve özel hattı bağlanmamıştı. Sıkıntısı bir türlü bitmek bilmiyordu. Güneydoğu'yu, Ağrı'yı ve Şırnak'ı düşündü. Vatanı için "eşkıya çeteleri"ne karşı neler yapmamıştı ki. Yerine göre teklifsiz ateşin içine atlamış, bazen göğsünü siper etmişti. Bu günleri de mi görecekti?

Emniyet Müdürlüğü'nün 4. katında toz, duman, telaş ve karışıklık havası hakimdi. Ali Müdür akşam yerel tv'de izlediği ve kendisini de "iki numaralı" olarak ilgilendiren açıklamaların ağırlığı ile telefonlar yağdırıyordu. Bu adamlar nereden çıkmıştı? Bu röportaj yayınlanmasa olmaz mıydı? Aklından "Bu büyük bir komplo" diye geçirdi. Teşkilatta kendisini çekemeyenler çoktu. Daha yenice kıdem almış ve derece atlamıştı. Bu gazetecilere, medyacılara bulaşmak da nereden çıkmıştı?

•••

Lüks otel odasında geçirdikleri son saatlerdi. Artık yer değiştirme zamanı gelmişti. 24 saat sıcak duş, bir düğmeye basışta türlü çeşit meyve, rahat ve yumuşacık yastıklar. "Yaşamak ne güzel şey" diye mırıldandı hafif bir ses tonu ile. Banyodan su şıkırtıları ve duş alan arkadaşı Murat'ın pes perdeden tutturduğu Kürtçe bir ezgi yükseliyordu "Herhalde Şivan'dan söylüyor," diye iç geçirdi. Burası çok güzel bir oteldi. Ekmek elden su gölden, ancak tehlike her yerdendi. Düşüncelere daldıkça içi daraldı. Sarp dağları, geniş düzlükleri, dar patika yolları, ıslak mağara duvarlarını ve nemli sığınakları düşündü. Kendisine "Ape" diyen çocukları, "heval" selamı ile sohbet eden ihtiyarları da... Kendisini sınır boylarında kullanılan "mayın eşekleri" gibi hissettiği de çok olmuştu. Hani bir koridor açabilmek için mayın tarlasına sürülen ve feda edilen mayın eşekleri gibi.

20 RC 721 plakalı kamyon, plakasının alındığı Denizli Emniyeti'nin eski müdürüne ve yardımcısına da çarptı.

Yine takım elbiseler giydiler, çantaları bir kez daha kontrol ettiler. Emniyetleri açık tabancalara bir kez daha dokundular. Artık pırıl pırıl mermer salondaki resepsiyon memurunun karşısındaydılar. Hesabı ödediler.

Murat İpek pişkin pişkin:

- Otelinizi çok beğendik. Ancak güvenliğiniz çok kötü. Cephanelik gibi günlerdir otelinizde kalıyoruz..."

Çantasını açtı ve özel bir kılıfa sarılmış Uzi marka otomatik tabancaları, el bombalarını ve silahları gösterdi. Resepsiyon görevlisinin şaşkın bakışları arasında hızla otelden uzaklaştılar. Bu arada sokağın başındaki trafik otosundaki polislere selam vermeyi de unutmadılar. Murat İpek ve Murat Demir ile yanlarından hiç ayrılmayan özel korumaları yeni bir mekana doğru yelken açtı.

Kızı-tozu-horozu ve son 15 yılda da "tekstili" ile ünlü kentin adliyesi harıl harıl çok önemli bir dosyanın üzerinde çalışmaktadır. Kentte yargının başı olan Başsavcı tüm enerjisini ve mesaisini bu iş için harcamaktadır. Bu arada Vali, İçişleri Bakanlığı müfettişlerini de kente getirmiştir. Polisler, polisevi görevlileri, tehdit edilen ve şantajla para istenen vatandaşlar ve işadamlarından ifade üzerine ifade alınmaktadır. Suçlanan Ali Müdür, yardımcıları, "otomatiği bozuk kalaşnikof", hedef saptırma için kullanılan 7.65'lik tabanca, Esentepe'de oturan kahveci, kısaca davanın tüm özne ve nesneleri didik didik soruşturulmaktadır. Bir yandan kriminal uzmanlar DEHA merkezi duvarında mermi çekirdeği aramaktadır. Adaletin terazisi "çok mesafe alındı" ve "iki Murat'ın anlattıkları teker teker çözülüyor" yorumunu yapar.

Artık ülkenin bu köşesinde yaşanan "Gladio öyküsü"nün iddianamesi hazırdır. Denizli'de yaşama geçirilen ve Türkiye'de onlarca örneği, yıllardır sahneye koyulan kirli oyun yargıda "gözler önüne" serilecektir. Adını siz koyun. İster "Gladio öyküsü", ister "Bir kontra-gerilla eylemi", isterseniz "İkinci Susurluk" deyin. Tarihi yazanlar hiçbir zaman "yazarlar", olay kahramanları, çeteler, yukarıdan aşağıya mekanizmalar değildir. Tarihi her zaman "mağdurlar ve mazlumlar" yazar. Bir şartla; "konuştukça, söyledikçe, gördükçe ve cesaretle itiraz ettikçe..."

DİSK, Türk-İş, TESK, TİSK 'Güçbirliği' oluşturdu...

Kriz sürüyor, saflar netleşiyor

Veysi KEMAL

28 Şubat MGK "muhtırası"nı "imza krizi" izledi. Bu kriz boyunca Erbakan "ordu ile uyum içindeyiz" diyedursun, Genelkurmay Genel Sekreterliği yaptığı bir açıklama ile "ordunun yalnızca Atatürk ilkelerini savunanlarla uyum içinde olduğunu" açıklayarak Erbakan'ı tekzip etti. Türkiye bir çırpıda "yaptırım" kavramının gölgesinde "darbe" havasını soluyordu ki, 7 Mart'ta Siyaset Meydanı programına çıkan Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel "muhtıra"yı her zamankinden farklı da olsa bir "MGK Bildirisi" derekesine indiren bir konuşma yaptı ve "yaptırım" kelimesinin yanlış kullanıldığını belirterek "keşke başka bir kelime bulunsaydı" dedi. Daha onun konuşmasının yankıları bile gereken yerlere ulaşamadan bu defa Genelkurmay Başkanlığı bir bildiri daha yayınladı ve "TSK'nin milletin hizmetinde" olduğunu ilan etti. Bu bildiri alışılagelen yöntemle bir "meçhul üst düzey yetkili komutan"a yorumlatılınca, "Ordu hükümetin emrindedir" diyen Erbakan'a yanıt verdiği anlaşıldı. Bu arada RP'li TBMM Başkan Vekili Yasin Hatipoğlu'nun Deniz Kuvvetleri Komutanı'nı ve Çevik Bir'i yeren manzumesi "şiir krizi"ne yol açtı.

Bakanlar Kurulu 13 Mart Perşembe günü işte bu ortamda toplandı.

Toplantıda ne oldu? Toplantı "MGK kararlarını ivedilikle ele aldı ve bu kararların uygulanması hususunda tam bir uyum sağlandığını" açıkladı. Ama yapılan açıklamada şeytan ayrıntıda gizliydi. Hem RP tarafı, hem de DYP tarafı, MGK kararlarını "kısa, orta ve uzun vadede uygulamaktan" sözetti. "Uzun vade" Refah Partisi için "şeriatçılığı" önleme işini, yani İmam Hatipleri tasfiye ve 163'üncü maddenin kaldırılmasıyla ortaya çıkan "boşluğu" bizzat bu partiye doldurtmak gibi uygulanamaz bir dayatmaya karşı stratejik önemde zaman kazandıracak bir kavram olarak generalleri zor durumda bıraktı.

Ama cephede bozguna uğrayan her ordunun yerine yeni ve dinlendirilmiş kuvvetler sürercesine ortaya yeni bir kuvvet çıktı. "Türkiye 'Sivil Toplum' kuruluşlarından Göreve Çağrı" başlığını taşıyan bir bildiriyle ilan edilen ve aralarında Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu, DİSK, Türk-İş, TESK ve yüzlerce olduğu söylenen meslek kuruluşu ve derneklerden oluşan bir "Güçbirliği" harekete geçirildi.

Bu "Güçbirliği" yayınladığı kısa bildiride kendi başına hiç bir anlama gelmeyen, fakat yukarda belirtilen gelişmelerin fonunda pek çok anlama gelen tek bir çağrı yaptı: "Laik, çağdaş, demokratik, sosyal bir hukuk devleti olan cumhuriyetimizin gerçek sahipleri olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi'ni göreve çağırıyoruz."

Ne yapmaya? Göreve çağrılan bu meclisin nasıl bir görev yapmaya çağrıldığına dair bu "yüzlerce" üyeli "Güçbirliği" bize tek bir kelime bile söylememiştir.

"Muhtıra", "darbe" söylentilerinin bu kadar ayyuka çıktığı bir ortamda, bu söylenenlerin hiç bir önemi yoktur. Şimdi yaratılan çağrışımlar krize ivme kazandırmakta, ivme kazandıranların safları da bu suretle belli olmaktadır. "Güçbirliği" sırtını askere dayayan, kendi başına hiç bir gerçek alternatif oluşturmayan, düpedüz "yedek güç" durumunda olan ve önlerine getirilecek her "muhtıra"ya imza atmaya ve tepelerine inecek her darbeye evet demeye hazır bir hareket olmaktan başka hiç bir anlam taşımamaktadır.

DİSK, Türk-İş, TESK, TİSK bir yanda...

Gelgelelim, "Güçbirliği" kuruladursun, tüm uyarmalara karşın, temsil ettikleri işçi sınıfının ve çalışan halkın çıkarlarına sırt çeviren ve bu "Güçbirliği"nin içinde yer alan DİSK, Türk-İş ve TESK yönetimleri, Bakanlar Kurulu toplantısının hemen arkasından, dergimiz baskıya girerken tüm medyaya bir "Basın Bildirisi" dağıttılar. SÖZ bayilerde dağıtıma girdiği saatlerde bu "Basın Bildirisi" de bir toplantıyla kamuoyuna açıklanmış olacak.

İddiaya göre bu "Basın Bildirisi", "toplum sonu belirsiz bir kargaşaya sürüklenmek istendiği" için yayınlanmaktadır. Bildiride her sağduyulu insanın çoktan beri savunduğu pek çok genel talep tekrarlanmakta, görünüşe göre, yüzbinlerce DİSK, Türk-İş, TESK üyesinin, tıpkı bu bildirinin altında imzaları olmayan ve farklı bir güç birliği oluşturan KESK, TDP, TEB, TMMOB ve TTB gibi örgütlerin yüzbinlerce üyesi gibi uğrunda nice acılara katlanma pahasına savundukları pek çok değer ve ilkeye sahip çıkılmaktadır. Ama bunlar yalnız ve yalnızca bu üç konfederasyon başkanının Milli Güvenlik Kurulu "muhtırası"nı desteklemek amacını perdelemek, süregiden savaştan yana tutumlarını gizlemek, devlete egemen zirvenin organik parçası olan ve ekonomik temelini eroin, silah kaçakçılığının oluşturduğu yarı-devlet, yarı-mafya cinayet çetelerine karşı mücadeleden yan çizmeyi, bu mücadeleyi laik-anti-laik kavgasına alet etme yelteniṣini örtbas etmek için bu bildiride iğreti bir yer almaktadır.

TESK Başkanı Derviş Günday, DİSK Başkanı Rıdvan Budak, Türk-İş Başkanı Bayram Meral kimin yanında?

REFAHYOL hükümeti halk karşıtı bir hükümettir. Çalışanların bu iktidara karşı mücadelesi bütünüyle haklı ve meşrudur. Refah Partisi kendi kapitalist, yayılmacı, anti-demokratik, baskıcı uygulama ve amaçlarını, islam bayrağı altında halkı şaşırtarak gerçekleştirmek isteyen bir partidir. Onun önündeki engel "laik rejim" değil, fakat şu anda Amerikalılar'ın ve Türk kapitalistlerinin yeterli desteğini alamayışıdır. "Laik rejim"in bugünkü ideolojik içeriği, islami fundamentalizmin önünde bir engel olarak durmak şöyle dursun, fundamentalistler için devletin zayıf halkasıdır. Şeriatçılar bu türden bir "laik" ideolojiyi dillerine dolaya dolaya bugünkü konumlarına ulaşmışlardır.

İslami kapitalizm ve laik kapitalizm...

Ama bunların karşısındaki kapitalist alternatifin de çalışanların çıkarlarıyla taban tabana zıt olduğu açık bir gerçektir. Sözde laik kapitalist alternatif de, islami kapitalist alternatif de çalışanlar için savaş, baskı ve sömürü demektir. Şu anda, hemen yarın bir şeriatçı ayaklanması kapımızda durmuyor. Fakat, emperyalist merkezlerin sözde "ılımlı", gerçekte totaliter, yayılmacı islami politik hareketi mi, yoksa sözde "liberal", gerçekte totaliter, yayılmacı laik politik hareketi mi, ve nihayet bunların melezini mi kendi çıkarlarına uygun göreceğinin hala tam bir açıklığa kavuşmayışı, Türk kapitalist egemen zirvesinin de bu sorunda nihai bir karara varmaktan uzak kalışı MGK, hükümet ve ortakları ile kriz içindeki parlamenter muhalefet partileri arasındaki "saray kavgasını" olağanüstü kızıştırmıştır. Bunların tümü işte bu emperyalist ve kapitalist güçlerin tam desteğini yanlarına alabilmek için kıran kırana bir kavgaya girmişlerdir.

İşçi sınıfı, çalışan halk ve onun sendikal ve mesleki örgütlerinin bu kavganın sıradan uzantısı haline gelmeleri, bunların birbirlerine karşı kavgalarında kullanılan kişiliksiz, bağımlı araçlar olarak kullanılmaları asla kabul edilemez.

Böyle onursuz bir durumu kabul etmeyen güçler vardır ve gerçek bağımsız emek güçleri de zaten bunlardır. KESK, TDB, TEB, TMMOB ve TTB'nin arasındaki güçbirliği Özgürlük ve Dayanışma Partisi Genel Başkan Yardımcısı Saruhan Oluç'un belirttiği gibi "toplumsal muhalefet güçlerinin önemli ve demokratik bir odağını oluşturuyor." Bu açıklama ile ÖDP, DİSK, Türk-İş ve TESK yönetimlerinin doğrultusunu da eleştirmekte ve bu tutumlarının onları kendi örgütlerinin tabanından koparacağı gerçeğini vurgulamaktadır. Nitekim Bank-Sen Genel Başkanı Müslüm Oğuz, bağlı olduğu konfederasyona rağmen bir bildiri yayınlamış ve "Ne din devleti, ne MGK vesayeti, tek çözüm demokrasi" sloganıyla ortaya atılmıştır. Yeraltı Maden-İş sendikası Genel Başkanı ve DİSK Yönetim Kurulu üyesi Çetin Uygur, konfederasyon yöneticilerinin yönelimini en sert biçimde eleştirmiş ve çalışanların çıkarlarını militanca savunmuştur. Türk-İş Başkanlar Kurulu toplantısında ise, sonuç bildirisi çok ciddi bir muhalefetle karşılaşmış ve yayınlanamamıştır. Örnekler çoğaltılabilir. Bugünden söylenecek olan şudur: Sendikal hareket, tarihsel deneyimini unutmayacak ve bugünkü hatalı gidişe dur diyecektir.

Sosyalist hareket toplumsal muhalefetin saflarından doğmuştur, onun sendikal hareketle olan bağları kopmaz biçimde çetin mücadeleler içinde kurulmuştur.

Utanç verici olan Türk-İş, DİSK ve TESK genel başkanlarının basın bildirilerinde "derhal erken seçim kararı alınması" yönünde tek bir satır olmayışı ve bunun da krizin ucunu ya parlamento içinde bir hükümet değişimine, ya da askeri bir müdahaleye bağlayışıdır.

Sosyalist hareket derhal erken seçim talep ediyor. Bunun gerçekleşmesi ise bu talebi hayata geçirecek güçlü bir siyasal işbirliğinin yaratılması, sosyalist hareketin, toplumsal muhalefetin, Kürt demokratik hareketinin arasında bağlar kurulması ve bu güçle sosyal demokrat hareketin askeri müdahale ve askeri çözüm yolundan çıkarılması gibi pek çok faktöre bağlı kalıyor.

Kriz, başdöndürücü zigzaglar, gerilemeler ve atılımlarla olgunlaşıyor. Sosyalist hareketin müdahalesine olan ihtiyaç her geçen gün biraz daha artıyor.

'Erkek eli değmeyen' miting!

Ayla ÖNDER

8 Mart Dünya Kadınlar Günü bu yıl hemen her kesimden kadınların katılımıyla kutlandı. Sosyalistler de sokaktaydı, feministler de, Kemalistler de... Medya, Kemalist kadınları öne çıkarırken, Kürt kadınlarla kucaklaşmış ve solun her kesiminden kadının katıldığı "artık örgütlü" mitingine fazla yer ayırmadı.

Şişli Abide-i Hürriyet Meydanı'nda düzenlenen miting, Türkiye'de yıllar sonra her siyasal görüşten kadının bir araya gelmesiyle dikkat çekiyordu. "Artık örgütlü" adını taşıyan bu mitingte, sloganlarıyla, döviz ve pankartlarıyla erkek egemen düzene baş kaldırdı, savaşa karşı çıktı kadınlar.

Mitingi örgütleyen platform sadece kadınlardan oluşuyordu. Filiz Koçali'nin deyimiyle bu organizasyona "erkek eli değmedi"! Ama bazı siyasi çevrelerden erkekler, bu mitinge "çağrılmamalarına rağmen" yine de yoğun ilgi gösterdiler! "Erkekler dışarı" sloganına bile aldırmadı erkek katılımcılar..

Mitinge katılan çevreler, bu "aykırı" yanlarına rağmen son derece olumlu değerendirdiler bu mitingi. Mitingi "kadın mitingi" olmaktan çıkaran "erkek manzaraları" da gölge düşürmedi bu değerlendirmelere. Mitingi düzenleyenler içinde yer alan KESK'li kadınlar, mitinge yoğun ilgi gösteren KESK üyesi erkek arkadaşlarını görünce şaşırdılar. Diğer platformlardaki kadınlardan bir bölümü buna karşı çıktı. Erkeklerle yapılan tartışmalar sırasında ilginç diyaloglar yaşandı. "Ben nasıl katılmam .... sendikasının şube başkanıyım" diye diretenler görüldü.

Bu 8 Mart nasıl bir anlam taşıyordu kadınlar için? "Artık örgütlü" diye bağıran kadınlar bir bilinç dönüşümü mü yaşıyordu? Kürt kadınların bu mitinge yoğun katılımı ne ifade ediyordu? Bu sorulara yanıt almak üzere "Artık örgütlü" mitingini organize eden kadınlarla konuştuk.

Bir arada olmaları konusundaki önerilere şimdiye dek 'asla' diye yanıt veren kadınlar, ilk kez bir mitingte bir araya geldi. Mitingi örgütleyen platform sadece kadınlardan oluşuyordu. Örgütleyici kadınların deyimiyle bu organizasyona 'erkek eli değmedi'! Ama bazı siyasi çevrelerden erkekler, bu mitinge 'çağrılmamalarına rağmen' yine de yoğun ilgi gösterdiler. 'Erkekler dışarı' sloganına bile aldırmadı erkek katılımcılar.. Kürt kadınların katılımı çok yoğundu. Bir Kürt kadının taşıdığı döviz anlamlıydı: 'Hastayım. Kocam izin vermiyor, ama sizlerleyim!' Hem koca, hem de devlet engelini artık tanımayan yüzlerce Kürt kadını 8 Mart'a damgasını vurdu.

Ayla Odabaşı - *ÖDP İstanbul İl Yönetim Kurulu Üyesi*

Türkiye'de ilk defa böyle bir kadın mitingi yaşandı. Katılımcılar büyük oranda kadındı. Mitingin örgütleyicileri de kadınlardan oluşuyordu. Müthiş coşkusu olan bir mitingti. Kadın hareketinin çok farklı yerlerinde olan kadınlar aynı yerde buluştular. Ancak, "Kadın erkek elele, özgür günlere" sloganını atan çevreler de mitingteydi. Oraya çok farklı gündemlerle gelmişlerdi. Belki de mitinge kendilerince "sol bir hava" vermeye gelmişlerdi. HADEP'li kadınların "sadece kadınların katılması" yönündeki çağrıya uyması çok önemliydi. Mitinge gelen erkeklerin çoğuyla birebir tartışıldı. Ama buna bazı kortejlerde erkeklerden çok kadınlar karşı çıktı. "Hem dayanışma diyorsunuz, hem bizi niye almıyorsunuz" diyenler oldu. Oysa 8 Mart gibi bir günde kadınların kendilerini ifade etmesi önemliydi.

Mitingte yer alan bazı siyasi oluşumlardan kadınlar, erkeklere gelmeyin demişler ama onlar "Bize ihtiyaçları olur" diye gelmişler.

KESK'li kadınlar yürüyüş kolunun en arkasında kaldı. Çünkü KESK kortejinde erkek çoktu.

Gülseren Cüre - *ÖDP İstanbul İl Yönetim Kurulu Üyesi*

Bu mitingin en olumlu yanı 7 bin kadının ilk defa "Kadınlar artık örgütlü" sloganı çerçevesinde bir arada olmalarıydı. Şimdiye kadar sosyalist, feminist, sosyalist feminist kadınlar, geçmiş yıllarda ayrı ayrı yerlerde duran kadınlar artık öyle düşünmüyordu. Bu, kadınlarda bir bilinç dönüşümü olarak ta adlandırılabilir. Bu miting bütün bu kadınları ortaklaştırdı.

Ancak, "kadın-erkek elele" diyen kadınlar da alandaydı. Katılımın sadece kadınlardan olması beklenirken, bazı çevrelerden erkeklerle birlikte gelindi. Kadın sorununa duyarlı olduğunu söyleyenler bile erkeklerle geldi. Oysa miting alanı bizim sözümüzü söyleyeceğimiz yerdi.

Dayanışmanın göstergesi bu değildi.

Teknik bir takım aksaklıklar da yaşandı. "Kürsü" olmadan bir konuşma yeri oluşturabilirdik diye düşünüyorum. Ses düzeni, kürsü, bir hiyerarşi oluşturdu. Bir kadın mitinginde kürsüyü "erkekçe" buluyorum. Farklı bir düzen kurabilirdik.

Zeynep Baran - *KADAV Başkanı*

Biz KADAV (Kürt Kadınlarıyla Dayanışma ve Kadın Sorunlarını Araştırma Vakfı) olarak Platformda yer aldık. Bu miting bizim için çok önemliydi. İlk kez bir çok kadın çevresinden kadınlar bir araya geldi. Çok renkli ve çok sesliliğimizle bir araya geldik. Aynı zamanda Kürt kadın kurumlarıyla Türk kadın kurumları ilk kez bir 8 Mart'ta bir araya geldi. Kürt kadınları yoğun olarak katılım sağladı. Ben 96 yılının Kürt kadınlarının örgütlenmesinde bir patlama yılı olduğunu düşünüyorum. Biz artık sorunlarımızı devrim sonrasına ertelemiyoruz.

Filiz Koçali - *Pazartesi Dergisi Yazarı*

Bu miting düzen karşıtı bir mitingti. Anti-kapitalist bir vurgusu vardı. Kadınlar burada düzene, devlete, sisteme ve erkeklere karşı sözlerini söyledi. Sürekli olarak kadınları da "laik tarafta" göstermeye çalışanlara karşı iyi bir yanıt oldu bu miting. Elbette biz kadınlar şeriat düzenine karşıyız ve onunla mücadeleden yanayız. Ama kadınlar laik-anti-laik bir kamplaşma içinde olmak istemiyor. Bu nedenle kendi gündemimizle bir miting yapmamız çok önemliydi.

Örgütlenme ekseninde bir miting yapmamız çok önemliydi.

Türk ve Kürt kadınları mitingte "adil barış" sloganlarını yükselttiler. Mitingin önemli taleplerinden biri barıştı.

Ben bu mitingin olumsuz bir yan olmadığını düşünüyorum. Öngördüğümüz herşey oldu. Bizler bu mitingi erkek eli değmeden, partilerden, sendikalardan, bağımsız oluşumlardan kadınların organizasyonuyla hazırladık.

Figen Aslan - *HADEP İl Kadın Komisyonu Başkanı*

HADEP olarak bizim uzun süredir kadınlara özgü çalışmalarımız vardı. Biz erkek arkadaşlarımızın yürüyüş sırasında yer almamalarını istedik. Erkek arkadaşlar yürüyüş bittikten sonra alana gireceklerdi. Öyle de oldu. Biz toplumsal sorunlarımızın kadın sorunlarından ayrı olduğunu düşünmüyoruz. Mitinge erkeklerin katılmaması bizim de onay verdiğimiz bir karardı.

HADEP'li kadınlar yoğun olarak alandaydı. Miting boyunca çok fazla olumsuzluk yaşanmadı bence. "Barış hemen şimdi" sloganı öne çıkan sloganlar arasındaydı. Biz diğer çevrelerle ortak noktalarda uzlaştığımız için bir arada olduk. Metropoldeki Kürt kadının kirli savaştan etkilenmemesi mümkün değildir. Kürt kadını bu noktada daha duyarlı. Ancak kadın sorunu uzun süreli bir sorun. Kısa vadede çözülecek bir sorun değil.

Nimet Tanrıkulu- *Bağımsız Kadın Platformu'ndan*

Kadınlar yıllardır böyle geniş katılımla bir araya gelememişti. Kadınlar artık örgütlü olmalarının gerekliliğini vurguladılar.

Bu 8 Mart'ta istedik ki kadınlar kendilerine ait bir günü kendileri yaşasınlar. Ancak böyle olmadı. "Muhalifim" diyen erkekler de bu mitinge katıldı. Biz ise bu mitingin kadınların sesi olması gerektiğini söylüyorduk. Bazı gruplar farklı bir anlam yükleyerek buraya katıldılar. Erkek egemen anlayışta olan kadınlar "Kadın - erkek elele" dediler. Ben kadın sorununun böyle çözüleceğine inanmıyorum. Kadınları bıraksınlar artık. Kadınlar kendi örgütlüklerini yaratsın.

Bundan sonra farklı çevrelerden kadınların tartışmaları devam edecek. Kadınlar örgütlülüğü tartışıyor artık.

Bizsiz isyanın hükmü yoktur!

(...)

Buraya yollar yürüyerek geldik. Belki daha önce yürümüş olduğumuz yolları, ama daha önce mutsuz, suskun, gözlerimiz, başımız önümüzde yürüdüğümüz yolları bu defa başımız dik, sesimiz yüksek, kalbimiz coykuyla dolu yürüdük. Çünkü yalnızken bizi korkuttular, susturdular, ama biraraya gelince güçlüyüz. O yüzden burada her birimiz ana dilimizde ve öfkeyle haykırıyoruz. (...)

Annelerimizin intikamını almak, babalarımızı affetmek, oğullarımızı sevmek için ve kızlarımız bizim yaşadıklarımızı yaşamasın diye sesimizi artık örgütlü çıkaracağız.

(...)

Ve bugüne kadar mahrum edildiğimiz herşeyi istiyoruz. Eğitim, iş, ücret, barış, yaratmak, eğlenmek, sevmek, sevişmek... Ve bunların hepsini mümkün kılacak şeyi istiyoruz. Başkaldırmak! Bu dünya madem ki bize gözyaşından başka şey vadetmiyor. Bu dünyanın gidişine karşı isyan edeceğiz.

(...)

Bugünden bizim olacak bir geleceği kurmak, bugüne ve yarına mührümüzü vurmak, başkaldırmak ve isyan etmek için ve bizsiz isyan etmenin hükmü olmayacağı için, bulunduğumuz heryerden bizi ezenlere ve sömürenlere karşı kadınlar artık örgütlü!

(Mitingte Türkçe ve Kürtçe okunan bildiriden..)

Cezaevlerindeki öğrencilere destek olmak için 'Üniversite Buluşması'

Halkın çocukları değil, çeteler yargılansın!

Bülent YOLDAŞ

Ankara'da 96 yıl, Manisa'da 76 yıl, yine Ankara'da 235 yıl ağır hapis cezalarına çarptırılan üniversite öğrencilerine, arkadaşları, yazarlar, aydınlar, siyasi partiler, demokratik kitle örgütleri ve uluslararası örgütler destek amacıyla 11 Mart Salı günü İstanbul Üniversitesi Merkez Kampüs'te bir araya geldiler: "Üniversite Buluşması".

Özellikle 1995 yılıyla birlikte öğrenciler yeniden kitlesel bir şekilde taleplerini haykırmak için sokaklarla buluşmuştu. Öğrenciler taleplerini duyurmak için hemen her yolu denediler. Harçların kaldırılması için imza kampanyası düzenlediler, topladıkları imzaları Meclis'e götürdüler. Harçlarını ödemedikleri için kayıtları yapılmayan arkadaşlarının öğrenim haklarını geri almak için Danıştay'a dava açtılar. Anfilerden sokaklara taştılar. "Özerk Demokratik Üniversite" mücadelesinde bir araya gelen öğrenciler, Ankara'da Kızılay Meydanı'nı, İstanbul'da Beyazıt Meydanı'nı defalarca doldurdular ve haykırdılar; "Ferman Devletin, Üniversiteler Bizimdir; Savaşa Harç Olmak İstemiyoruz; Paralı Eğitime Hayır; Polis Dışarı, Bilim İçeri" diye... 11 Mart'ta gerçekleşen üniversite buluşmasını öğrencilerin diğer eylemlerinden ayıran bazı yanlar vardı. Her şeyden önce bu buluşma yalnızca öğrencilerin değil, demokrasi mücadelesi veren herkesin, çok geniş kesimlerin bir buluşmasıydı. İstanbul Üniversiteleri Öğrenci Koordinasyonu adına okunan basın açıklamasının ilk cümleleri bu durumu ve farklılığı özetliyordu; "Özgürlük ve Demokrasi mücadelesinde, üniversitelilerin yanında yer alanlarla aynı gökyüzünü paylaşıyoruz bugün. Düşünceye özgürlük için ülkemizde bulunan PEN üyelerini, aramızda olan demokratik kitle örgütyeri temsilcilerini, öğretim üyelerini, aydın ve sanatçıları, öğrenci ailelerini ve cezaevindeki tüm öğrenci arkadaşlarımızı İstanbul Üniversiteleri Öğrenci Koordinasyonu olarak selamlıyoruz." Yaklaşık bin beşyüz öğrencinin katıldığı eyleme, ÖES'li öğretim üyeleri, KESK, Öğrenci Velileri ve Aileleri Dernek Girişimi, DGM'lere Karşı Adalet ve Özgürlük Girişimi, 68'liler Birliği Vakfı, İstanbul Tabib Odası, Jeoloji Mühendisleri Odası, HADEP, ÖDP temsilcilerinin yanı sıra Türkiyeli sanatçılar ve aydınlarla birlikte, Düşünceye Özgürlük Kitabı'na imza atan, 12 ülkeden 21 yazar da katılmıştı.

Bu eylemi şimdiye kadar yapılanlardan ayıran bir diğer yan ise, bu kez öğrenciler ne parasız eğitim için, ne de bilimsel eğitim için sokağa çıkmışlardı. Öğrencileri bu kez sokağa döken şey, mücadelelerinin ve taleplerinin halkın gözünde meşruiyet kazanması ve büyük bir sempati toplaması üzerine Ankara Üniversiteleri Öğrenci Koordinasyonu'ndan 8 arkadaşlarının 18 yıla varan hapis cezalarına çarptırılması, ardından Manisa'da 12 liseli gencin 76 yıl ve yine Ankara'da 22 üniversite öğrencisinin toplam 235 yıl ağır hapis cezasına çarptırılmalarıydı. Üniversitelilere verilen ağır hapis cezalarının, doğrudan demokrasi mücadelesine yöneldiğini ve dolayısıyla sindirilmek istenenin gençlik mücadelesi şahsında tüm toplumsal muhalefet olduğu gerçeğiydi. İşte bu gerçeği dile getiren öğrencilerin bu eylemde öne çıkarttıkları talepler, tutuklu üniversiteli öğrencilerin, Manisalı gençlerin serbest bırakılmaları, halkın çocuklarının değil, "devlet çeteleri"nin yargılanması ve cezalandırılması için Memurin Muhakemat Kanunu'nun kaldırılması, gerçekten bağımsız bir yargılama sisteminin oluşturulmasıydı. Öğrencilerin cezaevlerindeki arkadaşlarına destek vermek amacıyla gerçekleştirdikleri buluşma, bir mitingten çok, bir şenliği andırıyordu. Farklı dillerde yazılmış olan pankartlar eyleme uluslararası bir nitelik de kazandırmıştı. Üniversite öğrencilerinin eylem sonrasındaki son sözleri şöyleydi:

"Ülkemizi, üniversitelerimizi faşist çetelere teslim etmeyeceğiz. Çetelere kucak açanlar onurlu üniversite gençliğini yargılayamazlar. Bir kez daha tekrarlıyoruz: İZİN VERMEYECEĞİZ!

Arkadaşlarımızın işlediği suçsa, biz bu suçu hergün bin kez işlemekten geri durmayacağız. Arkadaşlarımızı geri istiyoruz, alacağız..."

Cezaevindeki üniversitelilerden arkadaşlarına mektup: 'Bizi unutun...'

Ateşin, gülüşün ve isyanın çocuklarına merhaba...

Barış ve özgürlük nasıl yeşeriyorsa ellerimizde, işte öylesine... Her kavramın bir iddia olduğunu bilerek haykırıyoruz -Bizi unutun-.

Bu ülkenin ve dünyanın hiçbir yerinde zindanlar açlık, savaş ve esaret yokmuş gibi şaşırmak ve haykırmak için insanlığımızı - Bizi Unutun-.

Bugüne değin hiçbir düşünce, hiçbir yazar yargılanmamış gibi şaşıyor ve dünyanın dört bir yanından kürsülerde özgürlüğü haykıranları selamlıyoruz.

Bizi unutun, çünkü denizlerin kendisine küstüğünü sananlar, denizleri bize küstürmek isteyenlerden daha çok yanılıyorlar.

Sizlerden tek bir dileğimiz var. BİZİ UNUTUN. Ve bulabilirseniz eğer, denize dargın mavileri gönderin bize. Çünkü burada gökyüzü aç.

İnadına isyan, inadına özgürlük!..

Mahmut YILMAZ, Özgür TÜFEKÇİ, Ahmet Aşkın DOĞAN, Bülent KARAKAŞ, Metin Murat KALYONCUGİL
(Çankırı E Tipi Cezaevi Koordinasyon Birimi)

'Sürekli aydınlık' dediler, yurtsuz kaldılar!

Gülşen KARADENİZ

1 Şubat'tan 9 Mart'a kadar ülke çapında uygulanan "Sürekli aydınlık için bir dakika karanlık eylemi" arkasında çözümlenmesi gereken sorunları ve soruları bırakarak sona erdi.

İnsanların evlerinden ya da sokaklara çıkarak destek verdiği eylem, 1400'e yakın öğrencinin kaldığı Vezneciler Kız Öğrenci Yurdu'nda da kendisine destek buldu. Yaklaşık beş yüz kişinin katıldığı eylem, kimi odalarda ışıkların söndürülmesi şeklinde, kimi öğrenciler tarafından da orta bahçede halay çekilip, alkışlanarak sürdürüldü. 15 günden fazla bu şekilde sürdürülen eylem daha sonra yurt idaresi tarafından engellenmek istendi. Şubat ayının son günlerinde Yurt Müdiresi Emine Alnıaçık tek tek odaları dolaşarak eyleme katılmamaları yönünde öğrencilere baskı yaptı. Emine Alnıaçık'ın sadece Yurt Müdiresi olması ülke çapında bu eyleme katılan milyonlarca yurttaş için bir şanstı doğrusu. Müdire hanım daha etkili ve yetkili bir makamda olsa da eyleme katılan herkese müdahale edebilse sadece bir avuç genç kızı değil, milyonlarca yurttaşı sokağa atmaya kalkışabilirdi! Neyse ki bu uygulama sadece Vezneciler Yurdu'ndaki öğrencilerle sınırlı kaldı. Ama bu tehditlere karşın katılım bir ölçüde düşse de eylem devam etti. Ama bu sefer de yurt idaresi öğrencilerin karşısına yönetmelikle çıktı.

Yönetmeliğin 20. maddesinin f fıkrasına göre "yurttan süresiz çıkarma cezası" ile dört öğrenci hakkında Disiplin Kurulu, soruşturma başlattı. İddia ise; "izinsiz toplantı yapmak ve slogan atmak"tı.

Bunu izleyen günlerde soruşturma başlatılan öğrencilerin sayısı katlanarak arttı. Öğrenciler bu uygulamayı ve yönetmeliği protesto etmek amacıyla yurtta imza kampanyası başlattılar ve 100'ü aşkın imza yurt idaresine verildi.

Ülke çapında bu kadar meşru olan bir eyleme katıldıklarından dolayı yurttan atılmakla karşı karşıya kalan öğrenciler 10 Mart Pazartesi günü bir basın açıklaması yaparak yurt idaresinin kendilerine karşı tutumunu protesto ettiler.

Öğrenciler, yaptıkları basın açıklamasında, "Bizler örtülü ödenek adı altında katillere para ödendiği, katillerin şerefli ilan edildiği, ceplerinden üst düzey yetkililerin imzası ile verilen yeşil pasaportlar çıktığı, halkın kirli savaşta katledildiği, devletin çeteleştiği bir ülkede yaşamak istemiyoruz. Bizler eşit, özgür, bağımsız, aydınlık bir Türkiye istiyoruz" dediler.

Devletin kirli yüzünün görülmemesi için düşünceyen insanlar yaratmaya ve üniversitelerden sokaklara kadar öğrencileri kendi sınırlarında tutmaya çalıştığına dikkat çekerek, yurtlarda da kendilerinin baskı altında tutulmaya çalışıldığını söyleyen öğrenciler, yurt idaresinin kendilerine verdiği cezayı kabul etmeyeceklerini ve olayı yargıya taşıyacaklarını belirtiyorlar. Bunun için de tüm demokratik kitle örgütlerinin, sendikaların, basının ve ailelerin kendilerine destek vermesini istiyorlar.

Yurt idaresinin öğrencilere yönelik tutumunu protesto etmek amacıyla düzenlenen basın açıklamasına İHD, Öğrenci Velileri ve Aileleri Dernek GIrişimi temsilcileri de destek verdiler.

Tüm ülke çapında milyonlarca insanın coşkuyla sürdürdüğü 'Sürekli aydınlık' eylemine katılan kız öğrenciler yurttan atıldılar.

Türkiye'de 22 ülkeden toplam 1923 mülteci ve 1890 sığınmacı yaşıyor

Uluslararası Af Örgütü'nden 'Mülteci Kampanyası'

Elvan FEYZİOĞLU

"Konup göçücü olmak, hep konup göçücü,
han misali bir dünya
ve bizim olmayan gökleri seyretmek,
bizim olmayan insanların arasında yaşamak,
bizim olmayan şarkıları mırıldanmak,
bizim olmayan bir gülüşle gülmek,
bizim olmayan elleri sıkmak,
bizim olmayan gözyaşlarıyla ağlamak,
bizim olmayan sevdalara salmak kendini,
bizim olmayan yemekleri tatmak,
bizim olmayan tanrılara yakarmak,
bizim değilmiş gibi adımızı işitmek,
bizim olmayanı, şunu, bunu düşünmek,
bizim olmayan bir parayı kullanmak
ve bizim olmayan yollarda gitmek."

Miguel Angel Asturias "Ve Sen, Sürgün" adlı şiirinde yerinden, yurdundan koparılan insanların durumunu böyle dile getiriyor. Hukuk dilinde ise mülteci "ırkı, dini, milliyeti, belli bir sosyal gruba mensubiyeti veya siyasi görüşleri nedeniyle zulme uğramaktan haklı nedenlerle korkan ve bu nedenle vatandaşı olduğu ülkenin dışında bulunan ve bu ülkenin korumasından yararlanamayan veya bu korku nedeniyle yararlanmak istemeyen kişi" olarak tanımlanıyor.

Uluslararası Af Örgütü'nün mart ayı gündeminde "Mülteci Kampanyası" var. Türkiye'nin de çeşitli illerinde düzenlenecek etkinliklerde mültecilerin köksüzlük acıları, kimliklerini kaybetme mücadeleleri, yaşadıkları ortamla ilgili sorunları tartışılarak yalnızlıklarına biraz olsun dokunulacak.

Türkiye'deki sığınmacı ve mültecilerin başını Irak ve İranlılar çekiyor. İran'dan 976 mülteci, 422 sığınmacı var. Irak menşeli mültecilerin sayısı 956 iken, sığınmacıların sayısı ise bin 375. Üçüncü sırada ise Somalili sığınmacı ve mülteciler var. Somalili mülteci sayısı 28, sığınmacı sayısı ise 3. Diğer sığınmacı ve mülteciler ise şu ülkelerden: Afganistan, Arnavutluk, Cezayir, Azerbaycan, Hindistan, Nijerya, Rusya, Filistin, Mısır, Sri Lanka, Liberya, Pakistan, Sudan, Siera Leone, Suriye, Romanya, Tunus, Gana, Ruanda, Etiyopya, Yugoslavya ve Zaire. Toplam bin 923 mülteci, bin 890 sığınmacı Türkiye'de yaşıyor. Kendilerine geçici ikamet izni verilmiş sığınmacılar şu illerde: Afyon, Amasya, Aksaray, Çankırı, Çorum, Eskişehir, Kütahya, Kastamonu, Kayseri, Sivas, Tokat, Kırşehir, Nevşehir, Niğde, Konya, Karaman, Kırıkkale ve Yozgat.

Kadınlar daha sıkıntılı

Kadınlar mülteciliği ve sığınmacılığı erkeklere göre daha zor yaşıyor. Mültecilerle Dayanışma Derneği yetkilileri bu sorunları şöyle sıralıyor:

"Kadınlar koşulların yarattığı sağlık sorunlarıyla karşı karşıyalar. Ayrıca eşleri ile olan problemlerini ve sıkıntılarının çözümünü üçüncü ülkeye yerleşinceye kadar ertelemek zorunda kalmalarının mutsuzluk ve baskısını hissediyorlar. Toplumla mecburen daha içiçe yaşayan ve kaçak da olsa çalışabilen erkeğin sorunları kadınlara göre daha az."

Çocukların yaşadıkları en büyük sorun ise eğitim görememeleri. Çocukların çevre ile ilişkileri de hem kendileri, hem de anne-babaları için sorunlar yaratıyor. Yine bu konu ile ilgili gözlemler yapan dernek yetkilileri şunları aktarıyor:

"Toplum tarafından yeterli ilgi ve destek göremedikleri için ebeveynler tarafından çevre ile olan ilişkilerde çocuklara baskı yapılıyor. Komşuları tarafından farkedilmeleri ya da onları gürültü ve diğer olası sürtüşmelerle rahatsız etmeleri durumunda güvenliklerinin tehlikeye düşeceği endişesi ile çocukların sokakta oynamasına engeller konuyor. Gelir düşüklüğü nedeniyle beslenme yetersizliği ile karşı karşıyalar. Aileler başları derde girdiğinde (polis ya da yardım kuruluşları) çocuklar kullanılıyor. Bu da çocukları yaralıyor."

Genel yaşanan sorunlar arasında ayrıca dil bilmeme, çevreye uyumsuzluk, çevre ve polise olan güven bunalımı, gelecekle ilgili belirsizlikler başta geliyor.

Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği ve yaşadıkları ülkelerin yönetimleri her ne kadar bu sorunlara çözüm bulmaya çalışsa da "mülteci" ya da "sığınmacı" olmak başlı başına bir sorun. Onlar, "Hiç aklından çıkarma İthaka'yı / Oraya varmak senin, başlıca senin yazgın" diyen İskenderiyeli ozan Kavafis gibi olmak istedikleri ülkeyi özlüyorlar. Bazen de yurt özlemini "Bir vapur geçer Boğaz'a doğru / Nazım usulcacık okşar vapuru, / Yanar elleri..." diye dile getiren Nazım gibi nice düşlerini okşarken elleri yanıyor ve Nazım'ın özlediği bu ülkeden, kendi ülkelerini özlüyorlar.

Özelleştirme zehirler!

Haber Merkezi-10 Mart günü SSK Okmeydanı Eğitim Hastanesi'nde garip bir olay oldu. Hastane çalışanları o gün yedikleri öğle yemeğinden sonra fenalaştılar.

Bu olayın bir hastane yemekhanesinde yaşanması şaşırtıcıydı. "Gıda zehirlenmesi" teşhisiyle hastanenin ilgili bölümüne sevkedilen çalışanların bir bölümü yatakta, bir bölümü de ayakta tedavi gördü. Bir işçi ise hayati tehlikeyi atlamadığı için yatırılarak tedaviye alındı.

SSK Okmeydanı Eğitim Hastanesi'nin mutfağında neler oluyordu? Hastane yöneticileri, "tamirat" bahanesiyle ilk önce yemekhaneyi kapatmakla işe başladılar. Daha sonra bir ihale açıldığı duyuldu. Sessiz sedasız ihale gerçeklemiş, bir özel bir firma ile 5 aylığına anlaşma yapılmıştı. Özel firmanın ilk çıkardığı yemekleri yiyen çalışanlar, zehirlendiler!

Yıllardır hiç bir besin zehirlenmesi olmayan hastanede yemekhanenin özelleşmesinin ilk gününde çalışanlar zehirlendi.

Olayın ardından SSK yönetimi, "zorunluluk" nedeniyle yemek yapımını özel firmaya verdiklerini açıkladı. Oysa gerçek böyle değildi. Son yıllarda SSK hastanelerinde sinsi bir özelleştirme başlamıştı. Peyderpey, hastane birimleri özel firmaların işletmesine devrediliyordu. İşe temizlik ve yemek yapımı işleriyle başlayan yönetim, özelleştirmenin faturasını belki de hesaplamamıştı. SSK Okmeydanı Çocuk Hastalıkları Uzmanı ve SES Şişli Şube Başkanı Ercan Küçükosmanoğlu'na göre "Hastanelerin işlerinin bütüncül bir biçimde yapılması, sağlığın bir ekip olayı olması" gerekiyordu.

Osmanoğlu şöyle diyordu: "Hastanelerdeki işleri başka başka ekiplere vermek, hizmetin kalitesini düşürmektedir. Ayrı ayrı ekiplerin üstlendiği çalışma birimleri tamamen denetimden çıkarılmalıdır. Biz, emekçilere ve halka kurtuluş gibi gösterilen özelleştirme uygulamaları, az çok işleyen bir sağlık sistemini bile tamamen işlemez hale getirmektedir.

Biz, sağlık emekçileri olarak hastanelerde parça parça gerçekleştirilmeye çalışılan fiili özelleştirme uygulamalarının sürekli karşısında olduk. Bundan sonra da olacağız. Hastanemizde meydana gelen besin zehirlenmesi olayının derhal soruşturularak, sorumlu olan firma konusunda gerekli işlemin yapılmasını istiyor ve olayın takipçisi olacağımızı bildiriyoruz."

Önce temizlik, sonra yemekhane... Sırayla ameliyathanelerin, acil servislerin ve hastanelerin diğer bölümlerin özel firmaların eline teslim edileceği günler de pek uzak değil. Bu özel şirketin daha ilk gün verdiği yemek çalışanları zehirliyor! Maazallah, bir ameliyathanenin, ya da başka bir tedavi biriminin özelleştirildiğini düşünün. Neler olmaz? Bozuk kan verildiği için ölenler, parası olmadığı için ameliyatı yarım bırakılanlar.. "Paran yoksa öl" demek bütün bunlar! Zehirlenme olayı herşeyi bütün çıplaklığıyla ortaya koyuyor. Özelleştirme karşıtı sağlıkçıların uzun süredir halka anlatmaya çalıştıkları bu uygulamaların sonuçlarını bir çırpıda özetliyor bu olay ve şu mesajı veriyor: Özelleştirme zehirler!

3 Mayıs 1997 Cumartesi günü buluşmak üzere

Elveda SÖZ, merhaba...

Yeni yılda yeni bir SÖZ' diyerek başlattığımız çalışmalar giderek yeni bir yayının oluşturulmasına dönüştü. Yürütülen hazırlıkların son aşamasına geldiği yeni haftalık haber-yorum dergisinin çıkış tarihi 3 Mayıs Cumartesi olarak belirlendi. Bütün olanaklarını ve birikimini bu yeni yayına aktaracak olan SÖZ bu sayısıyla yayınına son veriyor.

Seyfi ÖNGİDER

18 Şubat 1995'te yayın yaşamına başlayan SÖZ bu hafta, 15 Mart 1997 tarihinde yayımına son veriyor. 109 hafta, hiç aksamaksızın süren 109 sayılık bir serüven böylece bitmiş oluyor...

Türkiye gibi bir ülkede, bırakınız sol bir yayını, arkasında büyük basın tekelleri olmadan herhangi bir yayını 109 hafta hiç aksatmaksızın sürdürmenin zorlukları düşünüldüğünde SÖZ'ün serüveni sanırım daha iyi anlaşılır.

SÖZ, 8 Haziran 1994'te kurulan Birleşik Sosyalist Parti'nin yaratmış olduğu olanaklar ve destekle ortaya çıkmış, ancak kendisini "bağımsız" bir tarzda, daha doğrusu "özerk" bir şekilde kurmuş bir haftalık haber-yorum dergisiydi. Çalışanlarının çoğunluğu BSP çizgisinde olmakla birlikte yayın kurulu da dahil olmak üzere BSP üyesi olmayan sosyalistlerin de içinde yer aldığı bir yayın kolektifi SÖZ'ü üretiyordu. Ve daha sonraki süreçte tersine bir takım iddialar veya kanaatler oluşmasına karşın gerçekte şu son sayıya kadar SÖZ çalışanları bu çeşitliliğini ve çoğulcu

yapısını sürdürdü. Gerek çalışanları, gerekse katkıda bulunanları sol hareketin hemen her kesimine yayılmıştı. Haberde veya yazıda ifade edilen düşüncelerden dolayı herhangi bir sansür, kısıtlama olmadan 2 yılı aşan bir süre solda değişik, yeni bir örnek, bir deney yaşanmış oldu. Bu özellikleriyle SÖZ'ün solda kendine saygın ve etkili bir yer edindiğini söylemek abartılı bir değerlendirme olmayacaktır. Yazılarda belirli bir seviye aramaktan ve sosyalizme küfür edilmesine izin vermemekten başka bir ölçüt, sınırlama koymadan 109 sayı ürettik. Zaman zaman yeterince araştıramamaktan, muhataplarına ulaşamamaktan kaynaklanan eksiklerimiz veya yanlışlarımız olmuştur, ama yalan yazmadık, gerçeği işimize geldiği gibi eğip-bükmeye kalkışmadık, çarpıtmalara itibar etmedik, kendimize karşı da olsa gerçekleri dile getirme çabasında olduk. Bu tavır bazen dostlarımızdan bile tepki gördü, ama doğrusu buydu.

SÖZ misyonunu tamamladı

BSP döneminde SÖZ'ün misyonu solda en geniş birliğin sağlanmasına katkıda bulunmak olarak ifade edilebilir. Gerçekten de BSP sosyalist solun belirli bir kesimini bir araya getirmişti ama bunu, daha geniş bir birlik için atılan bir adım olarak görmek gerekiyordu. Böylesi bir birliğin özneleri de zaten kendilerine göre bir çalışmayı yürütüyorlardı. Nitekim SÖZ daha sonra Özgürlük ve Dayanışma Partisi'ni oluşturan bu odakların/oluşumların ilişkilerine, birbirlerini tanımalarına ve tartışmalarına büyük önem verdi. Ve sonuçta ÖDP'nin ortaya çıkarak mevcut koşullarda solun mümkün olan en geniş birliğinin yaratılmasına kendi bulunduğu yerden anlamlı bir katkıda bulundu.

Aslında ÖDP'nin oluşması solun genel durumu ve siyasal-örgütsel süreci açısından bir dönüm noktası, yeni bir aşamaydı. Ve dolayısıyla ÖDP, SÖZ açısından da yeni bir durumu, yeni bir aşamayı ifade ediyordu. Böylece ÖDP'nin ardından SÖZ daha çok ÖDP'ye, ÖDP'lilere seslenen bir çizgi izlemeye başladı. Hatta bu süreçte "ÖDP bülteni" olduğu yolunda eleştiriler bile aldı. Oysa bir anlamda kendisini ÖDP'ye armağan eden BSP'nin maddi-manevi olanaklarıyla yaratılan SÖZ de ÖDP'ye devredilen bir tür "miras"tı. Ama ÖDP bu "miras" ile pek ilgilenemedi. Kuruluş sürecinin başka türlü sorunlarıyla boğuşmaya daldı. SÖZ de doğal olarak bir yandan kendi

yağıyla kavrulmaya çalışırken, bir yandan da yeni arayışlar içine girdi. Bu arada yeni bir yayın sorunu ÖDP'nin yönetici organlarının önüne de getirildi, ama o aşamada bu platformlardaki tartışmalarla bir sonuç almak mümkün olmadı.

Yeni isimler, yeni yüzler...

Arayışlarını sürdüren SÖZ geçen yılın sonuna doğru ÖDP içinde veya etrafında bulunan bazı gazetecilerle ilişki kurarak kendisini yeniden kurmaya yöneldi ve bunu da "Yeni yılda yeni bir SÖZ" sloganıyla okurlarına duyurdu. Aralarında Ertuğrul Kürkçü, Yurdaer Erkoca, Ergin Yıldızoğlu, Feza Kürkçüoğlu, Hakan Mahmutoğlu, Ragıp Duran, İsmail Gülgeç, Kemal Gökhan gibi gazetecilerin yanı sıra Semih Sökmen, Bülent Somay, Orhan Kahyaoğlu, Orhan Alkaya, Necmiye Alpay gibi isimlerin ve ayrıca çeşitli basın-yayın organlarında çalışmakta olan ismini veremeyeceğimiz bazı tanınmış gazetecilerin de yer aldığı bir çekirdek kadro "yeni SÖZ" için hazırlık çalışmalarına başladı. Hazırlıklar ilerledikçe olayın boyutları da genişliyor ve yeni isimler katılıyordu. Bu arada aslında baştan beri bu çalışmayı yakından izleyen Bülent Forta ve Saruhan Oluç da bu projenin şekillenmesi tartışmalarına doğrudan katılmaya başladılar ve böylece çalışmalar da yeni bir noktaya gelmiş oldu. Öyle ki, bu çalışmaları "yeni yılda yeni bir SÖZ"le sınırlamayıp yeni bir yayına dönüştürmenin daha doğru olacağı ifade edildiğinde artık buna karşı söylenecek pek bir şey kalmıyordu. Gerçekten de SÖZ'ü köklü bir şekilde yeniden örgütlemek ve yenilemekten öteye gitmeye olanak sağlayan, çok daha geniş, kapsayıcı ve nitelikli bir yayın için uygun bir maddi-manevi ortam, bir ilişki ağı olduktan sonra zaten öteden beri böylesi bir çaba ve arayış içinde olan SÖZ'ün her türlü olanağını ve birikimini bu yayına aktararak yayın yaşamına son vermesi doğaldı. Çünkü SÖZ açısından sorun her ne pahasına olursa olsun kendi varlığını sürdürmek değil, sol hareketin genel çıkarları ve gelişimi açısından çok daha işlevli, kapsayıcı ve nitelikli bir yayının yaratılmasıydı. Nitekim SÖZ böylesi bir yayın için faaliyetine son vermekte ve bütün olanaklarını bu yeni yayına devretme kararını almakta zorlanmadı ve hızla çalışmalar bu hedefe yöneldi. Artık sorun yeni yayının hazırlıklarının tamamlanmasına kalıyordu.

İsim belli değil, ama tarih belli

Yeni yılın başından itibaren SÖZ'ün kendisi yeni haftalık dergi için de bir tür prova haline dönüştü. Yeni yayının hazırlıklarını yürütenler bir yandan da SÖZ'e yazmaya, katkıda bulunmaya başladılar. Var olan olanaklar ve ilişkiler doğrudan pratik içinde görülüyor, eksikler, aksayan yönler haftalık bir yayının akışı içinde kavranıyordu. Böylece SÖZ'ün son sayıları yeni yayının hazırlıkları açısından birlikte yaşanmış bir deneyim oldu. Ve artık düşündüğümüzden de fazla süren bu çalışmanın da sonuna gelmiş bulunuyoruz. Hem SÖZ'ü çıkarmaya devam etmek, hem de yeni yayına hazırlanmak gerçekten mümkün değil. Dolayısıyla bir buçuk ay kadar bir ara vermenin anlayışla karşılanacağını umuyoruz.

Ara vermenin bizim açımızdan sorunlu iki yanı var; birincisi, siyasal ortamın son derece gergin ve kritik olduğu bir dönemde sesimiz kesiliyor. Bir buçuk aylık bir sürede sol kamuoyu SÖZ'ün bilinen çizgisinden ve politik duruşundan yoksun kalacak, bir boşluk doğacak. Bu durum haftalık bir yayın ihtiyacının daha iyi anlaşılmasına hizmet ettiği ölçüde belki de yararlı görülebilir.

İkincisi ise, tam da özellikle yurtdışı abonelerimizin yenilenme dönemine denk gelen bir zamanda SÖZ'ün yayınına son veriyoruz. Henüz az sayıda okurumuz aboneliğini yeniledi. Bu arada henü süresi dolmamış, abonelikleri devam eden okurlarımız da var. Eğer itirazları olmazsa onların abonelikleri yeni yayın için geçerli olacak. SÖZ'ü aşan, daha kapsayıcı ve nitelikli bir yayın çıkarmaya hazırlandığımız için bizim içimiz rahat, ama yeni yayına abone olmak istemeyen abonelerimiz olursa onların aidatlarını iade etmekte gecikmeyeceğiz. Bundan kimsenin kuşkusu olmasın. SÖZ, geride kalan ve iki yılı aşan dönemde abonelerini mağdur etmemek için elinden gelen titizliği ve özeni gösterdi ve göstermeye de devam edecektir... Bu durumu ayrıca mektupla her abonemize bildireceğiz ve yeni abonelerin bulunması için de bize yardımcı olmalarını isteyeceğiz.

Evet, henüz ismini belirlemediğimiz, isim arayışlarını sürdürdüğümüz yeni bir yayın serüvenine yeni bir heyecanla atılmak üzere tekrar yola düşmüş bulunuyoruz. İsim konusunda okurlarımız bize yardımcı olurlarsa sevineceğiz. Aklınıza gelen isimleri hemen bize bildirin. İsmi çok yakında belirlenecek, çıkış tarihini ise 3 Mayıs 1997 Cumartesi olarak şimdiden belirlediğimiz bu yeni yayında yine birlikte olmak üzere şimdilik hoşça kalın!

3 Mayıs Cumartesi günü, ismini sizin belirleyeceğiniz yeni haftalık dergide yine birlikte olmak dileğiyle...

Mutfaktakilerin SÖZ'ü

Söz'ün, elinizdeki son sayısı için, ilk sayıdan son sayıya kadar emeği geçenlerin yazmasını istiyorduk. Sezai yurtdışında, Osman rahatsız olduklarından yazamadılar. Bazı arkadaşlara da ulaşamadık. Sezai 100. sayıda, "Bizim mahallenin üvey argosu: Söz'ü" ve "biz"i şöyle anlatmıştı: "Yaklaşık iki yıl önce Söz adlı bir çiçek yolumuzu kestiğinde, tarifsiz sol hayaller içinde soluğumuz kesilmişti. Hep beraber bir sinemadaydık sanki; bir biletle tümümüz girmiştik içeriye. Bazılarımız ise kapıcıya fıkra anlatarak, 'beş dakika ara'dan sonra girmişti. Ya erkenci ya da gecikmiş çocuklardık... İki yıl, hatıralarla, kırılmalarla, hep iyilik için yapılan naif 'kötülüklerle' geçti.

Söz ile gerçek arasındaki açığı her muhalif projede olduğu gibi 'özveri'yle kapatacaktık. Bunun karşılığı 'sözveri'ydi... Düşsel, teorik ihsanların bini bir paraydı, ama insanı ihmal ettik. 'Teorik ücretle Söz'de çalışıyorum' tümcesi trajik gerçeğimiz oldu... Yine de, daha büyük bir muhalif medya projesi için, gönüllü devredeceğimiz bir ilişki, imkan biriktirdik."

Söylenmedik 'Söz'ler

"Son yazı"yı yazmak da varmış "kader"de... Haber yazmaya alışkın olan ben, şimdi böyle bir yazıyla ilgili yazacağım şeyleri düşünüyorum. Bu son yazıda "Asya DERELİ" imzasının bana ait olduğunu da itiraf etmek istiyorum.

11 kişilik Söz ekibine karıştığım ilk günden başlasam nasıl olur? Aklıma ilk önce Veysi geliyor. Gözlüklü, sürekli konuşan, enerjik birinin etrafında gençler toplanmış... Veysi, 60-70'li yılları ballandıra ballandıra anlatırken aklıma hemen onunla röportaj yapmak gelmişti. Başaramadım tabii. Ne yazık ki aradan iki sene geçmesine rağmen, hala bunu başarabilmiş değilim.

Beni Söz'de en çok şaşırtan da bazı toplumsal olaylar sırasında dergiden fırayıp çıktığımda (Ya da Hacer'le birlikte çıktığımızda) dergideki arkadaşların şaşkınlığı oluyordu. Kimi zaman bu halimle biraz "kaçık" olarak da algılanmış olabilirim diye düşünüyorum. Çabalarım boşa da gitmedi aslında. "Varoşların muhabiri" madalyasını verdiler en sonunda bana!

Mayfa- polis- aşiret düğümünü çözme işini de bana verdiler! En son olarak Susurluk'u ziyaret ettiğim zaman "Susurluk olayını çözmeye gittiğime" ilişkin rivayetler kulağıma geldiğinde, bu fikrimin iyice pekiştiğini söyleyebilirim! Daha sonraları her şey tersine döndü tabii. "Masabaşı gazetecisi" olmam diye diye "masabaşı gazetecisi" oldum!

Bizim dergimiz birçok "sorunsal"ın tartışıldığı bir yerdi. Çay yapma, telefona bakma gibi sorunlar için özel bir kriz masası oluşturduğumuz bile oldu. Derginin sorunsallarından biri de duvarlarda içaçıcı tabloların olmamasıydı. Sonradan içimizi karartan duvarlara iki tablo kondu. Biri "Old dance muzical"di. Ama tam karşı duvarda yar alan ve "Fıorucci" tişörtlerinin reklamının yapıldığı tablo, gelen misafirlerin yoğun ilgisini çekti. Merak ettiniz değil mi? Yeni dergide, hala orada durup durmayacağı merak konusu bu tabloyu görmek için hala geç kalmadınız.

Ben önceleri, üst katta kendimi soyutlamışken aşağıda neler olup bittiğinin farkında değildim. Hacer'le, Tülay da gittikten sonra tek kadın olarak orada kaldığımı öğrenince aşağı inmekte bayağı zorlandım . Israrlara dayanamayıp aşağı indiğimde ise kısa zamanda uyum sağladım. Tabii "erkek gibi" kadın olarak Söz camiası içinde yerimi aldığımı düşünüyorum..

Perşembe gecelerinda en çok sözü edilen "analiz suyu"nu önceleri anlayamadım. "Analiz suyu olmasa perşembe geceleri çekilmez" anlayışına da muhalefet ettim önce. Sonra ona da alıştım.

Veysi'nin perşembe günleri ortadan kayboluşunun sırrı da bu sudaymış meğer. Onu da sonraları anladım.

Derginin sorunlarını tespit eden Sermet'le bayağı kavgalarımız oldu. Sabahları kapıdan girer girmez, "idare"ye giren Sermet'le iyi geçinmeye başladım sonra. Sermet, sık sık "Abuzittin"den de bahsederdi. Sermet'e en sonunda geçen gün sordum bu şahsı. (İki yıl sonra!) O da başından beri bizim dergideymiş. Benim haberim yokmuş!

Dergimizin renkli simalarından Hasan Abi'yi de tanımazsınız siz. "Selpakçı çocuklar çetesi"nin şefi miydi bu Hasan Abi acaba. Sonradan öğrendim onun kim olduğunu. Adı bizde kalsın yine de. Hasan abinin selameti açısından. Selpakçı çocukların bu Hasan abi sayesinde zengin olduğunu da özellikle belirtmem lazım.

Bizim dergide mesai saatleri de hep kafamı karıştırmıştır. Mesela erken gelenlere tek ayak üzerinde durma cezası verilir! Erken gelince "Vallahi şunun için erken geldim" diye savunma yazısı yazmak zorunludur!

Sezai'yi hepimiz kıskandık. Gelen 10 telefondan 9'u ona idi. "Dünya dostu" Sezai'yi arayan Alman, Fransız, İngiliz arkadaşlarıyla telefonda konuşurken birkaç yabahcı dil öğrendik. Bu da az şey değil. Notlarını tam aldığımda hep "Yıldızlı pekiyi" aldım ondan.

Eylem'e de teşekkür etmem lazım bu arada. Derginin en genç elemanı Eylem'in yazısını okursanız bana "yaş" olarak bir iltimas geçtiğini göreceksiniz! Perşembe günü, gece yarısı uykusu gelen Eylem'i uyanık tutma görevi de bana verilmişti. "Ne olur gitme. Sen gidince tek kadın ben kalıyorum burada" diye her perşembe kaş göz işareti yapan genç hemcinsimle dayanışma görevini hiç ihmal etmedim.

Bizim mutfak "kulis" yeriydi. Orada birbirimizi çekiştirirdik. Önce karşı çıktım ama kulis muhabetlerinin "ömrü uzattığını" öğrenince uzak kalamadım.

Derginin en küçük elemanı Nazım'ın kendisinden 20-30 yaş büyük adamlarla "anlaşması" bayağı zaman aldı. En küçük öfkesinde dergiyi yakmaya çalışan Nazım'la sonra hepimiz iyi geçinmek zorunda kaldık.

"Ali'nin maceraları" diye bir tefrika yazmak isterdim hep. Dergimizin sahibi Ali'nin adaşıyla (Küçük Ali) kavgasını hiç unutmam. Derginin paketleme işine yardım etmeyen genç muhabirimiz Ali'ye "Sen kendini başmuharrir mi zannediyorsun!" diye bağırması da uzun süre dillerden düşmedi. Bunun ardından "başmuharrir" olmak isteyen gençlerin birçoğu istifa edip gitti.

Sonuçta hepsi boş! SÖZ'ümüze elveda dedik.

Her şeyi esprili bir dille anlatmaya çalışmak da boş. İki yıldır emek verdiğim SÖZ'ü gözyaşlarımla uğurluyorum aslında. SÖZ'ümüzü susturarak haksızlık ettiğimizi düşünüyorum. Yeni dergimizi buruk bir merhabayla karşılıyorum...

Ayla ÖNDER

Tatlı bir huzur almaya gelmiştim...

Evet, yaklaşık 8 ay önce başlamıştı bu serüven, tabii iş serüvene dönüşünce huzur ve muzur aramaktan da vazgeçtim. Neden derseniz sevgili arkadaşlarımın hallerini görünce onların bana değil de, benim onlara huzur ve muzur vermem gerektiğine karar verdim.

Ben hem en yeni, hem de en genç eleman olma özelliğini taşıdığımdan, başıma da gelmeyen kalmadı tabii (Söz elemanlarını tanıyanlar bilir, burada Ayla dışında herkesin adam ve 40'ını geçmiş olduğunu). İster misiniz şunları bir anlatayım size; biz onları tanıyoruz demeyin, "Söz" yazan kapıdan girince o tanıdığınız insanlar ne hallere giriyorlar, nasıl oluyorlar.

İlk önce iktidar odasından başlayalım; odanın tek ve biricik hakimi sayın Seyfi Bey'dir. Odadan sadece canı çay istediğinde, evine gitmek istediğinde ve bizim canımızı kurtarmak için pencere açma eylemini gerçekleştirdiğinde çıkar. Hatta koordinatörlükten sonra Seyfi Bey'in ikinci görevidir pencere açmak. Müessesemizin nadide simalarındandır. Buraya gelmeden önce onun güldüğünden pek emin değildim, ama gülüyormuş, eh fena da durmuyor hani. Halil İbrahim şarkısından çok hoşlanır, ona telefon ettiğinizde fonda o şarkıdan olursa çok hoşuna gider.

Bu odaya en yakın isim Veysi'dir, aslında kendisi bizim işyeri temsilcimizdir. Ama o odayla arasından su sızmaz. Anlayacağınız çift taraflı oynar. Yine de o aslında işçi sınıfı odasının vazgeçilmez bir neferidir. (Veysi, bunu yazıyorum ama bir şişe Brendi'ye bizi sattığını da unutmuş değilim!) . Burayı çekilir kılanlardan biridir. O yokken Allah sizi inandırsın burası çekilmez olur. Herkes suratını asar ve sabaha kadar bu duruş şekli devam eder. Her perşembe ona şiirler yazarım, o da bana "Patlıcana su verdim, bir türlü büyümedi" diye M.Ö.'den kalma bir şarkıyı çok söyler.

Bizim odadan Sermet'le başlayalım. O, buranın demirbaşlarındandır. "İkinci evim Söz" sloganından asla vazgeçmez. Hepimizden çok sever burayı, bizim odayı. Ali'den sonra esas nefer odur aramızda. Şarkı söylemeye bayılır, hele bir de Sezai gelmesin, ikisi bir başlarlarsa eskilerden döktürmeye...

Aylacığım ise bir başkadır. Bizim muhabirimizdir. Canavarlar gibi koşturur. Uyumaz, gece - gündüz çalışır. Dedikodudan hiç hoşlanmaz. Sakın onunla birini çekiştirmeye kalkışmayın, gözünüzü şişirir. Biraz vefasızdır, o kadar derim perşembeleri bu adamların arasında beni yalnız bırakma diye, ama, o inatla işini bitirince çekip gider. O da şu sıralar çok meşhur olan "Turnalar" şarkısından çok hoşlanır.

Seyfi Bey'e tek hakim demiştim, kapatıyor dergiyi, çok umutlu yeni dergiden. Zaten her yenide geleceğe dair biraz umut, biraz da hüzün vardır geçmişe. Ama bu tatlı bir hüzündür. Yeter ki başaralım, yeter ki umutları hep taze tutalım.

Adımız da değişiyor. (Tam burayı yazarken Ali Küçük içeri girdi, onu unutmuşum, bir de kendimi. Ali çok çalışır, çalışmayanlara kızar, kuaförle ne gibi bir ilgisi var bilemiyorum ama, her gelene kuaförden mi geliyorsun diye sorar.) Aldığımı bilgilere göre şimdilik bizim adlarımızı değiştirmeyi düşünmüyormuş Seyfi Bey.

Söz bitti bitmesine ama, adımız andımızdır...

Eylem

Sevgili Söz

Seninle iki yıl önce tanıştık. Birbirimizi çok sevdik. Sen bana, tam da benim istediğim gibi, özgür, sansürsüz, bağımsız ve insan haklarından yana haberler yapabileceğimi vadettin. Heyecanla başladım ben de senin kadronda çalışmaya. Seni çok sevdim, aramızda her sol basın yayın organında olduğu cinsten küçük sorunlar çıktı. Bu yüzden önce kadrolu, sonra "gönüllü" olarak çalışmaya başladım seninle. Kadrolu çalıştığım zaman, zorunlu olarak maaş, sigorta, 212'li olmak gibi bilumum gereksiz istekleri sıralamaya başladığım ve senin de buna gücün yetmediği için gönüllü çalıştım. Gönüllü olarak çalıştığım zamanlarda da sana kadroluymuşcasına her hafta gelip haber yazıyordum. Böylece mali işlerden sorumlu sevgili Ali Küçük'le para konusunun dışında da konuşmaya başladık.

Artık Söz diye bir derginin olmayacağı düşüncesi beni rahatsız ediyor. Eğer okuyucuların seni biraz daha destekleseydi, seni uzaktan sevenler biraz daha yakınlaşsaydı, sanırım bu veda mektubunu yazmak zorunda kalmayacaktık.

Seninle vedalaşmak bana zor geliyor şimdi.

Dergiden içeri girdiğimde Seyfi'nin masasında düşünceli düşünceli oturması, Sezai'nin asık suratlı olan herkese "Merkez komite suratlı" demesi ve ardından nihavend makamında Söz korosunu toplayarak şarkı söylemesi, Sermet'in ayaklı kütüphane gibi, fotoğraf, bilgi, bilgisayar ve her konuda anında ihtiyaca cevap vermesi, Veysi'nin kendisiyle dalga geçerek anılarını anlatması ve panik halinde telefonlara yanıt vermesi, Ayla'nın inatla işçi ve emekçi eylemlerini takip etmesi, Ali Küçük'ün sıkıldığı zaman İngilizce konuşması, Eylem'in mizanpaj yaparken bilgisayara başkaldırması, Bülent'in yazıişleri müdürü olmanın dayanılmaz ağırlığı altında yazdığı haberleri üzülerek sansürlemesi ve benim de gerekli gereksiz yaptığım espirileri özleyeceğim.

Hacer Yıldırım

Unutmam mümkün değil

Mücadelenin yeni bir boyutunda , yeni bir yaşam kurmakla yüz yüzeyim. Cezaevi'nden yeni çıkmış, akıllanmamış, uslanmamış, sevdalarını terk etmemiş, "deli bir kadın".. Bu kadın üstelik çocuklu olarak iş arıyor! Beni sevdamdan koparıp almayacak, kendime yabancılaştırmayacak, aynı düşleri paylaştığım bir iş ortamı arıyorum. Ve buluyorum da..

Böyle bir ortamda bir sürü arkadaşla tanışıyorum. Ve bir 1.5 yılı aşkın bir süre iyi kötü, acı tatlı birçok şeyi tüm yönleriyle paylaşıyorum bu insanlarla.

Ve günün büyük bir bölümünü birlikte geçirdiğim, bir şeyi paylaştığım bu ortamdan, SÖZ'den ayrılmak (1 ay önce) zorunda kaldım. Bu bana ayrı bir hüzün veriyor. Hele bu ortak yaşam içinde kurulan kimi arkadaşlıkları, dostlukları unutmam hiç mümkün değil.

SÖZ ...LIK HABER YORUM DERGİSİ

Bu sayıda: Cüneyt ALPHAN, Erdoğan TATLAV, Yavuz ALOGAN, Mustafa ÇARIKÇI, Erhan MEYDAN, Kenan KALYON, Filiz KOÇALİ, Ayşe DÜZKAN, Sedat KALIPÇI, Atilla TUNA..., Ercan KAN..., Yaşar ALTÜ..., Hacer YILD..., Barış OZA..., Ali Rıza TU..., Hüseyin AT..., Kemal İNA..., Fehmi BAYR...

...saklar, çiğnemek için...

12 Eylül'den sonra ... ile 'yasaklar' ne kad... içiçe girdi. Artık en b... arama, en sıradan bir ö... kullanım girişimi bile en... yasaklarla karşı karşıya... durumda meşruiyet çizg... ayrılmadan onları çiğne... başka yol kalıyor mu?

ÖDP kampanyas... eylemleri, 1 Ma...

ÖDP bildiri ve afişleri yasakla... eylemleri yasaklandı. 1 Mayı... yine yasak tehdidi altında... Boyun eğecek miyiz?

Adalet 'emniyet'te | 4 konfederasyon birlikte kutluyor | Pazartesi'den Yelda'ya yanıt | 24 Nisan'da...

Keşke hizmet bölümüne giren bir işçi olarak değil de, bir yayıncı olarak katkıda bulanabilseydim SÖZ'e. Ve yeni bir yayında buluşabilseydik yeniden...

SÖZ'ün yerine yeni bir yayın çıkacağını öğrendiğimde aklımdan bir anda bunlar geçti. Yeni bir yayının heyecanı içindeki iş arkadaşlarıma sonsuz selam ve sevgiler..

Cemile

SÖZ Haftalık Haber Yorum Dergisi

TARİH: 25 OCAK 1997 • SAYI: 102 • FİYATI: 100.000 TL (KDV DAHİL)

Sol ya birlikte ya birlikte dib...

Siyasal mücadelede siyasal ... önemlidir. Önemli laflar ede... kitleselleşemiyorsanız ciddiy... mümkün değildir. ÖDP reel ... olarak siyasete hızla ağırlığ... başlamıştır. Yaratacağımız ... dışımızdaki solu da son dere... etkileyecektir.

Özgürlük iyi de, ya eşitlik...

Demokrasi sizi...

TÜSİAD kurulduğunda Vehbi Koç Feyyaz Berker'e şöyle demişti: "Desene artık ... kuruyoruz." İşte bu "fikir fabrikası" geçen hafta piyasaya son ürününü sund... "Biz değilsek kim, şimdi değilse ne zaman?" diyor TÜSİAD. Evet, doğru, demokrasi ... Ama "Biz"in karşılığında büyük burjuvazi değil de sol ve emekçiler durma...

Anayasa Mahkemesi'nden Refahyol'a vize

Anayasa Mahkemesi'nin Türk Telekom'un satışını öngören yasanın iptali istemiyle açılan davayı reddetmesi özelleştirme cephesine büyük moral oldu

Hakan Mahmutoğlu yazdı

Kore'de ilk raund işçilerin

Güney Kore'de dört haftadır süren grevler işçilere tartışılmaz kazanımlar getirdi. Grevlerin Seul hükümetine maliyetinin üç milyar doları aşacağı tahmin ediliyor

Politik hayata sokakta müdahale

Düşünen Gençleri Ma...

Kürekler siya siya...

Seyfi, Söz'ün son sayısı için yazmamı istediğinde tabii ki kendime oturacak bir sandalye ve masa buldum. Yanda Ayla, yazısına konu başlıklarını Eylem'in itirazlarına direnerek bilgisayarına hapsediyor.

Bugün bir dediğim iki olmuyor. Önce tam karşımdaki panoda asılı duran yazıyı "dikkatimi dağıttığı için" kaldırttım. Telefon faturası! Üstelik Sezai Kıbrıs'ta ve Ayla'nın kedisi de hasta değil. Bizim "bitirim" Hazım Ruhi, bana dair sataşmalara gerekli cevapları verir düşüncesiyle koşuşturmadan vazgeçtim. Masamın üstündeki eski gazeteleri itekleyip yer açtım.

Amma da Söz'cüsün. (Evet, öyleyim!)

İki yılın sonunda Söz, yoğun bir ilgi ve onun somut ifadesi tirajdan, yoğun bir ilgisizlik ve sadece kağıt+baskı ücretine yetebilen "bayi tirajı" ile yayın hayatını durduruyor.

Güzel dostluklar ve yazılar ile tanıştığım Söz sürecinde, sol yayın dünyasına kalıcı ilkeler kazındığına inanıyorum.

Şöyle ki; Söz ÖDP'ye "âşık" bir dergiydi. Ama bağımsız ve taraflı duruşunu hiç terk etmedi.

Aydınlık-İP, Sosyalist İktidar-SİP olmadı. Pozitif ayrımcı, ama eleştirel bir bakışa sahipti.

İkincisi, projesinin hayati ilkelerinden olan "çoğulculuktan" vazgeçmedi. Evrensel'in kısa bir müddet "becerebildiği" ve Söz'e "Ah bizim medya" manşetini attıran duruma hiç düşmedi.

Devam, devam... İçini dök. (Dökecem tabii!)

Söz'ün ilk sayıları yok sattı. O heyecan veren tirajlı sayılarda bile BSP taraftarları Söz'ü bir "silah" olarak kullanmadı. Oysa "herkesin dergisi" idi.

BSP'den ÖDP'ye geçişte tarihi bir rol oynayan Söz sürecin köprüsü oldu. Bu anlamda tarihsel bir görevi yerine getirdi.

Üçüncü kişilerce ÖDP değerlendirmesinde kaynak alınan Söz bu ilgiyi yeni süreçte de görmedi. Künye daralması hak etmediği "kanat" dergisi "rivayetlerine" de yol açtı. Her organizasyonun soluk alıp güçlenmesi için gerekli sacayağı (plan+kadro+imkan) sakatlandı. Söz'ü militan satış ile destekleme başvuruları da "hassasiyet"e hapsedilince...

Okuyan ile okumayan... (Ciddi söylüyorum. Ben şahidim!)

Yayın ile desteklenmeyen iki buluşma arasına tavsiye edilip sıkıştırılmayan bir yayın ile sürdürülen politik mücadelenin zaaf ve zayıflığına inanıyorum. Çok seyahat eden bir "patron" olarak okuyan ile okumayanın farklılığına (inanmazsınız) ben şahidim.

Nihayet... (Yük atmanın dayanılmaz ferahlığı).

Nihayet "zoraki" Söz'ün yerine yine heyecan verici yeni bir proje ikame edildi.

Üstelik başarıya mahkum yeni bir dergi.

Bilmem anlatabildim mi?

Merhaba!

Ali Küçük

Söz bir başlangıç

"En Güzel Söz Henüz Söylenmedi!" Söz dergisi iki yıl önce bu tanıtım sloganıyla yola başlamıştı. Birçokları gibi ben de Söz'ü bu sloganla tanıdım. Söz, yaklaşık iki yıl önce sosyalist hareketin yeniden yapılanması ve sosyalistlerin birliği tartışmalarının kendini somutladığı bir süreçte, bu sürecin bir yayınla desteklenmesi ihtiyacı üzerine kendini şekillendirmişti. Sosyalizmin çöktüğü, yenildiği iddialarına inat, Söz, sosyalizmin bir umut olduğunu, sosyalistlerin son sözlerini, en güzel sözlerini henüz söylemediğini yazdı sayfalarında. Elden geldiğince, "bağımsız" bir hat çizmeye çalıştı kendisine. Hiçbir siyasetin, hiçbir grubun çıkarlarını sosyalizmin genel çıkarlarının önüne çıkarmamayı kendisine bir ilke edindi. Çok sesliliği ve çoğulcu anlayışı sayfalarına taşımaya çalıştı.

Söz, yayın hayatına başladıktan bir süre sonra, ben de Söz çalışanları arasında gönüllü olarak yer aldım. Önceleri, Ali Küçük'le birlikte her hafta, filmci, matbaa, dağıtım üçgeninde koşturduk. Başlangıçta angarya gibi gelen bu işlerden çok sıkılıyor, sevmiyorum.

Sonraları gördüm ki, bu yorucu ve "sıkıcı" işler bana hayata dair, birçok şey öğretti. Yayıncılık ile, dergicilik ile, matbaa ile, baskı teknikleri ile ilk kez Söz'de tanıştım. İletişim Fakültesi'nde okumama rağmen, dergiciliği, gazeteciliği Söz'le birlikte öğrenmeye başladım. Gazeteciliğin, ekip çalışmasının ve sorumluluk bilincinin coşkusunu Söz'le birlikte tattım. İlk yazılarımı, Söz' birlikte yazdım. Başlangıçta nitelikli yazılar yazamıyordum, Başta Seyfi, Veysi, Sermet, Sezai, Hacer ve Ayla olmak üzere tüm Söz çalışanlarının destekleri ve deneyimleriyle haberciliği ve yazı yazmayı öğrenmeye başladım. Söz'de gelişen karşılıklı güven ilişkileri, benden yazıişleri müdürü olmam istendiğinde, fazla tereddüt etmeden bu görevi kabul etmemi sağladı.

Bu sayı Söz'ün son sayısı, fakat benim için Söz bir başlangıç, ben Söz'le birlikte sadece gazeteciliği değil, gazeteciliğin yanı sıra politikayı, dostluğu, güveni de öğrenmiş oldum.

Bizler, umuduna sarılıp, çiçek koklayan, çorapsız, çıplak ayaklı çocukların acıları yüreğine vurmuş insanlar olmaya ve motorları maviliklere süreceğimiz, güneşli güzel günlere koşmaya devam edeceğiz. Sizlerle!

Tüm Söz çalışanlarına ve Söz okurlarına teşekkür ediyorum.

Bülent Aytaç YOLDAŞ

Söz'lü olmak

Açılışlar hep umut kaynağı olmuştur. Ama kapanışı da yanında taşıdığı biline biline.

Böyle bir sevdaydı Söz. Böyle başladı. Ve böyle de devam etti. Tam 109 sayı. Acısıyla tatlısıyla iki yılı aşkın bir zaman. Hem muhalif olacaksın, hem muhalif bir yayın çıkaracaksın, hem de bu yayını 109 sayı devam ettireceksin. Tabii kolay olmadı. Ama çalışanların ortak dayanışması ve koyulan ortak kurallarla kolaylaşıyordu biraz. Örneğin günde bir defa acıkacaksın, tek çeşit yemek yiyeceksin, hasta olmayacaksın (Veysi hariç), üşümeyeceksin, paranın yaşamında yeri olmayacak, yeni giysilerin bizlerle hiç bağlantısı yok ve çayı şekersiz içmek sağlık için faydalıdır, gibi prensipler Söz'deki yaşamı çok kolay hale getiriyordu. Bunun yanında kira, telefon, elektrik, su gibi kökü dışarda olan mihraklar zaten doğrudan yönetim odasıyla ☞

Güney Afrika'da Mandela yönetiminin bir yılı

YORUM DERGİSİ

...nneler günü... Yine birileri yılın annesini seçiyor...

...un günü yok!

Üniformalı! Yol yakınken itirafçı o...

...ğulcu, sosyalist bir kitle partisi için...'

Türkiye'nin ilk bilim-kurgu yazarı Zühtü Bayar

Türkiye'nin yeni dünya rekoru

☞ muhataptır. Bunların yanında perşembe akşamları Söz korosunun konserleri hiç unutulmaz.

Tüm bu olumluluklara karşın ve tam ben de yazmaya başlamışken bu kapanışı yapmak zorunda mıydın be Seyfi?

Güya Söz'ü anlatmaya çalıştım. Ama olmadı. Olmaz da. Çünkü Söz'ü anlamak için onu yaşamak gerekir.

Muzaffer Tutkan

Söz: Dediğini yapan dergi

Sosyalist dergileri öteki kitlesel iletişim araçlarından ayıran en önemli özellik onların önlerinde daima bir misyonun bulunmasıdır. Kâr amacı taşımayan bu dergileri yaşatan da, önlerine koydukları misyona uygun olup olmamaları ile bu misyonun devam edip etmemesi olsa gerektir.

Söz dergisi, Birleşik Sosyalist Parti'yi oluşturan değişik sosyalist parti ve hareketlerin bileşimini bir ölçüde yansıtan bir dergiydi ve onun önündeki misyon, BSP ile Geleceği Birlikte Kuralım girişiminin tek bir siyasal parti çatısı altında birleşmesine hizmet etmekti.

Özgürlük ve Dayanışma Partisi, elbette asıl olarak onu oluşturan insanların eseridir. Ama geriye doğru bakıldığı zaman Söz dergisinin bu parti örgütlenmesine yardımcı olma görevini yerine getirdiğini gönül rahatlığı içinde söylemek mümkündür. Söz belli bir evreden sonra, asıl olarak dayandığı BSP'den bir bakıma bağımsızlaşmış ve daha sonra ÖDP'yi oluşturacak çevreler ve tek tek bireyler karşısında eşit mesafeli bir tutum almış, birlik sürecinde olumlu bir rol oynamıştır.

Tartışma götürmeyen iş yoktur. Söz dergisinin yayın politikası da her zaman tartışmalara konu olmuş, kimilerince desteklenmiş, kimilerince eleştirilmiş, hatta bu dergi bazen kimi çevreler tarafından "istenmeyen dergi" haline gelmiştir.

Gerçek anlamda tek tartışma ise, bilindiği gibi, 1995 yılında yapılan genel seçimlerde BSP'nin HADEP'le seçim bloku oluşturması sorunu çevresinde ortaya çıkmıştır. Söz bu konuda bütün taraflara sayfalarını açmakla birlikte, belirgin bir şekilde taraf tutmuştur. BSP Genel Yönetim Kurulu'nun oy çokluğu ile aldığı "HADEP'le Seçim Bloku" kurma kararını aktif olarak savunmuştur. Ama dergi, bu görüş ayrılığını seçimlerin bitmesiyle birlikte gündemden geri çekmiş, bütün gücüyle ÖDP'nin oluşturulması çabalarını desteklemiştir.

ÖDP'nin kurulduğu gün Söz dergisi önüne koyduğu misyonu tamamlamış oldu. O andan sonra, ne derginin kadro bileşimi, ne de derginin bu bileşim tarafından kaçınılmaz olarak belirlenen içeriği ÖDP'deki bileşim zenginliğini yansıtamaz hale geldi.

Bu olgu, Söz dergisinin artık misyonunu tamamlayan bir dergi olarak, yerini bir başka dergiye bırakması zorunluluğunu gösterdi.

Şimdi Söz yayın yaşamına kendi eliyle son veriyor. Onun gazetecilik mesleği açısından başarılı bir dergi olduğunu iddia etmek bize düşmez elbette. Buna Söz dergisinin okurları karar verecek. Ama şurası açıktır: Bu dergi önüne koyduğu misyonu tamamlayamadan yok olup giden dergiler grubuna girmiyor.

Dergi dediğini yapmıştır.

Yeni dergi ne diyecek ve dediğini yapabilecek mi?

Bu da, yeni dergiyi çıkartacak olanların, hepimizin önünde duran, henüz yanıtı bilinmeyen bir soru.

Bitirirken, yeni dergiyi, eski okurlarımızı ve yeniden okurumuz olacakları selamlamaktan ve yeni derginin de bir yazarı olarak başarılar dilemekten başka söylenecek söz kalmıyor...

Veysi Sarısözen

Söz suya yazılmadı

İtalo Calvino'nun 'Görünmez Kentler' adlı kitabında bir küçük öykü yer alır.

Orada Marco Polo, Kubilay Han'a tek tek her taşıyla bir köprüyü anlatır. "Peki, köprüyü taşıyan taş hangisi" diye sorar Kubilay Han.

"Köprüyü taşıyan şu ya da bu taş değil, taşların oluşturduğu kemerin kavisi" der Marco Polo... Kubilay Han sessiz kalır bir süre; düşünür. Sonra ekler: "Öyleyse neden taşları anlatıp duruyorsun bana? Beni ilgilendiren tek şey var, o da kemer."

Marco Polo yanıt verir: "Taşlar yoksa kemer de yoktur."

İki yıllık Söz defterini kapatırken; Seyfi bu kesitin nezdimizdeki 'mana ve ehemmiyeti'ni yazıya dökmemizi istediğinde bu öykü geldi aklıma. Söz, olumlu ve olumsuz yanlarıyla 'yeni dünya galerisi'ndeki yerini alıyor; daha iyi bir yayına köprü olmak gibi bir işlevi omuzlayarak...

Söz'de olduğu gibi, yeni yayında da satır aralarına bakabilenler, tek tek insanların özverilerini, hayatlarını, emeklerini, yeteneklerini, hatalarını görecekler. Üretilen yayın bir ortak üretimi gerçekleştirmenin sevinciyle; 'yeni insan'a, 'yeni hayat'a bir köprü oldu; olacak.

Sermet Özdoğan

Söz sosyalistlere yeni yayın armağan ediyor

Hiçbir siyasi gruba bağlı olmayan, sola eşit mesafede yaklaşan, bağımsız, sosyalist bir haber-yorum dergisi, Söz'ün başlangıçtaki hedefiydi. Kendi yağıyla kavrulan, okuyucuları ve dostlarının desteğiyle ayakta duran Söz, şimdi bu hedefe daha bir yakınlaşan yeni bir yayın için emeğini ve olanaklarını sunmuş bulunuyor. İki yılı aşkın çabasını buna sunmasıyla Söz, başlangıçtaki hedefe samimiyetle bağlı olduğunu ortaya koymuş bulunuyor.

Söz, geleneksel solun ideolojik yargılarından, işleyişinden, yayın çizgisinden ayrı bir yolu benimsemiş bir dergiydi. Söz'de yer almamın nedeni, onun bu yapısıydı. Orada, Türkiye'de hiçbir kurumda olmayacak denli, geleneksel anlayıştan ayrı bir yayın çizgisi, daha önemlisi ayrı bir kültür ve hayat tarzı yaratmanın olanakları bulunuyordu. Nitekim, o, yeni bir yayın planının dahi kendisi üzerinden tasarlanabileceğini göstererek, bu konudaki içtenliğini kanıtladı.

Söz'ün neleri başarıp, neleri başaramadığı konusu kısa bir yazının konusu olamayacağı için burada ancak şu kadarından söz edebilirim. Söz'ün başarısızlığı (başardıklarından burada söz etmiyorum), ona emek sarfeden insanların yeteneksizliklerinin ötesindedir ve kişisel olmaktan ziyade, tümüyle alışılagelmiş ideolojik dinyagıların ve örgütsel alışkanlıkların ürünüdür. Yeni'yi yaratmak, hiç de söylendiği kadar kolay bir şey değildir ve herkes fazlasıyla geçmişin alışkanlıklarını, düşünme biçimini üzerinde taşıyor. Bu engelin kişilerden ve örgütlerden bağımsız, nesnel bir sorun olarak ele alındığı müddetçe aşılabileceğini düşünüyorum.

Yeni bir yayının nasıl olması gerektiğini en iyi, bundan 62 yıl önce Nizamettin Nazif Sedat Simavi'ye yazdığı mektupta (Bu mektubu, Feza bulup çıkararak, Söz'ün 108. sayısında yayınladı) ifade ediyor: "Gazeteme ben inanmalıyım. Yani evvela beni bütün dünya ile eksiksiz bir temasa soktuğuna inanmalıyım, sonra da yazdıklarına inanmalıyım."

Buna benim ekleyeceğim ise şunlar olabilir: Bu yayın, sadece, bir yayın çizgisinden ibaret değildir. Aynı zamanda bir iç yaşamı, işletmesi olan bir kurumdur. Sosyalistlerin yönettiği bir kurum ise, asla şu ana kadar var olan örnekleri gibi, başarısız, yeteneksiz bir işletmeye sahip, çalışanlarına ülkenin yoksulluk sınırının altında ücret veren, sigorta, örgütlenme hakkı tanımayan bir kurum olmamalıdır. Çalışanlar artık bu yeni yayında, en fazla 20-25 milyon lira maaş alıp, "asgari ücret 50 milyon olmalıdır" diye yazan insanlar durumuna düşmemelidir. Ve kuşkusuz, dergi içi işleyiş sosyalistlere yakışan tarzda ve akla uygun olarak kurulmalıdır.

Yeni yayında bütün bunları başarma olanaklarının diğer yayınlardan çok daha fazla olduğunu bilmek, umudu ve heyecanı artırıyor.

İşte Söz, yeni ve umut verici bir deneyimin fırsatlarını yaratarak, Türkiye sosyalistlerine bir armağan sunuyor. İki yılı aşkın bir özveri ve emekle yoğrulmuş bu armağan için ona ne kadar teşekkür etsek azdır.

Vehbi Ersan

İddiamızı sürdürmeliyiz

Söz yayınına ara veriyor. Daha doğrusu, yeni ve daha kapsayıcı bir haftalık dergi çıkarılması amacıyla yayınına son veriyor.

Bize de, Söz'e emek veren insanlar olarak bir tür "ara bilanço" çıkarmak kalıyor. Hüzün verici bir iş...

Söz, 1995 yılının başında sol, muhalif, öncü tartışmalar yapmayı hedefleyen, sosyalist hareketin yitirdiği entelektüel/ideolojik hegemonyanın yeniden tesis edilmesine katkı koymayı amaçlayan ve nihayet kendi yayın çizgisini sistemle mücadele içinde kurmaya çalışan haftalık bir dergi olarak tasarlandı. Basın tekellerinin kuşatması, küçük de olsa anlamlı bir özgürlük penceresi ile kırılmak istendi. Basın tekellerinin hakimiyetine son vermek, onların eteklerine tutunarak yapılamazdı. Kendi araçlarımızı yaratmak zorundaydık. Söz, işte böyle bir girişimin sonucuydu.

Bu nedenle Söz, sol içi tartışmalarda taraf olmamaya çalıştı. Esas olarak solun ihtiyaçlarıyla toplumun ihtiyaçlarını bir kavşakta buluşturmayı hedefledi. Toplum ve ülke gündeminden hareket etti. Solun iç gündemine takılıp kalmadı. Kapalı bir dili tercih etmedi. En azından ben böyle anladım ve yayın yönetmeni/yayın kurulu üyesi olarak çalıştığım bir yıl boyunca buna uygun davranmaya çalıştım. Çıtayı oldukça yükseğe koyduğumuzun farkındaydım. Ama iddialı olmak gerekiyordu. Biz de öyle yaptık.

Televizyon kanallarının artık her yarım saatte bir haber bülteni yayınladığı, 28 ayrı günlük gazetenin çıktığı, yüzlerce radyonun 24 saat yayın yaptığı bir ülkede, haftalık bir derginin iddialı bir habercilik yapması mümkün değildi. Özel haber ve dosyalardan oluşan bir yayın çizgisi izlemek de durumu pek değiştirmeyecekti. O nedenle Söz, habere ve haber analizine dayalı bir yayın siyaseti izlemeye çalıştı. Başarılı oldu mu? Buna net bir yanıt vermek zor. Kimi zaman başarılı oldu, kimi zaman da son derece başarısızdı.

Evet, çıtayı gerçekten de yükseğe koymuştuk. İhtiyaçlar sonsuz, kaynaklar ise kıttı. Hedeflerimiz ile imkanlarımız arasında adeta bir uçurum vardı. Bu nedenle (bence) kafamızdaki haftalık gazete/dergi modeline yaklaşamadık bile. Halbuki piyasada yayınlanmakta olan haftalık dergilerin durumu ortadaydı. Tek sözcükle özetlemek gerekirse eğer, (durum) rezaletti. Böyle bir medya ortamında hem sol, hem de kaliteli bir dergi çıkarmak mümkündü. Ancak bu iş, tatmin edici düzeyde gerçekleştirilemedi. Oysa, Türkiye'de kültür, sanat ve yayın alanında ne varsa soldan besleniyordu. Kendinden menkul bir kaliteye sahip olan gazetelerde ve diğer yayın kuruluşlarında çok sayıda arkadaşımız ya da eski solcu çalışıyordu. Söz, bu insanların da katkısını, (kuşkusuz kimliğini ve duruşunu koruyanların) alabilirdi. Bunu yeterince yaptığını söyleyemem.

Sonuçta Söz, ömrünü tamamladı. özellikle ÖDP'nin kuruluş sürecine yaptığı katkılar ile önemli bir işlevi yerine getirdi. Ve başlangıçta koyduğu hedeflerden daha mütevazı bir yere çekilerek misyonunu tamamladı.

Bütün zorluklarına, sıkıntılarına ve tatsızlıklarına karşın bir yıl boyunca keyifli bir çalışma dönemi yaşadık diyebilirim. Söz çalışanları, dışarıdan çok az bir katkı almalarına karşın bu zor işi yaklaşık iki yıl sürdürdü. Bunun bir değeri olduğuna inanıyorum. Ben bu yazıda, (fırsattan istifade ederek ve affınıza sığınarak) çıkarılacak yeni derginin nasıl olması gerektiğine ilişkin düşüncelerimi de sanırım söylemiş oldum.

Yeni bir dergide buluşmak dileğiyle...

Merdan Yanardağ

SÖZ

...k Haber Yorum Dergisi

Solda yeni bir yayına doğru

SÖZ çalışanlarının da içinde olduğu yeni bir yay... süredir tartışılıyor. 'Nasıl bir yayın' tartışmasına, okur kamuoyunun' yakından tanıdığına inandığ... gazeteci ve yazarı da ortak ettik. Celal Başlangı... Sökmen, Ertuğrul Kürkçü, Bülent Somay, Yurda... Ümit Kıvanç, Aydın Engin, Ruşen Çakır, Ragıp D... Tuğrul Eryılmaz'ın konuyla ilgili görüşleri

'1 DAKİKA'D... İKİ CEPHE

SÜREKLİ AYDINLIK İÇİN 1 DAKİKA KARANLIK

YA SÜREKLİ AYDINLIK

YA Mİ... MUTABA...

...nizli'de gladyo

Tanklar ...leştirme için ...kaktaydı

Susurluk 'üçgen'e sığmıyor

...n'in 'cüce dev'i öldü

Tiran'a BAB'dan askeri yardım

Sali Berişa'nın diktatörlüğü geride kaldı.

Tiran - Başkan Sali Berişa ve öteki parti liderleri Perşembe günü ülkede düzeni yeniden kurmak için NATO üyesi Avrupa ülkelerinden askeri yardım istediler. Batı Avrupa Birliği'ne yapılan çağrıda Arnavutluk'taki bütün siyasal güçlerin "ülkenin bütünlüğünü korumak ve anayasal düzeni tesis etmek için dışarıdan askeri yardıma ihtiyaç" olduğu konusunda birleştikleri belirtiliyor.

Çağrı Batı başkentlerine ulaştığı sırada başkent Tiran da içinde olmak üzere ordu depoları yağmalanıyor ve halk eline geçirdiği silahları ihtiyat gıda stoklarının bulunduğu ambarlara el koymak için kullanıyordu.

Kent havaya sıkılan silah sesleriyle çınlarken Tiran havalimanı civardaki bir askeri üssün yağmalanmasından sonra uçuşlara kapatıldı ve bazı yabancı elçiliklerin hükümetlerinin isteği uyarınca personelini geri çekme işlemleri durduruldu.

Bugüne kadar herhangi bir karışıklığın görülmediği kuzeydeki İşkodra kentinde de hastane yetkililerinin verdiği bilgiye göre iki silah deposunun boşaltılması sırasında beş kişi öldü ve çok sayıda kişi de yaralandı.

Kuzeydeki silah depolarını basanların isyana katılmak amacıyla değil, kuzeye doğru ilerleyen isyandan kendilerini korumak amacıyla silahlandıkları bildiriliyor.

ABD askeri yekilileri de Adriyatik Denizi'nde bir ABD donanma grubunun devriye gezmeye başladığını ve gerektiğinde ülkede bulunan 2 bin dolayındaki Amerikalının boşaltılması için hazır beklediğini bildiriyor.

Ülkede kargaşa yayılırken Berişa'nın atadığı yeni ''milli mutabakat" hükümeti yemin ederek göreve başladı. Yeni Başbakan Başkim Fino isyancı Güney'in Arnavutluk kentlerinden Cirokastra kentinden Sosyalist Parti milletvekili.

Fino göreve başladıktan sonra verdiği ilk demeçte, ''Arnavutlar'ı partilerini değil, ülkeyi düşünmeye" çağırdı.

Perşembe sabahı Tiran'daki harb okulu ve öteki askeri kuruluşların depolarındaki silahlara el konuldu. Silahlanan yüzlerce sivil Tiran'ın dış mahallelerinden birinde bulunan İsveçli bir firmaya ait un deposunu bastıktan sonra 650 ton unu bisiklet ve eşeklere yükleyerek götürdüler.

Gizli polis örgütü Şik'e bağlı birlikler olay yerine gelmelerine karşın herhangi bir müdahalede bulunmadılar.

Başkentin dışındaki kentlerde genel olarak kargaşa hakim. Silah depoları basılıyor, gençler ellerine geçirdikleri silahları havaya ateşleyerek dolaşıyor. Tiran'ın 30 km. kuzeyindeki Lak kentinde de halkın karakolları basarak gözlem altında bulunan 49 kişiyi serbest bıraktırdığı bildiriliyor. Tiran'ın 160 km. kuzeydoğusundaki Bayram Kürrü ve Kukes kentlerinde de halk askeri kışlalara girerek silahları ele geçirdi.

Ayaklanma kuzeye yayılırken, Vlore'deki isyancı önderler Berişa'nın muhalefet güçleriyle erken seçimler için yaptığı anlaşmaya uyacaklarını, ancak Berişa görevinden ayrılmadıkça başka hiçbir uzlaşmaya girmeyeceklerini bildirdiler. Ülkenin öteki isyancı kentlerinin hiçbirinden uzlaşma çağrısına olumlu yanıt gelmedi.

Bugüne kadar üç milyon nüfuslu Arnavutluk'ta halkın eline 150 bin tüfeğin geçtiği tahmin ediliyor. Aynı zamanda isyancıların elinde tanklar, uçaksavarlar, ağır toplar ve hatta jet savaş uçakları bulunuyor.

Pazar günü isyana katılan Permet kentinde bir isyancı lider "şu an Arnavutluk'ta her ailenin elinde en az bir silah bulunuyor," dedi. İsyancı lider Limpi Mango, "kentler peş peşe halkın eline geçerken silahları teslim etmek kadar aptalca bir şey olamaz. Bu tam kazanırken yenilgiyi kabullenmek gibi bir şey olur," diyor.

Bugüne kadar Adriyatik liman kentleri Vlore ve Saranda'nın yanı sıra içerideki kentlerden Delvine, Cirokaster, Tepelene, Permet ve Berat isyancıların eline geçti.

Askerler isyan saflarında

Ben Bluşi (*)

Tiran - Kendisi de Komünist Parti'nin eski yöneticilerinden olan Sali Berişa, geçtiğimiz beş yıl boyunca ''komünizme ölüm" sloganlarıyla kurduğu yeni rejiminde muhalefet liderlerini, bağımsız gazetecileri, başarılı işadamlarını, etnik azınlıkları olduğu kadar, adıyla hiçbir ilişkisi olmayan Demokrat Parti'sindeki muhaliflerini de baskı altına almıştı.

Hala iktidarı halka hesap verme sorumluluğuyla elinde tuttuğu bir mevki değil baba mirası olarak gören Berişa bütün bu yıllar boyunca komünizmle mücadele adına Batı'nın desteğini arkasında bulmuştu.

Oysa Berişa, Batı'nın desteğini, hükümetinin düşmanı olarak gördüğü güçlerle savaşacak bir sistem ve devlet kurmak için bütün gücü ve enerjisiyle kullanıyordu.

Arnavutluk mahkemeleri, başsavcılık ve gizli polisin bütçelerinin yarısından fazlasını Berişa'nın karşıtlarına iftira atmak ve onları jurnallemek için kullandıklarını söylemek abartı sayılmamalı.

Sonuçta beş yıllık 'demokrasi' uygulamasından sonra Arnavutluk'ta şimdi eskisinden de güçsüz bir devlet var. Bu 'demokratik' devlet iki aydır özel bankacılık sistemini yönetmek, ya da özel radyo ve televizyonları serbest bırakmaktan olduğu kadar ordu cephaneliklerini korumaktan ya da devlet binalarının yakılmasını önlemekten de aciz olduğunu gösterdi.

Arnavutlar çıbanın başının kim olduğunu çok iyi biliyor: Bu kişi iktidarı elden kaçırmamak için orduya halka saldırma emrini veren başkan Sali Berişa'dan başka kimse değil.

Son günlerde Batı basını Arnavutluk başkanının barış önerilerine ilişkin pek çok haber geçse de şu yaşadıkları büyük günlerde elde ettikleri başarılarla gönenen Arnavutlar uzlaşmanın kaynağının başka yerde olduğunu gayet iyi biliyorlar: Arnavutluk ordusunun yüzde 70'i birliklerini terk ederek isyancıların safına geçti.

Ancak, Batı'nın kendini kandırmaması gerek. Eğer ordunun ayaklanması olmasaydı Berişa isyanı tanklarla ezmekte zerre kadar tereddüt etmeyecekti.

Ancak ordu kendi Kalaşnikovlarını kuzeye başkente doğrulttuğu zaman Berişa bugüne kadar sürdürdüğü demir yumruk politikasından vazgeçip iktidarı paylaşmaya razı olabildi.

Bu kuvvet oyununun faturası inanılmayacak kadar ağır oldu. Üç ay içinde Arnavutlar iki milyar dolar kaybetti, yaklaşık iki yüz insan öldü ve 200 bin insan silahlandı. Bugün Arnavutluk halkı tarihinde hiçbir zaman olmadığı kadar silahlandı. Hiç kimse tarafından denetlenemeyen yeni bir ordu doğdu.

Vlore'deki kaynaklar silahların on yıldan önce toplanamayacağını söylüyor. En iyimser olanlara göre bile bu işin üç yıldan önce gerçekleştirilmesi olanaksız. Hangi hükümet başa gelirse gelsin halkı silahlarını teslime ikna etmekte zorlanacak ve bu silahlar bölgede uzun süren bir sıkıntı yaratacak.

Bunları geri satın almak mümkün tek yol gibi görünüyor. Arnavutluk politikası bütünüyle iflas etmiş olan Batı'nın bunu aklından çıkartmaması gerek. Özellikle gıda sıkıntısının başgöstermekte olduğu güney Arnavutluk'ta devlet silahları ekmekle değiş tokuş edebilir ya da basbayağı para ödeyerek bunları geri satın alabilir.

Bu silahları geri alma süreci daha da gecikecek olursa Çeçenya'daki gibi savaş ağalarının doğması kaçınılmaz ve bunların macera hevesleri Arnavutluk sınırları dışına da taşabilir.

Daha şimdiden Saranda, Cirokaster ve Vlore kentlerinde kimisi eski subaylardan oluşan yerel önderler ortaya çıkmaya başladı bile. Bu, her geçen gün bunların ellerine geçirdikleri silahlara ve yeni komutanlarına daha çok alışmaları demek. Şu anda Güney Arnavutluk halkı başkanın gitmesinden –hem ülkeden hem koltuğundan gitmesinden– başka bir şey istemiyor.

Ama bir ay daha böyle gidecek olursa durum değişebilir. Ayaklanmaya önderlik eden bu subaylar örgütlenip zafer kazanmış olarak görüşmeye oturduklarında var olan siyasal muhalefetin güneyde otorite tesis etmesi çok güçleşebilir.

Güney Arnavutluk'ta muhalefetin tam bir güvene sahip olduğu söylenemez. Ama askeri anarşinin askeri güce dönüşmemesi için yardıma ihtiyacı var.

Sali Berişa ülkenin ilk demokratı olmak için verdiği sözü çiğnedi. Ülkenin ilk demokratı değil son diktatörü oldu. Berişa'ya tam destek vermiş olan Batı'nın yüzü kızarmalı. (IPS)

(*) Ben Bluşi, Tiran'da yayımlanan bağımsız Koha Jone gazetesinin yayın yönetmeni. Gazetenin idarehanesi 2 Mart'ta hükümet yanlısı kişilerce basılarak tahrip edildi, gazeteciler tutuklandı, dövüldü ve kaçak yaşamak zorunda bırakıldı.

Üç milyon nüfuslu Arnavutluk'ta 150 bin tüfek halkın eline geçti.

Aydınlık Yol, iş başında....

Tutuklanmış Aydınlık Yol sempatizanları

Lima- Peru'da Tupac Amaru Hareketi'nin (MRTA) 72 kişiyi Japon Büyükelçiliği'nde rehin alması olayı, MRTA'dan çok daha büyük bir örgütlenmeye sahip olan Aydınlık Yol gerilla hareketini gölgede bırakmışa benziyor.

Bununla beraber Peru Devlet Başkanı Alberto Fujimori'nin adını ilk kez Aydınlık Yol'un baskını ile adını duyuran yerli bir topluluğun yaşadığı Roı Ene'nin merkezindeki ormanlık bölgeye yaptığı ziyarete çok sayıda Japon ve Perulu gazeteci katıldı. Ashaninka kabilesinden Samuel Chiquirene Fujimori ve basın temsilcilerine, gerillaların bir yıldan fazla bir süredir doğal kabilenin 43 üyesini esir aldığını söyledi. Bozuk İspanyolcasıyla kendisi ile birlikte altı arkadaşının esirlerin ormanın daha korunaklı bir bölgesine taşındığı sırada kaçmayı başardığını anlatan Chiquirene'e göre, gerillalar Manzaruben kasabasına 1996 yılının sonlarına doğru geldiler. Kadın, erkek, çocuk tüm ahaliyi kendilerine katılmaya çağıran gerillaların kaçmaya kalkışan 27 kişiyi de vurduğunu söyledi. Oysa, bu olayların yaşandığı 1996 yılının Aralık ayında Japon gazetecilerin tümü MRTA'nın Japon Büyükelçiliği'ndeki baskınını izlemek üzere Lima'da bulunuyordu.

Japon gazetelerinde yer almayı başaran Chiquirene'nin hikayesi Perulu basının "ilgisini pek çekmemişti".

Peru'nun en önemli gerilla örgütlenmesi olan Aydınlık Yol'un eylemi kamuoyunun ilgisini Japon elçiliğine baskın olayı kadar çekmese de basının elçilik olayına da ilgisi giderek azalıyor. Nitekim, elçilik baskınından tam üç ay sonra Lima'da olayı izlemek üzere kalan yabancı gazeteci sayısı sadece 100. Oysa Aralık ayında binin üzerinde gazeteci Lima'ya akın etmişti.

Peru basını elçilik baskınına hâlâ birinci sayfalardan yer verse de birçok politik gözlemci bugünlerde adı sıkça geçen Aydınlık Yol hareketinin Peru demokrasisini tehdit eden en büyük örgüt olma özelliğini yitirmediğini belirtiyorlar. Politika uzmanlarından Carlos Reyna, "Aydınlık Yol, hükümeti o kadar ürkütüyor ki, 'Aydınlık Yol da aynı yolu dener' endişesi ile MRTA'nın tutuklu arkadaşlarını esirlerle değiştirme teklifini kabul etme olasılığı da giderek azalıyor. İşte Aydınlık Yol bu kadar büyük bir güç" diyor.

Birçok analist MRTA'nın diplomatik alanda başarılı bir görüntü vermesinin "umut verici" olduğunu, ancak yerel bir askeri kışlayı işgale hazırlanan bir diğer gerilla grubunun 8 Mart'ta yakalanmasının gerilla hareketinin Peru'da hâlâ etkili bir güç olduğunu kanıtladığını söylüyorlar. Ayrıca, elçilik baskını da dahil tüm bu gelişmeler, Fujimori'nin iki yıl önce, "Aydınlık Yol da MRTA da hem askeri, hem de politik olarak bozguna uğratılmıştır" açıklamasının inandırıcılığını ortadan kaldırmaya yetiyor.

Peru Komünist Partisi siyasi komisyon üyelerinden Guillermo Herrera, Manzaruben'deki yerli topluluğun esir alınması olayını dışarda bırakırsak, Aydınlık Yol'un eylemliliğindeki azalmaya şüpheyle yaklaşıyor. Oysa, 1988 yılında eylem sayısı günde yediye ulaşan Aydınlık Yol geçen yıl sadece iki eylem yapmıştı.

Diğer gözlemci Aydınlık Yol'un askeri eylemlerini azaltmasını, politik adımlar atmayı tercih etmesinde ve liderleri Abimael Guzman'ın yakalanmasından sonra örgütte yaşanan çözülmeyi onarmak isteğine bağlıyorlar. "Pişmanlık yasası"ndan yararlanan Aydınlık Yol üyelerinin sayısı giderek azalıyor. Herrera ise Aydınlık Yol'un kentlerde "rondas" adı verilen paramiliter hükümet güçlerinin göz açtırmaması nedeniyle örgütlenemediğini, daha çok yoksul kırsal alanlarda örgütlenmeye ve güçlenmeye devam ettiğine işaret ediyor. Gerçekten de "pişmanlık yasası"ndan yararlanan Aydınlık Yol üyelerinin sayısının giderek azalması oldukça dikkat çekici.

Yine Herrera'ya göre Fujimori'nin liberal ekonomi programının işsizliği giderek artırması, kırsal bölgelerdeki gerginliği tırmandırıyor. Aydınlık Yol ise hazır Peru polisi MRTA olayına kilitlenmişken, bu bölgelerdeki gücünü artırmaya çalışıyor.

Antik/a bir harekat

Tunçay KULAOĞLU

Truva savaşının mitolojik kahramanı Kastor adını bu kez Almanya'nın en büyük polis harekatına yol açan nükleer artık varillerine verdi.

Truva savaşına kaç kişinin katıldığını bilmiyoruz ama "Kastor" adı verilen nükleer çöp varillerinin nakliyatını otuz bin polis korudu. Güney Almanya ve Fransa'daki nükleer santrallardan toplanan nükleer çöplerin Kuzey Almanya'nın Gorleben kasabasındaki geçici depoya konmasını istemeyen Wendland eyaleti halkı FAC tarihinde eşi benzeri görülmemiş bir direniş örgütlediler.

Kastor varilleri (son nakliyatta altı adet) 800 derecelik ateşe yarım saat dayanabilecek ve dokuz metrelik bir yükseklikten düşme rizikosu (48 km/h) hesaplandıktan sonra, duvarları 44 cm dökme demirden yapılmış altı metre uzunluğunda nesneler. Hani taşa çarpsan bir şey olmaz denen cinsten şeyler ama asıl sorun varillerin içindeki uranyum atıkları. Gama ve nötron ışınları o kadar yüksek ki varillerin dış yüzeyindeki ısı 40 dereceyi buluyor. Çevreye yayılan radyoaktivite hakkında ise uzmanlar, politik konumlarına göre tavır alıyorlar. Varilleri, yanından yürüyerek koruyan polisler devlete göre 2 saat içinde yıllık dozlarını alıyorlar. Eleştirel kimi araştırmacıların verilerine göre yıllık doza 16 saniyede ulaşılıyor. "Refakatçı" polisler ise her dört saatte bir değiştiriliyor!

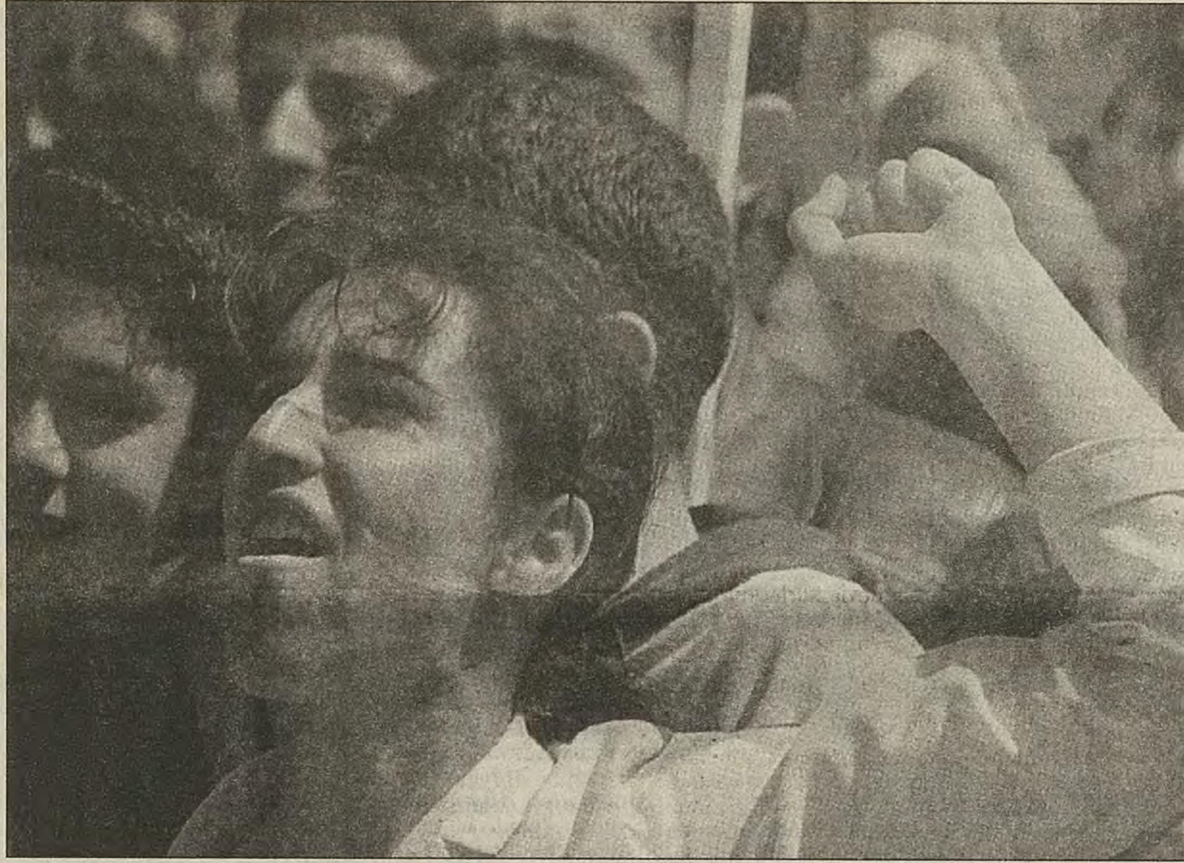
Direnişin asıl gerçekleştiği alan yüzlerce kilometrelik tren yolculuğundan sonra varillerin kamyonlara yüklenip depoya ulaştırılmaya çalışıldığı son 20 kilometrelik yolun çevresi. Buraya gelene kadar da birtakım engellerin aşılması gerekiyordu. Örneğin trenlerin kullandığı elektrik hatlarına fırlatılan kancalar ve çapalar; yol boyunca kendilerini raylara zincirleyen ve hatta betonlayan militanlar, rayların altını oyan "gece fareleri", binlerce polisi barındırması planlanan okul salonlarını işgal eden öğrenciler, Kastor'un yola çıkmasını protesto etmek ve kamuoyunun duyarlığını artırmak için Berlin'de elektrik sistemlerine girerek trafik lambalarını kırmızıya kilitleyip trafiği felce uğratan "vatan hainleri" ve benzerleri. Direnişçiler Gorleben yönündeki iki güzergahtan birini tamamen kullanılmaz duruma getirdiler. Bazen kazma kürekle yolun altını oyarak, bazen seksen küsur traktörü iç içe sokarak, bazen de yolun ortasına duvarlar örerek. Yollardan birinin kullanılamayacağını günler öncesinden gören atom devleti, tek geçiş güzergahını korumak için bütün gaddarlığını ortaya koydu. Direnişçi militanlar son güzergahı da kullanılmaz hale getirmesinler diye 20 kilometrelik yol boyunca her 50 metreye bir polis arabası dikildi ve farları bütün gece açık tutuldu. Son gece devriye arabalarının akülerinin tüketildiği bu "önlemle" geçtikten sonra sabah Kastor kamyonları yola koyuldu. Yolda yeni sürprizler bekliyordu. Bütün geceyi çevredeki köylülerin verdiği samanların üzerine yaydıkları uyku tulumları içinde geçiren binlerce insan Kastor'ları oturarak karşıladı. Önce nazik bir şekilde tek tek polisler tarafından taşınıp yol kenarına atıldılar. Ama yoldan taşınan, tulumunu samanını alıp arkaya geçiyor ve yeniden yere oturuyordu. Polis bu taktikle 20 kilometreyi yüz yılda aşacağını anlayınca önce su fışkırtıcıları devreye soktu, ama insanların bütün soğuğa ve ıslaklığa rağmen direndiğini görünce "kalleşlik" yapıp sıktıkları suyun içine göz yaşartıcı ilaç koyup mertliği bozdular. Çünkü şimdi suyu yiyen doktora koşmak zorunda kalıyordu. Üstelik polisler harekat alanında bulunan sağlık ekiplerini de dövmeye başlamıştı. Nezaketle (!) yoldan kaldırılan göstericiler aradan kısa bir süre geçtikten sonra polisin yeni bir taktiği karşısında tamamen çaresiz kaldılar. Her göstericiyi en az iki polis kaldırmak zorunda kaldığından ekonomik olmayan bu mücadelede yeni bir yol denendi ve tuttu: "Burundan kaldırma" ! Robocop görünüşlü polisler parmaklarını yerde oturan göstericilerin burunlarının deliklerine sokup ayağa kaldırmaya başladılar. Sonuç: Kastorlar 20 kilometreyi bütün bir günün sonunda aşıp depoya ulaştılar ama göstericiler kazandı! Bu sefer altı adet taşınan Kastorlardan daha 412 tane (!) var ve her seferinde böylesi bir harekat olanak dışı!

Egemenlerin nükleer reaktörlerin yeniden inşası yolunda kaybettikleri politik ve ahlaki mevzileri tekrar kazanmak için sosyal demokratlarla birlikte seferberliğe çıktığı bugünlerde Wendland direnişi "öldü" denen nükleer karşıtı hareketin militan, militan olduğu kadar da yaratıcı, eğlenceli ve asık suratlı olmayan direnişiyle bir duvara tosladı. İyi de oldu! Çünkü göstericilerin hemen ardından Çevre Bakanı Merkel çözüm için kapsamlı görüşmelere gerek olduğunu açıkladı. 1997 yılı içinde başka bir Kastor nakliyatının olmayacağı da gösterilerin hemen ardından açıklandı. Durum onu gösteriyor ki, yeni bir Truva savaşına gerek kalmayacak...

Koalisyonda özelleştirme kavgası

Ekonomi Servisi - Koalisyonun RP kanadı ile DYP kanadı arasında mektuplaşma ile su yüzüne çıkan rahatsızlık ekonomiyi kurtarmak için bel bağlanan özelleştirmede fiyaskoya yol açtı. Uzmanlar, özelleştirmenin hızının kesildiğini, 1997 için bütçeye gelir olarak yazılan 585 trilyon liralık (yaklaşık 5 milyar dolar) gelirin elde edilmesinin mümkün olmadığını öne sürüyorlar. Ekonomide "bahar havası" yorumlarına temel dayanak olarak gösterilen ve yılın ilk ayında büyük bir hızla gerçekleştirilen toplam 1 milyar dolara yakın 19 özelleştirme ihalesi hala karar bekliyor.

Siyaset alanında son dönemde yaşanan sıcak gelişmeler, Refahyol hükümetini ekonomide ve özellikle özelleştirmede adım atmaktan alıkoyuyor. İktidarının ilk günlerinde yaptığı ücret zamları vb. ile aldığı avansı hızla tüketen Refahyol, Erdemir gibi kritik özelleştirmelerin işçilerin tepkilerini yükseltmesinden çekiniyor. Refah Partisi, zaten çok gönüllü olmadığı, daha çok yandaşlarını nemalandırmanın bir aracı olarak gördüğü özelleştirmenin kendisine çevrilmiş yeni bir silah haline dönüşmesinden korkuyor. Siyasetin nereye doğru evrileceğini kestirilemediği bir ortamda karşısına bir cephenin daha açılmasını göze alamıyor.

Ekonominin patronu

Geçen yıl ve bu yılın ilk haftalarında hemen hemen haftada bir kez gerçekleştirilen Özelleştirme Yüksek Kurulu ve Ekonomik Kurul toplantıları yaklaşık iki aydır yapılamıyor. Siyasette yaşanan sıcak gelişmeler ile koalisyonun RP'li ve DYP'li ekonomiden sorumlu bakanları Fehim Adak ve Ufuk Söylemez arasındaki çatışmalar nedeniyle başta özelleştirme olmak üzere bir çok ekonomik kararlar alınamıyor. İki bakan arasındaki çatışmaların bir nedeni son sıcak gelişmeler nedeniyle hükümetin tamamen siyasi alana sabitlenmesi. MGK kararları öncesinden başlayan süreçte hükümette ortak olmalarına karşın RP ve DYP'nin birbirine sırtını dönememeleri ekonomik düzenlemeler için adım atmalarını da zorlaştırıyor. Refah, gerektiğinde bir koz olarak kullanabilmek için özellikle özelleştirmede iplerin kendi elinde olmasını istiyor. DYP kanadı ise, yıllardan beri borazanlığını yaptığı özelleştirmenin kendi hanesine bir artı puan olarak yazılmasını istiyor. Hiç olmazsa burjuvazinin bir kesiminin desteğini bu yolla arkasına alabileceğini hesaplıyor. Bu nedenle kaynakların paylaşımı esnasında musluğun başında kendisi olmak istiyor. İki ortak arasındaki bu çıkar çatışması, hükümette "ekonominin patronluğu" üzerine RP'li Devlet Bakanı Fehim Adak ile DYP'li meslektaşı Ufuk Söylemez arasında bir çekişme olarak yansıyor. RP'li bakan Adak, özelleştirmenin yanısıra, ithalat rejimi de olmak üzere ekonomi alanındaki bir çok düzenlemeye karşı çıkıyor ve düzenlemelerin yapılmasını engelliyor.

İlginç gerekçeler

Özelleştirme Yüksek Kurulu 17 Ocak'tan bu yana toplanamıyor. Kurul'un toplanamamasındaki gerekçeler ise hayli ilginç. Resmi gerekçelerden biri "Mehmet Ağar'ın kızının ölümü". Bir diğeri, Kurul üyesi olmayan "Başbakan Yardımcısı Tansu Çiller'in yurt dışında bulunması."

Öte yandan, siyasi çekişmelerin yanısıra, özelleştirmenin kendisi de hükümeti zora sokacak sorunlar içeriyor. Siyasette sıcak günlerin yaşandığı bir dönemde özellikle hükümetin Refah kanadı, işçilerden ve diğer çalışan kesimlerden tepkisini yükseltecek adımlar atmaktan çekiniyor.

Sıkıntılı ihaleler

ÖYK'nın gündemindeki kritik kararların en önemlisini sadece iki teklif alınan Erdemir'in yüzde 30-40'ının özelleştirilmesiyle ilgili ihaleye devam edilip edilmeyeceği oluşturuyor. Kağıt üzerinde Özelleştirme İdaresi'nin yetkisinde bulunan ihaleye devam edilmesi ya da ihalenin iptali kararının ÖYK'dan çıkacağı biliniyor. Hükümetin, Mart sonu-Nisan ayı başında Türkiye'ye davet edilen IMF'ye "prestij özelleştirme" olarak sunmaya hazırlandığı Erdemir için bu haliyle ihaleye devam edilmesinin, yeterli rekabet oluşumunu engelleyebileceği savunuluyor. Ancak Erdemir ihalesinde hükümet açısından en kritik konuyu Erdemir işçisinin ve Ereğli halkının tepkisi oluşturuyor.

ÖYK'nın önündeki ikinci kritik konuyu ise Kurtalan ve Ergani Çimento Fabrikaları'na en yüksek teklifi Türkiye genelinde bir çok çimento fabrikasına sahip bulunan Uzanlara ait Rumeli Çimento'nun vermesi oluşturuyor. Daha önce Uzanlara bölgesel tekel yaratacağına ilişkin tepkiler nedeniyle bazı çimento fabrikaları verilmemişti. Burada, Uzanlar dışında çimento üreticisi diğer sermaye gruplarının baskısı da önemli bir rol oynuyor. Ancak, sözkonusu çimento fabrikaları için verilen ikinci en yüksek tekliflerin Rumeli Çimento'nun teklifinin çok altında olduğu, bu nedenle ÖYK'nın ya fabrikaları Uzanlara satılmasını kabul edeceği ya da ihaleyi tümüyle iptal yoluna gideceği savunuluyor.

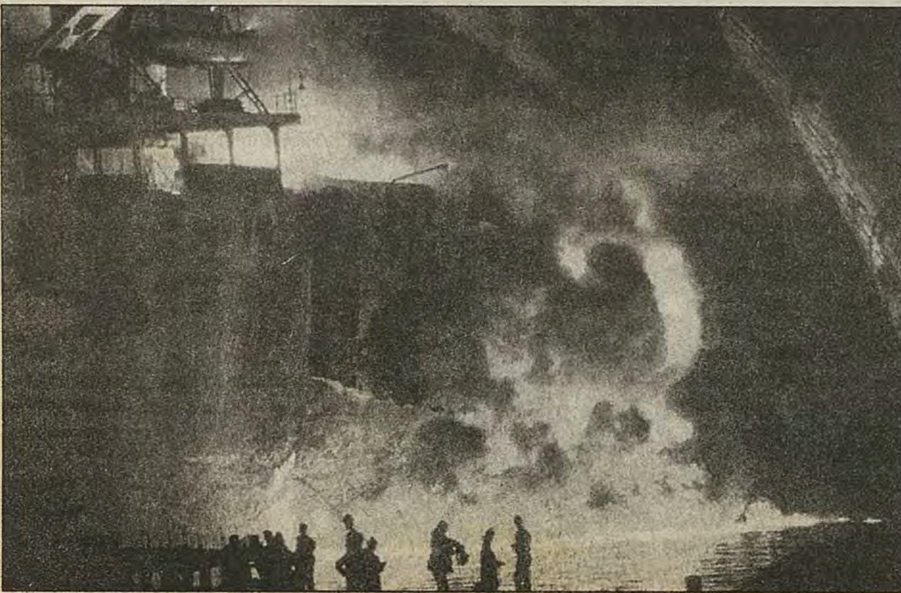
Trakya Limanı İşçileri Girişim Grubu'nun 30 yıllığına 134 milyon dolar teklif verdiği Trakya Limanı'nın üçüncü sıradaki Aksu İplik 'e verilmesiyle ilgili Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'nın önerisi de ÖYK'nın bir başka sıkıntılı konusunu oluşturuyor.

Tanker yandı, tartışması sürüyor...

Geçen ay yanan "TPAO" isimli tankerin satışını RP'li Fehim Adak'ın engellediği ileri sürüldü. Özelleştirme İdaresi yetkilileri ise tanker yangınını özelleştirme kampanyasında kullanmaya çalışıyor.

Söz (Ankara) - Tuzla Aydınlık koyu tersaneler bölgesinde bulunan Gemsan Tersanesi'nde bakım gördüğü sırada, 13 Şubat'ta yanan Denizcilik İşletmesi ve Tankerciliği A.Ş.'ye (DİTAŞ) ait Türkiye'nin en büyük tankeri olan "TPAO" isimli tankerle ilgili tartışmalar sürüyor.

İstanbul'a korkulu günler yaşatan ve Tuzla'da geniş bir bölgede çevre kirliliğine de yol açan tanker yangınının üzerinden bir ay geçti. Yangında yaralanan itfaiye erlerinden ikisi yaşamlarını kaybetti. Tankerin bakıma alındığı Gemi Yan Sanayii A. Ş'nin (GEMSAN) sahipleri arasında DYP'ye yakın isimlerin bulunduğu ve 410 bin dolarlık bakım işinin bu yüzden GEMSAN'a verildiği basında birkaç gün yazıldı, sonrasında herşey unutuldu.

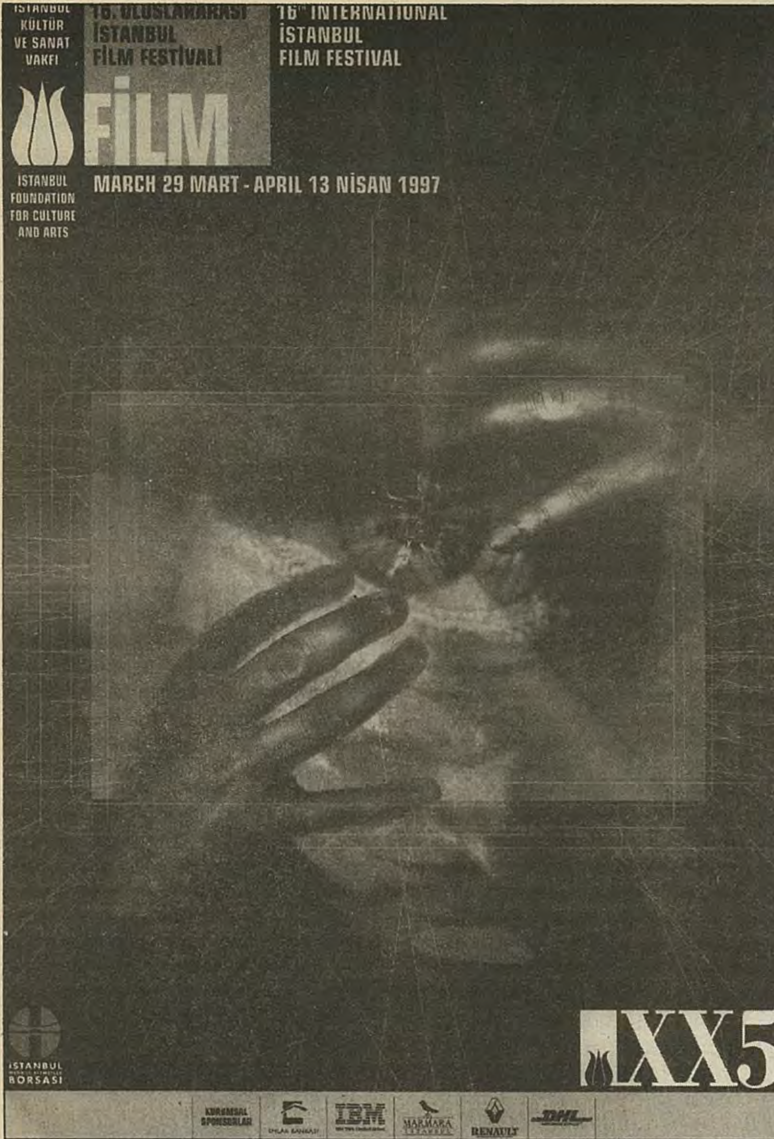

Özelleştirme İdaresi Başkanlığı (ÖİB) yetkilileri tanker yangınını özelleştirme kampanyasında kullanmaya çalışıyor. ÖİB yetkililerinin dedikleri doğruysa, geçen yılın eylül ayında söz konusu tankerin satışı için DİTAŞ'ın yaptığı izin başvurusuna ilişkin karar özelleştirme Yüksek Kurulu'nda imzaya açıldı. Karar, başta Başbakan Necmettin Erbakan olmak üzere kurul üyesi Sanayi ve Ticaret Bakanı Yalım Erez, Maliye Bakanı Abdüllatif Şener ve Devlet Bakanı Ufuk Söylemez tarafından imzalandı. Ancak kurulun beşinci üyesi olan Devlet Bakanı Fehim Adak oybirliği gerektiren kararı imzalamamakta inat etti. Bunun üzerine tankerin satışı suya düştü.

Fehim Adak'ın kararı imzalamamasına gerekçe göstermediğini ifade eden ÖİB yetkilileri, eylül ayında ihale açılmış olsaydı, tankerin en geç şubat sonuna kadar özelleştirilmesinin tamamlanmış olacağını belirtiyor. ÖİB yetkilileri satışın niçin gerekli olduğunu açıklarken de, 1980 yılında imzalanan uluslararası bir anlaşmaya göre, 20 yaşını aşan tankerlerin Avrupa limanlarına girişinin yasaklanması olduğunu savunuyorlar. Özelleştirme İdaresi yetkililerine göre, Türkiye'nin en büyük tankeri olan TPAO'nun ancak Afrika ve Uzakdoğu limanlarına giriş izni bulunuyor ve bu nedenle en doğru yöntemin tankerin özelleştirilmesi.

Fehim Adak'ın TPAO tankerinin özelleştirilmesine ilişkin kararı imzalamamasının arkasında daha başka ne gibi gerekçe var bilemiyoruz. Ancak, ÖİB yetkililerinin bu çabası bize, Hıfzı Veldet Velidedeoğlu'nun "İlk Meclis" adlı kitabında yer verdiği bir anısını hatırlattı:

Doğu Karadeniz bölgesinde görev yapan bir yargıcın önüne günün birinde bir dava gelir. Davada, adam karısının ölümüne sebebiyetten yargılanmaktadır. Hakim, "Olay nasıl oldu", diye sorar. Adam, "Efendim büyükçe bir ağacı kesiyorduk. Ağaç aşağı kaçmasın diye iple bizim karıya bağladım. Aptal karı sıkı durmayınca, hem canından oldu, hem de güzelim ağaç uçuruma yuvarlandı" der.

16. Uluslararası İstanbul Film Festivali 29 Mart'ta başlıy

Cennet sineması

BUNLARI KAÇIRMAYIN!

* Dünyaca ünlü sessiz film "Metropolis", bu yılki festivalde gerçekten özel bir gösteriyle yeniden gösterimde. Film, Alman Orkestra şefi Berndt Heller'in yönetimindeki İstanbul Devlet Senfoni Orkestrası'nın seslendireceği özgün bir beste eşliğinde yeniden gösteriliyor.

*Son yılların en çarpıcı yönetmenlerinden Peter Greenaway, bu yılki festival kapsamında İstanbul'a geliyor. Yönetmenin "Sayılarda Boğulmak" adlı yapıtı kendisinin de katılacağı bir gösteriyle sunulurken sanatçı bir de söyleşi yapacak.

* Dünyaca ünlü yönetmen Elia Kazan da (namı diğer Kayserili!) festival komitesince kendisine verilecek olan "Yaşam Boyu Başarı Ödülü"nü almak üzere festival kapsamında İstanbul'a geliyor.

Baki KOŞAR

"Aşk"ın mevsimi olan ilkbahar ayında, tam on altı yıldır kesintisiz olarak bir ritüel, muhteşem, görkemli bir şölen halinde can buluyor. Uluslararası İstanbul Film Fesivali, tam on altı yıldır aralıksız olarak her yılın Mart ayının sonunda başlayıp Nisan'ın ortasına kadar devam ediyor. "Aşk"ın ve "kıpır kıpır duygular"ın ayı Nisan, başka bir aşkla kendi karşı konulamaz büyüsüne çağırıyor bizleri; sinemaya, sinemanın muhteşem cazibesine!.. Biri soyut biri somut iki çok boyutlu olgu böylece aynı dönemde birbiriyle kesişiyor, buluşuyor, içiçe giriyor.

16.Uluslararası İstanbul Film Festivali, bu yıl Mart'ın 29'unda başlıyor işte. Beş kıtadan 130'u aşkın film, sinemaseverleri, sinemayla hem izleyici, hem de profesyonel düzeyde ilgili herkesi çağırıyor.

Uluslararası yarışma

Festivalin bu yılki "Uluslararası yarışma" bölümünde toplam 10 film yarışıyor. Fransa'dan Olivier Assayas "İrma Vep", Avustralya'dan Paul Cox "Lust and Revenge (Şehvet ve İntikam)", Ukrayna'dan Marry Harron "I Shot Andy Warhol (Andy Warhol'u Vurdum)",Japonya'dan Yoichi Higashi "Düşler Köyü", ABD'den Julian Schnabel "Basguiat", Yunanistan'dan Fotini Siskopoulou "Satılık Yaşam", Filistin'den Elia Süleyman "Bir Kayboluşun Güncesi", Çin ve Hong Kong'tan Wu Tianming "Maskeler Kralı" ve İsviçre'den Jan Troell "Hamsun" isimli yapıtlarıyla katılıyorlar bu bölüme.

'Ermiş Clara'dan 'Çarpışma'ya...

Festivalin bu yılki "Sanatlar ve Sinema" bölümünde ise ikisi belgesel ikisi de deneysel olmak üzere toplam 4 film yer alıyor: Laury Granier'in "Mumya'ya Mum". Saguneil'in "Sinemam", Krzystof Wierzbicki'nin "Krzysztof Kieslowski: Şöyle Böyleyim" ve Frederik Wiseman'ın "La Comeddia Française veya Oynanan Aşk" adlı yapıtları.

Sinema kadar derinlikli ve boyutlu başka bir dünya olan edebiyatın yine sinemayla öpüştürülmesi yolunda atılan adımları somutlayan festivalin "Edebiyattan Beyazperdeye" adlı bölümündeki filmler ise şunlar: Sergei Bodrov'un "Kafkas Mahkumu", David Cronenberg'in "Çarpışma", Carlos Diegues'in "Tieta", Ari Folman'un "Ermiş Clara", Jorge Fons'un"Mucizeler Sokağı", Udayan Prasad'ın "Kardeşlerin Başı Dertte" ve Lyenne Stopkewich'in "Öpülmüş" adlı yapıtları.

Festivalin geleneksel "Anısına" bölümünün bu yılki isimlerinden biri, ünlü İspanyol yönetmeni Luis Bunuel. Büyük ustanın 1929 yılında 16 mm olarak kotardığı "Bir Endülüs Köpeği" adlı filminden 1977 yılında yaptığı "Arzunun Şu Karanlık Nesnesi" adlı filmine kadar bütün yapıtlarını toplu halde izleme şansına sahip olacağız... "Anısına" bölümünün bir diğer ismi ise Polonya'dan çarpıcı bir ses: Krzysztof Kieslowski. Yönetmenin "Dekalog" adlı yapıtını 5 seansta, "Kieslowski'nin 14 tane olan belgeselleri"ni ise 3 ayrı programda izlemek mümkün. Attila İlhan'ın çalıntı olduğu iddia edilen ve bu nedenle zamanında hayli gürültü koparan "Yalnızlar Rıhtımı" filmini anımsayacaksınız. Çolpan İlhan ile Sadri Alışık'ın başrollerini paylaştığı film hani. İşte "Sisler Rıhtımı" adlı Fransız filmi, o dönemlerde yoğun olarak gündeme gelmişti. Marcel Carne de bu ünlü yapıtıyla festivalin "Anısına" bölümünün bir diğer ismi.

Bu bölümün İtalya'dan da bir konuğu var. Bileceksiniz: Marcello Mastroianni. Ünlü oyuncu, Raul Ruiz'in Fransa/Portekiz ortak yapımı olan "Three Lives and One Single Death (Üç Yaşam Bir Ölüm)" adlı filmiyle anılıyor.

'Ustalara saygı'...

Festivalin yine geleneksel "Ustalara Saygı" bölümünde bu yıl tam 20 film yer alıyor. Ustalar mı? Elia Kazan, Jiri Menzel, Claude Sautet, Memduh Ün (Güzel bir vefa örneği. Tebrikler Festival komitesi!).

"Dünya Sinemasının Genç Yıldızları" adlı bu bölüm bu yıl da büyük bir ilgi göreceğe benziyor. Almanya'dan Mathias Allary "Aşk,Yaşam ve Ölüm", Avustralya'dan Peter Duncan "Devrim Çocukları", Norveç'ten Bent Hamer "Yumurtalar", İtalya'dan Wilma Labate "Ber Kuşağım", Ukrayna'dan Hettie McI nald "Güzel Şey", Slovenya'dan Me Pevec "Carmen", Japonya'dan Has guchi Ryosuke "Kum Taneleri Gibi" yine İtalya/Almanya'dan Edoardo Wi peare "Pizzicata" adlı yapıtlarıyla lamlıyorlar sinemaseverleri.

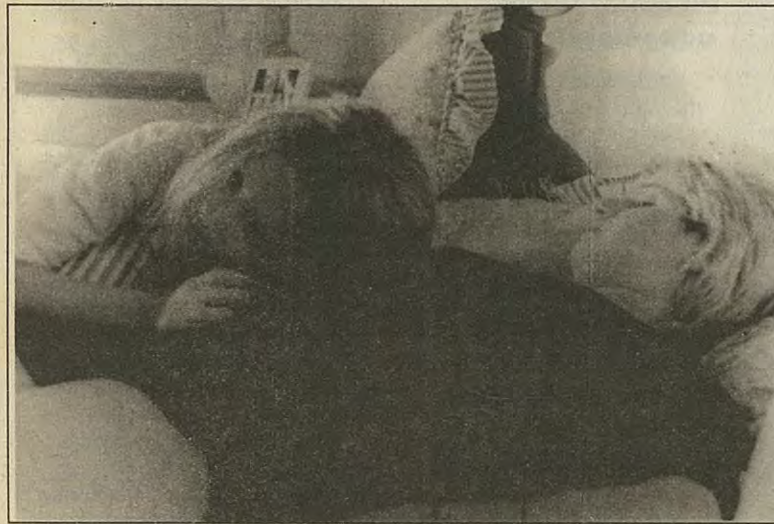
16.Uluslararası İstanbul Film Festi li'nin bir de yeni bir bölümü var: "I dınların Gözüyle Kadınlar". Kadın yarlığını en iyi algılayıp irdeleyebile kadın yönetmenler, bu bölümde "kad sorunsalı ekseninde kotardığı filmle le hem kadınlara hem de erkeklere rensel sanattan birer pencere açıyor Bu bölüme Özbekistan'dan Kamara I malova "Her Yer Karla Kaplıy ABD'den Lisa Kruger "Manny § L Hindistan'dan (Daha önce "Selam Bo bay ve "Missisipi Masala" adlı film riyle tanıdığımız) Mira Nair "Kama S ra", Çin'den İldiko Szabo "Kaltakl Kanada'dan Patricia Rozema "G İnerken" ve Fransa'dan Sandrine Ve set "Noel'de Kar Yağacak mı?" filmleriyle katılıyorlar.

Türkiyeli filmler kaçmaz!

Bu yılki festivalin "Dünya Festiva rinden" bölümünde ise özellikle anı istediğimiz yapıtlar, Tunus/Fransa Belçika ortak yapımı olan Ferid Bo hedir'in "Unutulmaz Bir Yaz", İzl da'dan Thor Fridrikson'un "So Ateş", Vietnam/Japonya ortak yap olan Dang Nhat Minh'in "Sıla Özlen Yeni Zelanda'dan Lee Tamahori' "Bir Zamanlar Savaşçıydılar" adlı fi leri. Festivalin "Amerikan Bağımsız neması" adlı bölümünde de araları Gregg Araki'nin "Kıyamet Kuşa Abel Ferrera'nın "Cenaze Töre Terry Zwigoff'un "Crumb" adlı yapı rının da bulunduğu toplam 10 film alıyor.

"Bir Ülke Bir Sinema" bölümünde yıl Fransa, 9 film ile anılırken, "Bir hir Bir Sinema" bölümünde ise Berli film ile yer alıyor. Festivalin "Ulusal nema" bölümünün tüm filmlerini ka mamanızı öneriyoruz. Çünkü 199 yıllarda büyük bir atağa kalkan Türk neması'nın 10 ürünü yer alıyor bu lümde. "Uçurtmayı Vurmasınlar" miyle büyük bir çıkış yapan bir zam ların "Tarkan" filmleri yönetmeni T Başaran, Ayla Kutlu'nun ödüllü "Sen Gitme Triyandafilis" adlı yapıtından nemaya uyarladığı "Sen de Gitme" yeni filmini festivalde sinema ve ed yat severlerle buluşturuyor. Bu bölün özellikle anmak istediğimiz filmler bazıları da Ömer Kavur'un "Akre Yolculuğu", Muammer Özer'in Ho wood Kaçakları" ve Derviş Zaim'in (daha izlemeye değer!) "Tabutta Röva ta". Festivalin "yarışma dışı" göster cek filmlerinden biri de Yavuz Turgul son derece içli, dokunaklı ve bir o ka da ironik filmi "Eşkıya". Bu kez de çırırsanız artık söyleyecek bir şey bı mayacağız doğrusu!..

Sinemaseverlerin 16. Uluslararası tanbul Film Festivali kapsamında bü lü dünyaya yapacakları 130'u aşkın y culuğunda iyi seyirler diliyoruz...

Manny& Lo
Lisa Krueger - ABD
ABD'den Lisa Krueger, Festival'in yeni bölümü "Kadınların gözüyle kadınlar"da "Manny&Lo" adlı filmiyle yer alıyor. Kaçırmayın deriz!

Akrebin Yolculuğu
Ömer Kavur'un 'Akrebin Yolculuğu' filminden çarpıcı bir kare.

Yol Arkadaşı
Companga Di Viaggio
Peter Del Monte - İtalya
Festival'e İtalya'dan katılan Peter Del Monte'nin "Yol Arkadaşı" filmi, gürülmeye değer yapıtlardan biri.

Kültür komününde bir söyleşi

Bulanlar mutlaka arayanlardır

Cemil VARLIK

Ütopiya dergisini tanıttığımız sayıda, Piya deneyimi hakkında bir yazı yazma sözü vermiştik.

Geçtiğimiz hafta Piyacılar'la buluştuk. Önder Kızılkaya, Seyhun Çelik, Nesimi Aday, Hüsam Küçük ve Cihan Çetin bize Piya'yı anlattılar. Giriştikleri deney ilginçti ve o ölçüde de yaratıcı emeğin düş kırıklıklarıyla deneyde inatlaşma arasındaki macerasını özetliyordu.

Piya bir grup "şiir yazan insanın" 1990 yılında Hilmi Yavuz ve Özdemir İnce tarafından düzenlenen bir girişime yönelik eleştiri temelinde birleşmesiyle ortaya çıktı... Mehmet Çetin, Nevzat Çelik ve Önder Kızılkaya ilk

Tek boyutlu insan üreten bugünkü maddi ve kültürel dünyaya karşı keskin bir karşı koyuştu bu... İnsanlığın kimbilir hangi yeni yüzyılında gerçekleştireceği ütopyaya, çok boyutlu-bütünsel insan düşüne kendi bireysel dünyasında ulaşma isteğiydi...

gençlik yıllarında başkaldırdıkları politik egemenliğin, düşünce dünyamızdaki izdüşümünü sorgulamaya başladılar. Başlangıçta düşünce dünyamıza şiirin penceresinden bakıyorlardı. Birtakım "egemenlerin", şairleri ve şiirleri "iyi ve kötü" diye tasnif etmelerindeki hiyerarşiyi, Jdanov tipinde birtakım Kim–Papalar'ın yarattıkları şair nomenklaturasını kesin bir dille reddettiler.

Bir Piyacı, düşünsel ürünleri belirli bir "güce", "iktidar"a ve "egemenlik" ilişkisine dayanarak değerlendirme girişimlerini kökten reddederken, elemelerin "insan ve zaman" tarafından yapıldığına işaret ediyor. Kendilerini insanlığın ve zamanın yerine koyanları onaylamıyor. Ona göre, yaratılmış ve bize ulaşmış değerleri, bunların yaratıcıları tarihte politik bakımdan gerici bile olsalar, sola benimsetmek için çaba harcamak gerekli... Ve ekliyor, "örneğin şiirini iyi ya da kötü kategorileriyle değerlendirmeksizin 'şiir' saysak bile" diyor, "bir şairin yaşadığımız şu günlerdeki gerici eylemini affedemeyiz. Ona kapalıyız"... Sıvas trajedisi karşısında takındığı tutum nedeniyle İsmet Özel'e böyle yaklaşıyor... Anlıyorum ki, onu şiiriyle değil politik tutumuyla yargılıyor, ama diyelim ki yüzyıl sonra eğer Özel'in şiiri kalacaksa, o şiirin benimsenmesini istiyor...

"Biz kendimizi 'şair' olarak adlandırmıyoruz" diye konuşuyor Piyacılar'dan biri... Ona göre, insanın pek çok boyutu var ve şair nomenklaturasını reddeden bir insanın, öteki insanı düşünsel ya da maddi boyutları ile şiir yazan boyutu arasında bile hiyerarşiye boyun eğmemesi, şiir yazan yanını öteki yanlarından ne üstün, ne de aşağı görmemesi gerekiyor.

Tek boyutlu insan üreten bugünkü maddi ve kültürel dünyaya karşı keskin bir karşı koyuştu bu... İnsanlığın kimbilir hangi yeni yüzyılında gerçekleştireceği ütopyaya, çok boyutlu-bütünsel insan düşüne kendi bireysel dünyasında ulaşma isteğiydi...

Gerçekleşebilir mi?

Bu soru daima umut kırıcıdır. Pek çok insanın yaşamında atılım ruhu hep bu "gerçekleşebilir mi" sorusuyla sararıp solmuştur. Ütopya henüz böyle sorular sormayı öğrenmemiş çocukluk çağımızın yaratıcı cesaretini yansıtır... Ütopya "var yok dinlemez bir çocuk isteğidir..."

Sanırım Piyacılar böyle bir sorudan habersiz olarak işe başlamışlar. İlk iş olarak düşünce dünyamızı hiyerarşik bir düzene sokmakta en amansız rolü oynayan medyayı yok saymışlar... Öyle ki, bir ara yazıp çizdiklerinin yayınlanmasına bile gönülleri razı olmamış... Egemenlik ve iktidar ilişkilerine karşı koyan "benzerleri" ile özgür bir iletişim ağı yaratmaya çalışmışlar... Yüzlerce şiir yazan kadın ve erkeğe ulaşmışlar. Giderek, şiiri işlerinin bir parçası haline getirmişler ve seslerle, görüntülerle uğraşan müzik yapımcıları ve fotoğraf yaratıcılarıyla da iç içe geçip kaynaşmışlar. Bu kaynaşma müzik-şiir birliğinden oluşan ve onbini aşkın insana ulaştırılan etkinliklerle kendini göstermiş... Bu etkinlik, fotoğraf-müzik ve nihayet fotoğraf-müzik-şiir sentezleriyle yol almaya başlamış...

Şimdi Piya farklı bölümlerden oluşan bir kültürevi. Piya ve Zed yayın faaliyetini sürdürüyor. Pİ tanıtım Piya Kültürevi ve Yayınevi'nin bütün ihtiyaçlarını karşılayan bir bölüm. Bu bölüm aynı zamanda İHD gibi örgütlerle olanakları ölçüsünde dayanışmada da bulunuyor. Cafe Piya Kelaynak, özellikle gençlerin uğrak yeri. "Benzerler" burada tanışıyor. Bu tanışmanın ardından gönüllüler üst katlardaki Piya etkinliklerine katılma ve söz söyleme hakkını kolaylıkla elde ediyor. Üst katlardaki çalışmalar "Atelya"da yürütülüyor. "Atelya" üç atölyeden oluşmakta: Müzik, fotoğraf ve söyleşiler bu atölyelerin etkinlikleri...

Medyayı yok saydıktan sonra Piyacılar bir komün haline gelmişler... Yaşamlarını ve düşünsel eylemlerini devam ettirmek için gereken "para" adındaki nesneyi kolektifleştirmişler... İçlerinde hiçbir egemenlik ilişkisine izin vermeme düşüncelerinin doğal sonucu "herkesten yeteneğine, herkese ihtiyacına göre" yasası olmuş...

Piyacıların komün deneyimi, ilk Hıristiyan topluluklarının komünist ilkelere göre kurdukları komünleri andırsa da, onlar, farklı olarak, var olan dünyadaki maddi, ekonomik ilişkiler sisteminin ne yazık ki dışına çıkamamışlar. Çünkü onların üretim faaliyeti, ilk Hıristiyan komünlerinin üretim faaliyetinden çok farklı... Hıristiyan komünleri zaten gelişmemiş olan pazardan yalıtılmışlardı, buğday, üzüm yetiştiriyor, hayvan besliyor, ekmek, şarap ve giysi üreten kendine yeterli bir topluluk halinde yaşıyorlardı. Maddi ihtiyaçlarını kendileri üretiyor, manevi ihtiyaçlara gelince, Dante'nin sözleriyle "paylaştıkça büyüyen bir ruhsal kaynağa" sahip bulunuyorlardı. Ekmek paylaştıkça küçülse bile, inanç paylaşıldıkça büyüyordu.

İlk Hıristiyan komünleri doğup, ölerek birbirini izledi... "Atlantis" ülkesini Platon tasvir etti, Farabi aynı temayı işledi, Bacon, Campanella ve "Ütopya" adlı ünlü yapıtıyla Thomas Morus, ütopyayı insanın düşünce yaşamına taşıdılar. Karl Marx'ın ütopyadan bilimsel olana yöneldiği ne denli sık vurgulanırsa vurgulansın, onun "komünist toplum" idealinden vazgeçtiği söylenemez. Marks da insanlığın "kurtuluş" ütopyasını karartmamış, ona yol açacak maddi ve manevi koşulları bilimsel bir yöntemle inceleyerek "ütopyaya" giden yolda bizleri daha da teşvik etmiştir.

Piyacılar teşvik edilenlerdir

Onların deneyimi maddi ihtiyaçlarını "pazar"dan yalıtarak giderme yönteminden uzaktır. Üretimleri düşünsel alanda kaldı. Onu medya denilen pazarda satarak maddi ihtiyaçlarını giderme yolunu seçmediler. Bir süre dayandılar. Sonra...

Sonra, medyayla kendilerini deforme edici etkilere karşı önlem üstüne önlem alarak ilişkiye girmek zorunda kaldılar.

Kurdukları komün değişime uğradı. Ortaklaşa ilişkiler çözüldü...

Kazanımları "benzerleriyle" buluşmak oldu. Geriledilerama, yeniden ütopyaya yöneliş için güçleri tükenmedi. Piya sözcüğü Zaza dilinde "birlikte-ortaklaşa" anlamına geliyordu ve onlar bu sözcüğün altında, yeni bir çaba için yine bir aradalar...

Bir Piyacı şöyle dedi: "Paris komünü gibi... Düştü komün, ama zaptedilmedik biz, hayat kuşattı ve biz de kum torbalarını atmak zorunda kaldık... Bizim komün deneyimiz, kendi içine kapalı bir yaşam yaratma amacı taşımamıştı, biz dışarıya bir saldırı için komünde toplanmıştık..."

Bir başkası sözü alıyor: "Feridettin Attar 11. yüzyılda Mantıki el Tayyir'de bir efsane anlatır. Kuş sürüleri Kaf Dağı'nın ardında Simurk'u aramak için gökyüzünde yükselmiş, yükselmişler... Simurk'a bir türlü ulaşamıyorlarmış... Nihayet güneşe yaklaşmaya başlamışlar... Kuşlar tutuşan yıldızlar gibi kayıp kayıp gitmişler... Geriye 30 kuş kalmış... "Si" otuz anlamına geliyormuş, "murk" da kuş... Ve anlamışlar ki, aradıkları kendileriymiş... 30 kuş "Simurk"u ararken, "simurk" olmuşlar..."

Piyacılar da Piya'yı arama serüveninin sonunda, belli ki kendilerini yeniden bulacaklar... Ütopya bu değil mi zaten... Ararken kendini yaratmak, yeniden kurmak, dağıtmak ve bir kere daha kurmaya başlamak...

Sabahattin Bağdadi'den bir alıntı yapıyorlar: Arayanlar bulamadılar belki... Ama bulanlar mutlaka arayanlardır...

Hiçbir deneyim yenilmez...

Başarısızlığı yenilgi sananlar gerçekten yenilmiş olanlardır.

Oysa dünyayı her defasında yeniden yorumlayan ve onu her defasında değiştirmek için öne atılan insan yenilmez...

Bu insanın yenilgisi, gerçekte insanın sonu olurdu çünkü...

Piya şiir kitapları, araştırmalar, müzik dersleri, fotoğraf dersleri, dergileriyle yaşıyor. Önlerinde duran projelerden biri ise "Etno" adını taşıyacak olan bir şiir derlemesi: Türkiye'de saptadıkları yirmiyi aşkın dilde yazılmış şiirleri derliyorlar ve bizleri bu çabaya destek olmaya çağırıyorlar...

Kararmış Çömlek

Piyacılar, kendilerini ifade ederken Yannis Ritsos'un 'Kararmış Çömlek' şiirinden şu parçayı okudular.

'İşte bak kardeşim
sonunda öğrendik konuşmayı
tatlı tatlı ve yalın konuşmayı
anlaşabiliyoruz artık
fazlası da gereksiz
yarın diyoruz
daha da yalın olacağız
tüm dudaklarda tüm yüreklerde
aynı ağırlığı edinen sözleri bulacağız
adıyla anılacak her şey
ötekiler gülümseyip
"böyle şiirleri biz de yazabiliriz
hem de yüzlerce"
diyecekler
bizim de istediğimiz bu işte
insanlardan ayrı sivrilmek için değil kardeşim
insanları birleştirmek içindir şarkımız'

ağır aksak öyküler

Hazım Ruhi

Oh be! Kurtuldum!

Oh be sonunda kurtuldum! Sonunda siz okurlarımızın üstün gayretleri neticesinde dergi teslim-i ruh etti. Merhumu nasıl bilirdiniz? Valla bir elimiz yağda bir elimiz baldaydı. Çalışma şartlarımız çok iyiydi. Hepimiz muasır medeniyet seviyesine ulaşmıştık. Teknolojik olarak bilgisayar, internet, makintoş, kia, sephia ve Akira Kurosava mertebesine ulaşmıştık. Hepimizin karnı tok, sırtı pekti. Soframızdan kuş sütü eksik olmuyordu. (Her konudan anlayan Seyfi Bey her sabah yukarıda beslediği kuşları sağıyor ve kahvaltıda herkese taze kuş sütü ikram ediyordu. Nasıl yapıyordu, hâlâ aklım ermiyor).

Dergiye ilk geldiğim zamanlarda içeride dolaşan Pravda yüzlü gazetecileri görünce doğrusu pek ürkmüştüm. Herkes gayet ağır takılıyor, hem Allah'ın, hem de kulun bildiğini kimseden saklamıyor, hep aynı tür yazılar yazarak aralarında paslaşıyorlardı. Ben bir çeşit Nasrettin Hoca gibi bu insanların arasına nasıl katılacaktım, yazdıklarım nasıl karşılanacaktı merak ediyordum. Başlangıçta pek yüz vermediler. Hepsi ameliyatla yüz kaslarını gerdirdiğinden kimse yazdıklarıma gülmüyordu. Fakat ben yılmadım, azimle çalıştım. Daha çok üretmek için her gün hem memleket gündemini, hem de dergide olup biteni takip ediyordum. Bir ara konuşma arasında dergi çalışanlarının çoğunun bir zamanlar memleket için kolay şeyler yaptığını ve cezaevinde yattığını öğrendiğimde şoke oldum. Mübarek dergi değil, Mamak Cezaevi'ydi sanki. Bu durumu dışarıda bazı arkadaşlarıma anlattığımda durumu çok ciddiye aldılar. Zavallılar artık ne zaman dergiye beni ziyarete gelseler iç çamaşırı ve sigara getiriyorlardı. Hey gidi günler hey!

Dergide her zaman için tam bir komün havası yaşandı diyebilirim. Ekonomik durum tepe taklak olunca kıtlık başgösterdi. Dergi elemanlarının çoğu açlıktan bir deri bir kemik, Veysi Bey ise sadece kemik olarak kaldı. (Adamcağızın derisi bile yüzülmüştü). Komün havası vardı dedim ya, ortada paylaşacak bişey olmadığı için hepimiz eşittik artık. (Seyfi Bey hariç, onun bazen gizli gizli kraker yediğine kaç kez şahit oldum, ama teknik direktör olduğu için sesimi çıkarmadım).

Derginin tirajı küçük, fakat etkisi büyüktü. Solun kafa adamları her gün bizi ziyarete geliyorlardı. Fikret Başkaya'dan tutun Ertuğrul Kürkçü'ye, Akın Birdal'dan tutun da Nurettin Zemberek'e kadar herkes fikirlerini beyan etmek için dergimize bi uğruyorlardı. (Gelenler içinde son adamı ben de tanımıyorum. Çok illegal olduğu için kolay kolay kimse de tanıyamazmış.) Gelen bu insanlardan feyz aldık, yararlandık. Hepsine sonsuz teşekkür ediyorum.

Biz bunca olanaksızlık karşısında aslanlar gibi çarpışırken (siz aslanın nasıl çarpıştığını bilir misiniz efendiler?) Hakkımızda çıkan dedikodular kimi günler yemeden içmeden kesilmemize neden oldu. (Bu durum en çok Seyfi Bey'in işine yaradı. Böyle günlerde hemen öğle yemeklerini yediğimiz lokantaya telefon açıp rezervasyonları iptal ettirip üstüne de kalkıp şıkıdım şıkıdım diyerek göbek atıyordu.)

Başlangıçta derginin BSP'nin, sonra da ÖDP'nin yayın organı olduğunu savunanlar oldu. Oysa ben hariç bu dergide herkes bağımsız sosyalistti. Allah sizi inandırsın hepsi çok temiz adamlardı. İçlerindeki tek Erol Taş bendim, itiraf ediyorum. önce BSP, sonra ÖDP, 50 sayı daha çıksak AFP'nin güdümünde olduğu da öne sürülebilirdi. (AFP solda oluşacak yeni partinin adı. Neyin başharfleri olduğunu ben de bilmiyorum.) Neyse, iyi ki dergi battı da, dedikodulardan kurtulduk.

Aslında biraz hüzünlüyüm. Kolay değil, iki yıldır avuç içi kadar bir büroda üç beş insan bir araya toplanmış bir şeyler üretiyorlardı. Her şeyden önemlisi umutluydular ve düş kuruyorlardı. Yazık oldu be! Rahmetli ufak tefek iyi bir dergiydi. Son yazıyı önce Ertuğrul Kürkçü ya da Seyfi Öngider tarzında yazayım da milleti şuurlandırayım dedim, sonra vazgeçtim. Hayat bir tercihtir, ben mizahtan yanayım. Herkese tavsiye ederim.

Sonunda bitti. Gidiyoruz. Herkese selamlar ve eyvallah. Aaa, olur şey değil! Seyfi Bey geliyor karşıdan, elinde de bir bardak demli çay! Yapma Seyfi Bey ağlatman beni, söyletmen beni!

Bir ölür bin doğarız, dergimizi batırmak marifet mi sevgili okur?

PANEL

"Kozlu Faciası Yıldönümü ve Özelleştirme"

Katılımcılar:
Dr. Özgür MÜFTÜOĞLU
Sungur SAVRAN

Tarih: 16.03.1997 (pazar günü)
Saat: 16.00 - 20.00

Yer: Toplumsal Araştırmalar Vakfı
Ali Suavi Sk. No: 9
Bahariye - Kadıköy

Düzenleyen: ÖDP Üsküdar İlçe İşçi Komisyonu

Bir aylık 'aydınlık eylem'den izlenimler...

Biz bu eşkıyadan ne zaman kurtulacağız Eşkıya?..

Şubat ayı boyunca Eşkıya filmi tüm yurtta gişe rekorları kırarken biz de balkonumuzda Eşkıya şarkısıyla alkışlara boğuluyorduk. Tüm evler ışık seline dönüşüyor, kadınlar balkonlardan sarkarak tavalarını çalıyor, çocuklar meydanda toplanıp mumlarını yakıyor, yoldan geçen araçlar selektör yapıp korna çalarak şenliğe katılıyordu. Bir dakikalık eylem zaman zaman on dakikayı aşıyordu...

Tam kırk gün akşam yemekleri ertelendi bizim evde. 21.00 heyecanından hepimiz tıkanıyor, yemek yiyemiyorduk.

Sürekli aydınlığa ulaşmak için bir dakika ışıkları söndürmek, daha doğrusu yakıp söndürmek için evde hazırlıklar yarım saat önce başlıyordu.

Oğlum saksafonuyla o akşamki flaş parçasının son provasını yaparken ben darbukayla eşlik ediyordum. Kızım flütünü, karım tencere kaşığını hazırlıyor, kayınvalide elektrik düğmesinin başında yerini alıyor, tüm mahalle sanki bizi bekliyordu...

Yelkovanın 21.00'le buluşmasına daha beş dakika varken hepimiz paltolarımızı giyip balkondaki yerimizi alıyorduk. İlk ışıklar yanıp sönmeye başladığında saksafondan kalın, tok bir ses ilk sinyali veriyor, işte o an mahallede yer yerinden oynuyordu.

İlk günlerin tutukluğu, tedirginliği her geçen gün yeni katılımlarla yerini hareketliliğe bırakıyor, bizim mahallede artık akşamlar şölene dönüşüyordu...

Oğlum her akşam ayrı bir "flaş" parça çalıyor ama, "konseri" Eşkıya filmiyle "meşhur" olan İzzet Altınmeşe'nin o güzelim "Fırat'ın Türküsü" ile bitiriyordu. Aslında bu parçanın adı artık "Eşkıya"ya çıkmıştı.

Şubat ayı boyunca Eşkıya filmi tüm yurtta gişe rekorları kırarken biz de balkonumuzda Eşkıya şarkısıyla alkışlara boğuluyorduk. Tüm evler ışık seline dönüşüyor, kadınlar balkonlardan sarkarak tavalarını çalıyor, çocuklar meydanda toplanıp mumlarını yakıyor, yoldan geçen araçlar selektör yapıp korna çalarak şenliğe katılıyordu. Bir dakikalık eylem zaman zaman on dakikayı aşıyordu...

Oğlum her akşam Eşkıya'yı çalarken ben de Şener Şen'le birlikte oluyor, Urfa'dan İstanbul'a uzanan bir yolculuğa çıkıyordum.

Çocukluğumun Güneydoğu'sunda, aradan çok uzun yıllar geçmesine karşın, insanların hâlâ benim küçüklüğümdeki gibi hatta daha çok çile çektiklerini düşünürken çoğu kez darbukanın ritmini şaşırıp oğlumun kem gözlerine hedef oluyordum.

Babam devlet memuruydu. Diyarbakır, Urfa, Gaziantep, Islahiye, Erzurum, Ilıca dolaşıp durmuştuk. O insanlar ne kadar sevecen, ne kadar fedakâr, ne kadar saygılıydı. Babamla kahvelerin önünden geçerken insanlar kalkıp selam verirlerdi. Ben nedense utanır, bir tuhaf olurdum. En güzel odalarını konuklara verir, saatlerce uzaklıktaki yollardan getirdikleri sularla bembeyaz yıkadıkları çarşafları bizim yataklarımıza yayarlardı.

Eşkıya, saksafonla çok değişik tatlar veriyordu. Belki küçüklüğümün çağrıştırdığı sahnelerdendir bilemiyorum; bazı anlar tüylerim diken diken oluyor, gözlerim doluyordu. "Urfa'nın eşkıyası" dönüp dolaşıp büyük bir kentin balkonuna gelmişti.

Çocukluğumu geçirdiğim yörelere tam 20 yıl sonra gittiğimde, tüm anımsadığım "karelerin" yerli yerinde durduğunu görünce içim burkulmuştu. Küçüklüğümde bakır kaplarda taşınan sular bu kez naylon bidonlarla taşınıyordu. Genç kızların ayaklarındaki takunyaların yerini kahverengi naylon terlikler almıştı. Çamur aynı çamur, yoksulluk aynı yoksulluktu. Okuduğum ilkokul daha harap biçimde yerli yerindeydi.

Okuldan kaçıp idamları seyrettiğimiz meydanda yalnızca araçlar çoğalmıştı. Bir de insanların güler yüzlülüğü, sevecenliği, dostluğu yerli yerinde duruyordu. Ama ürkeklik her şeyi sanki eğip bükmüştü.

Alkışlar ve ıslıklarla gerçeğe döndüm. Eşkıya parçası bitmiş, alkışlar durmuyordu. 9 Mart eylemin son akşamıydı. İnsanlar bir türlü vazgeçmek istemiyorlardı.

Urfa'nın eşkıyası bugünleri görmeliydi. Kente inen "çağdaş" eşkıyaların başımıza neler ettiğini, insanların bu eşkıyalardan kurtulmak için nasıl çırpındıklarını mutlaka görmeliydi. Şairler, türkücüler istedikleri kadar "Eşkıya dünyaya hükümdar olmaz" deseler de kentlerimiz eşkıyaların baskınına uğradı. Güzel insanlar, temiz insanlar, namuslu insanlar bir ay boyunca elektrik düğmelerine uzandıklarında karşı pencerelere bakmış, her yanan sönen ışıkta içlerini sıcaklık kaplamıştı.

Eşkıya Urfa'sına dönebilecek mi?

Eşkıya filmi bu arada tüm Türkiye'yi gezmiş ama Şanlıurfa'ya gidememişti. Oysa Urfa filmin öyküsünde büyük yer tutuyordu. Çekimlerin bir kısmı da bu yörede yapılmıştı. Eşkıya bir türlü Urfa'sına dönemiyordu. Çünkü orada film oynatacak bir sinema salonu yoktu.

Benim çocukluğumda hem Diyarbakır, hem Urfa, hem Gaziantep'te sinemalar vardı. Dilan Sineması, Nilgün Sineması, Yeni Sinema "üç film birden"li yerlerdi. O yıllarda televizyonu bilmiyorduk. Annem peynir, ekmek ve çerezimizi yanımıza verir, sabahın kör saatinde gittiğimiz "rüyalar alemi"nden dönmek istemezdik. Her pazar yaşadığımız "serüven" bize bir hafta yetecek kadar mutluluk verirdi.

Demek bugünün Şanlıurfa'sında sinema salonu yoktu. Bazıları hiç olmazsa "Eşkıya'larını" görebilmek için bir sinema-salonu gibi yerin bulunması telaşına düştüler.. "Derme çatma" bir salonu diriltip Eşkıya'nın galasını burada yapmak için kollar[ı] sıvadı Urfalılar.

Son eylem akşamı da bittiğinde artık Eşkıya yoktu. Bir aydır eylem-den sonraya ertelediğimiz akşam yemeği için sofralarımıza oturduk. Hiç konuşmadık.

Herkes bir şeyler düşünüyor ama anlatmıyordu. Salonun ışığı hâlâ kapalıydı. Sanki ne kadar kapalı durursa o kadar çabuk aydınlığa ulaşacakmış gibiydik.

Çocuklar odalarına çekildi. Kayınvalide televizyon kanallarında gezinmeye başladı. O genç çocuğu[n] perdesiz gitarıyla "Fırat'ın Türküsü"nü çaldığı kanalda durdu. "Ba[k]kın Eşkıya çalıyor" dedi. O da bi[r] ayda Eşkıya'yı öğrenmişti. Bu ke[z] çalan değil dinleyendik..

Biz seni bir ay boyunca balkonlarımızda ağırladık "Eşkıya".

Yeni türeyen eşkıyalardan kurtulmak için yaptığımız eylemlerde sen de aramızdaydın.

Şimdi sen yoksun. Belki şu a[n] Urfa yollarındasın. Memleketine g[i]diyorsun.

Ya buradakiler, biz buradaki eşkıyadan ne zaman kurtulacağız Eşkıya?..

Ozan UMU[T]

Haftalık Haber Yorum Dergisi

● **Sahibi:** Olgu Ltş. adına Ali KÜÇÜK
● **Koordinatör:** Seyfi ÖNGİDER
● **Yazıişleri:** Ayla ÖNDER, Sermet ÖZDOĞAN, Sezai SARIOĞLU, Veysi SARISÖZEN
● **İdare:** Muzaffer TUTKAN
● **Sorumlu Müdür:** B.Aytaç YOLDAŞ

Avrupa Temsilcilikleri

Almanya: A. Vehbi PAKSOY **Tel:** 0049 306183742 **Fax:** 0049 302755143
Fransa: Y. Mustafa ÖZKAN **Tel:** 0033 148572114 **Fax:** 0033 148571691
İsviçre: Süleyman ÖZGÜR **Tel:** 0041 3415213
İngiltere: Ahmet SAYER **Tel:** 0044 1814826280

Adres: Sıraselviler Cad. Billurcu Sk. **No:** 3/8 Taksim/İstanbul **Tel:** (0212) 249 99 29 **Fax:** (0212) 249 99 29 **Basıldığı Yer:** Serler Matbaacılık **Dağıtım:** Biryay